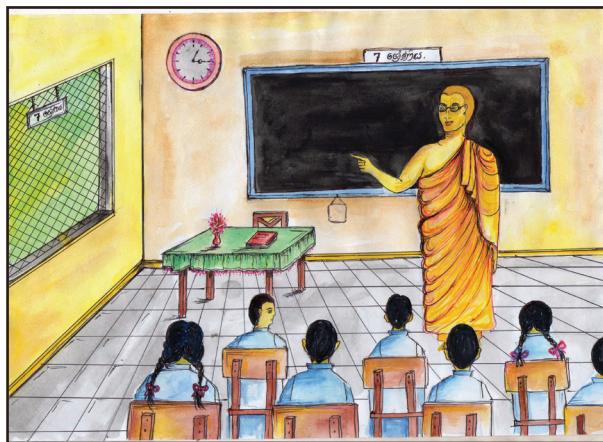

පදිමො පාඨෝ

පාඨාලයේ

සිසේකා පාඨාලයේ ගවුත්ති. ආචාරීයා සිසේකා විනෙකි. පාඨාලයේ අවධිපනකියා සනති. අහං අකබර්ලිලකේ අකබරානි ලිඛාම්. මයා පොත්කානි පයාම. පාඨාලයේ පීධානි සනති. සිසේකානා හත්සු ලෙබනියා විජුනති. මයා අඩිකානි උගෙණුහාම. ඉදී මම පීයා හටති. පාඨාලයේස් අඩිගණා අනුමී. ආචාරීයා වෙතෙනන සිසේකා පොයේති.

(පාලි රචනා 1)

පදමාලාව

සිසේකා	- ශිෂ්‍යයා	පාඨාලයේ	-	පාසලට
ਆචාරීයා	- ගුරුවරයා	අධි	-	අට
පනතියා	- ශ්‍රේෂ්‍යී/පනති	අහං	-	මම
අකබර්ලිලකේ	- අකුරු පුවරුවෙහි	පීධානි	-	පුවු
හත්සු	- අත්වල	ලෙබනියා	-	පැන්/පැන්සල්
අඩිකානි	- ඉලක්කම්/අංක	අඩිගණා	-	මිදුල
වෙතෙනන	- වේවැලෙන්	පොයේති	-	තළයි

කුහිං	- කොහි
කෙක	- කවුරුන්
කති	- කීයද
කිං	- කුමක්
කනුපා	- කොහි
කානි	- මොනාවා
කෙන	- කුමකින්
අත්‍යේ නු බො	- අැත් ද

පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

ලදා:- සිසේයා කුහිං ගව්ති? සිසේයා පාඨාලයෝ ගව්ති.

- i. ආවරියා කෙ විනෙති?
- ii. පාඨාලයේ කති පනතියා සනති?
- iii. අහං අකබර්ලකේ කිං කරොමි?
- iv. ලෙඛනියා කනු විජ්‍යතනති?
- v. පාඨාලයේ කානි සනති?
- vi. මයා කානි උගෙණුමාම?
- vii. ආවරියා කෙන සිස්සා පොයේති?
- viii. අත්‍යේ නු බො පාඨාලයස්ස අඩුගණාම?

පාලි අක්ෂර මාලාව

ලිවීමෙන් හෝ කියවීමෙන් අවසන්වීමක්, සූයවීමක් නොවන තිසා අක්ෂර නමින් හැඳින්වෙන සංකේත 41 ක් පාලි භාෂාවේ පවතින බව අපි දනිමු. පිළිවෙළට සකස්කර ගත් විට එම අක්ෂර ‘අක්ෂරමාලාව’ හෝ ‘වර්ණමාලාව’ යන නමවලින් හැඳින්වෙයි. එම අක්ෂර මාලාව ස්වර සහ ව්‍යුක්ෂණ වශයෙන් ප්‍රහේද දෙකකි. ස්වර ගණනින් අවකි. ව්‍යුක්ෂණ තිස්තුනකි. පහත දැක්වෙන්නේ එම පාලි අක්ෂර මාලාවයි.

ස්වර

අ අ ඉ ඒ එ උ උ එ එ

ව්‍යුක්ෂුප්‍රනා

ක	ඛ	ග	ස	ඩ
ච	ශ	ජ	ක්‍ර	ක්‍රදු
ට	ඝ	ඩ	ඡ	ඣ
ත	ඊ	ද	ඇ	න
ප	඘	ඛ	ණ	ම
ය	ර	ල	ව	
ස	හ	ල්		
(අ)。				

ස්වර තනිව උච්චාරණය කළ හැකි අතර ව්‍යුක්ෂුප්‍රනා උච්චාරණය කිරීමට ස්වරයන්ගේ උපකාරය අවශ්‍ය වෙයි. ස්වර සහ ව්‍යුක්ෂුප්‍රනා ප්‍ර්‍රේද මේ වනවිටත් අපි උගෙන ඇත්තේමු. මෙම පාඨමේදී දීර්ශ ස්වර ලෙස හාවිත වන ‘එ’ කාරයේ හා ‘ඔ’ කාරයේ නිවැරදි ලේඛනය හා උච්චාරණය ඉගෙන ගනිමු.

ඒකාර ඔකාර හාවිතය

‘එ’ කාරය හා ‘ඔ’ කාරය ප්‍ර්‍රස්ව අකුරු ලෙසත්, දීර්ශ අකුරු ලෙසත් හාවිත වන බව අපි නොයෙක් අවස්ථාවල දැක ඇත්තේමු. පහත වාක්‍ය ඒ අනුව උච්චාරණය කරන්න.

එවං මේ සුතං එකං සමයේ හගවා
දෙවා වස්සතු කාලෙන.
මනසා වෙ පසනෙනන
ආප්පමාදෙන සමපාදෙල.
ආවරියා සිසේස විනෙති.
යනතං සනතං පදං අහිසමෙව
කව්චි තේ මොගෙලුන.

වනුම් ලෙතියා සබඩා.
 සූපේම් බුද්ධියා කුසුමෙනානෙනා.
 අධිච්චාසේතු නො භනෙන.
 මෙතක් ව සබඩලාකසම්.

ඉහත වාක්‍යවල එවං, මෙ, එකං, දෙවා, කාලෙන, චෙ, අප්පමාදෙන, සමජාදෙද්‍ර, සිසේස්, තෙ ආදි පදවල තතිව හා ව්‍යක්ෂුත්තන සහිතව යෙදුණු 'එ' කාරය දීර්සව උච්චාරණය වන බව වැටහෙනු ඇත.

එසේ ම අනිසමේව, මෙතක් යන පදවල යෙදී ඇති 'එ' කාරය ප්‍රස්ථව ලෙස උච්චාරණය වන බව ද පෙනී යයි.

දෙවා, නො, ලෙකසම්. යන නාමපද හා යෙදී ඇති ඔ කාරය දීර්ස ලෙසත් මොගලාන යන්නෙහි ඇති 'ඔ' කාරය ප්‍රස්ථව ලෙසත් උච්චාරණය වන බව ද තෝරුම් ගන්න.

සංයෝගාක්ෂරයක් හෙවත් බැඳී අකුරක් 'එ' කාරයට හා
 'ඔ' කාරයට පසුව ඇති විට එම 'එ' කාරය හා
 'ඔ' කාරය ප්‍රස්ථව ලෙස උච්චාරණය වේ.
 සංයෝගාක්ෂරයක් නොමැති විට දීර්ස වේ.

එත්, සෙයෙයා, ඔවෝ, සොත්‍රී යන පදවල කු, යෝ, මෝ, ත්‍රී යන අක්ෂර සංයෝගාක්ෂරයි. එම සංයෝගාක්ෂරවලට මුලින් යෙදුණු 'එ' කාරය හා 'ඔ' කාරය ප්‍රස්ථව ලෙස උච්චාරණය වෙයි. එවං, මෙ, එකං, මනාදා, සොකං, ලෙකං ආදි වචනවල 'එ' කාරයට හෝ 'ඔ' කාරයට පසුව ඇති අක්ෂරය සංයෝගාක්ෂරයක් නොවන තිසා එම වචනවල යෙදුණු 'එ' කාරය හා 'ඔ' කාරය දීර්ස ලෙස උච්චාරණය වෙයි.

ඡ කාර හාවිතය

හුස්ට ලෙස

ඒනෑ,	මෙතත්
වෙතේදා,	ලෙඩ්බූ
සේටෙයා,	පේටෙයා
බෙතත්,	පෙයථ්
ගෙයථ්,	සේයථ්
හවෙයථ්,	තිමොපෙන්ඩා

දීර්ස ලෙස

ඒතෙන,	ඒහි
ඒලකා,	ඒකදා
ඒතෙ,	සේවති
කෙදාර්,	වෙදනා
ලෙබනී,	ගාරවෙන
මෙධාවී,	දේව

ඡ කාර හාවිතය

හුස්ට ලෙස

ඡටෙයා
සොන්ඩී
පොට්ඨාදී
මොගොලාන
කොණ්ඩිකුදු

දීර්ස ලෙස

ඡදාත
ඡදනා
ඡනදායා
සොකං
මොකං

‘ඡ’ කාරය හා ‘ඡ’ කාරය වචනයක මුළ හෝ මැද සංයෝග්‍යකුට මුලින් යෙදී ඩුස්ට ලෙස උච්චාරණය වුව ද ගබඳාන්තයක යෙදෙන විට දීර්ස ලෙස පවතියි.

මොකක	සොකො
පාසාණේ	බාලකො
දිපෙ	වානරො
නහෙ	මනුසේසා
අජේ	වාණීජේ

සංයෝගාක්ෂරයකට මුලින් 'ඒ' කාර 'ම' කාර දෙක සමහර තැනක ප්‍රස්ව ලෙස උච්චිචාරණය වේ (සංයෝගතො ප්‍රබේඛ එ ඔ රසසා ඉවොවවනෙන ස්වභි) යන බාලාචාර පාදිය අනුව 'ඒ' කාර, 'ම' කාර දෙක සංයෝගාක්ෂරයකට මුලින් පැවතුන ද දීර්ශ ව උච්චිචාරණය වන තැන් ද දැකිය හැකි ය. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය නිරීක්ෂණය කරන්න.

කමමසසකා'මහි කමමදායාදේ කමමයොනී

පුතෙකා'ත්‍යාහං මහාරාජ

මුතෙකාමහි

කමමසසකා'මහි, පුතෙකා'ත්‍යාහං, මස්සුවහිං, මුතෙකාමහි යන වචනවල එ කාරය හා ඔ කාරය සංයෝගාක්ෂරවලට මුලින් යෙදී තිබුණ ද දීර්ශව උච්චිචාරණය වේ ඇති බව ඔබට පෙනෙනු ඇත. මෙසේ දීර්ශව යෙදී ඇති වාක්‍ය හැකි තරම් එකතු කර ගන්න.

සංයෝගාක්ෂර හෙවත් බැඳී අකුරු ලිවීම

සංයෝගාක්ෂර යනු බැඳී අකුරුයි. 'සංයෝග' යන්න "අනනතරා බ්‍යක්දීර්ඝනා සංයෝගා" යනුවෙන් බාලාචාරයේ හැඳින්වේ. අතරතුර ස්වරයක් තොමැති ව්‍යක්දීර්ඝන 'සංයෝග' නම වේ යනු එහි අදහසයි. පාලි භාෂාවේ සංයෝග හෙවත් බැඳී අකුරු සැදෙන ආකාර කිහිපයකි.

- මුලින් ඇති අකුරේ හල් බව දැක්වීමට පසුව ඇති අකුර බැඳ ලියනු ලැබේ.

ස්ථිර	-	සිය	-	අසිය
ඡේප	-	පෙප	-	කපෙප
ඡේඩ්	-	ජේඩ්	-	දැජේඩ්
ඡේස	-	ජේස	-	තැජේස

- මුලින් ඇති අකුරේ අඩක් ලියා පසුව ඇති අකුර බැඳ ලිවීමෙන් මුලින් ඇති අකුරේ හල් බව දැක්වේ.

ත්ප	- තප	- තත්පරය
ත්ව	- තව	- තත්වය
න්ප	- නප	- පැනපුණාකා
න්ඩ	- නඩ	- අනඩකාරෝ

- හල් අකුරකට පසුව 'ය' කාරය ඇති විට එම 'ය' කාරය 'ය' බවට පත් විමෙන් මූලින් ඇති අකුරේ හල් බව දැක්වේ.

ත්ය	- ත්‍යා	- ත්‍යාහා
බ්ය	- බ්‍යා	- බ්‍යාස්‍යාන්
ව්ය	- ව්‍යා	- උද්‍යාව්‍යාය
ය්ය	- ය්‍යා	- ගෙය්‍යා

- හල් අකුරකට පසුව කොමුව සහිත අකුරක් යෙදී ඇති විට කොමුව මුලට ගෙන අකුරු දෙක බැඳ ලිවීමෙන් පළමු අකුරේ හල් බව දැක්වේ.

න්තේ	- නෙත්	- නනෙත්
න්ධො	- නොදා	- අනොදා
ය්යො	- යොයා	- සේයොයා
ස්සො	- සොසා	- අසොසා

- හල් අකුරකට පසුව 'ර' කාරය ඇති විට රකාරාංශය ලිවීමෙන් එහි හල් බව දැක්වේ.

ත්ර	- ත්‍රා	- තත්ත්‍රා
ත්රා	- ත්‍රා	- අත්‍රාගච්චන්තා
බර	- බ්‍රා	- බ්‍රහම
බරු	- බ්‍රු	- බ්‍රුහි

- පැරණි පාලි ග්‍රනුවල මුළුන් ඇති අකුරේ හල් බව දැක්වීමට එහි අඩක් පසුව ඇති අකුර හා බැඳී ලියනු ලැබේ.

ද්‍රශ - ධ - බුධාය

ක්‍රේච - ත - පෙම්පි

අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට කෙටි පිළිතුරු ලියන්න.

- පාලි අක්ෂර මාලාවේ අක්ෂර ගණනින් කෙතෙක් ද?
- ස්වර ප්‍රශ්නය දෙක නම් කරන්න.
- දිර්ස ස්වර ලියා දක්වන්න.
- එ කාරය හා ඔ කාරය ප්‍රස්ව ලෙස උච්චාරණය වන ආකාරය පෙන්වා දෙන්න.
- සංයෝගාක්ෂර හෙවත් බැඳී අකුරු සැමැදින ආකාරය නිදුසුන් මගින් දක්වන්න.

2. පහත දැක්වෙන වගු සම්පූර්ණ කරන්න.

1 වගුව

එ කාරය ප්‍රස්ව යෙදුණු පද	ඔ කාරය ප්‍රස්ව යෙදුණු පද
i	
ii	
iii	
iv	
v	

2 වගුව

ඒ කාරය දීර්ශනව යෙදුණු පද	ඉ කාරය දීර්ශනව යෙදුණු පද
i	
ii	
iii	
iv	
v	

3. පහත අක්ෂරයන්ගේ වචනවල ස්වර ව්‍යුහයේදී වෙන්කර දක්වන්න.

i. පාඨාලයෝ	vi. පොත්කං
ii. සුරියෝ	vii. පණ්ඩිතො
iii. වඟ්ද්	viii. වෙශේෂ්
iv. සාගරෝ	ix. සිස්සා
v. බාලකෙන	x. ආවරියෝ

4. සංයෝගක්ෂරයකට මූලින් යෙදුණ ද ඒ කාරය හා ඉ කාරය දීර්ශනව උච්චාරණය වන වචන පහ බැගින් සොයා ලියන්න.

5. පහත දැක්වෙන පද සිංහලට නගන්න.

i. මනුසේස්සූ	vi. යකඩාන්
ii. සුනබස්ස	vii. දෙවා
iii. ගතමා	viii. පුරිසස
iv. රුකෙකු	ix. සපුළුරිසො
v. වානරෙහි	x. පණ්ඩිතසසි

6. පහත දැක්වෙන පද පාලියට නගන්න.

i. වැද්දා	vi. හිගන්නා විසින්
ii. මව	vii. අපි
iii. ගරුවරු	viii. කුමාරයා කෙරෙහි
iv. ගේඩි	ix. නුඩිලා
v. ශිල්ප	x. ගොවීයන්ගේ

අපෙක්‍රා දමසවෙතන, න සෞ කාසාවමරහති

ඉදුරන් දමනයෙන් හා සත්‍ය කතා කිරීමෙන් තොර වූ
තැනැත්තා සිවුරු දැරීමට නුස්දුස්ය.

(ධම්මපදපාලි, යමකවග, 9 ගාරාව)

දුතියෝ පායේ

වනෙදා

වනෙදා රත්තියං උදෙති. තසම් සමයේ නකඩතතානි විජ්‍රනති. වනෙදා නකඩතතානං රාජා හවති. වන්දකිරණං සීතලං හොති. වන්දකිරණෙන කුමුදානි විකසනති. වන්දස්ස කලා අන්වී. පණ්ඩරසියං වනෙදා සමපුණෙණා විජ්‍රාතති. කාලපකෙබ වනෙදා හායති. සුකකපකෙබ සමපුණෙණා හවති. තසස කළඩිකම්පි අන්වී. තං කළඩිකං සසඩිකනති වදනති. තසමා සසඩිකාති'පි වන්දස්ස නාමං. වනෙදා එකා දෙවා'ති පොරාණිකා විනෙතසුං. සමපති විජ්‍රාවාදිකා එකා ලොකා'ති වදනති. මයම්පි තං මතං සවචනති මකුදුදාම.

(පාලි රචනා 1)

පදමාලාව

වනෙදා	-	සද	රත්තියං	-	රාත්‍රියෙහි
෋දෙති	-	෋දාවෙයි	තසම් සමයේ	-	එසමයෙහි
නකඩතතානි	-	තරු	විජ්‍රනති	-	විද්‍යාමාන වෙති
රාජා	-	රජ	වන්දකිරණං	-	සදකිරණ
කුමුදානි	-	කුමුදු	විකසනති	-	පිපෙති
කලා	-	කලා	පණ්ඩරසියං	-	පසලොස්වක දින
සමපුණෙණා	-	පිරුණේ	සුකකපකෙබ	-	පුරපස
විජ්‍රාතති	-	බබළයි	කාලපකෙබ	-	අවපස
හායති	-	පිරිහෙයි	කළඩිකං	-	කැලුලක්

සහයෝගිකා	-	සහයෝගිකා	තසමා	-	ඒ නිසා
සම්පත්	-	දැන්	විෂ්වාසාධිකා	-	විද්‍යාඥයෝ
මණ්ඩාල	-	සිතමු	තං	-	ඒය

අභ්‍යාස

කො	-	කවරෝක්	කෙන	-	කුමකින්	කිදිසො	-	කෙබලු
කිං	-	කුමක් ද	කේ	-	කවරහු			

1. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

ලදා:- කො රත්තියෝ උදෙති? වහෙළ රත්තියෝ උදෙති.

- i. කො නකඩතාන් රාජා හවති ?
- ii. කෙන කුමුදානි විකසනති ?
- iii. පණ්ඩරසියෝ වහෙළ කිදිසො හවති ?
- iv. කිං වන්දුස්ස අපරා නාම් ?
- v. වහෙළ දෙවාති කේ විනෙනස්සු ?
- vi. විෂ්වාසාධිකා වන්දුස්ස කිං වදනති ?
- vii. වන්දුතිරණ් කිදීසි හවති ?
- viii. නකඩතානි කදා විෂ්වනති ?
- ix. කිං කුං වන්දු ලොකනති මණ්ඩුස්සි, උදාහු දෙවනති ?

පාල අක්ෂර මාලාව

පාල අක්ෂර මාලාවේ අක්ෂර 41 ක් (අක්බරාපාදයො එකවත්තාලීසි) ඇති බවත් එය ස්වර හා ව්‍යුද්‍යුත්තන වශයෙන් ප්‍රශේද වන බවත් අපි පළමුවන පාඩමේ දී ඉගෙන ගත්තෙමු. ස්වර උච්චාරණ කාලය අනුව ප්‍රස්ථාව හා දීර්ඝ වශයෙන් කොටස් දෙකකට බෙදෙන බව ද, 'ඒ' කාරය හා 'ම' කාරය ප්‍රස්ථාව දීර්ඝ වශයෙන් හාවිත වන ආකාරය ද ඔබ ගොදුන් දත්තා කරුණෙකි. මෙම පාඩමේ දී ව්‍යුද්‍යුත්තනාක්ෂර පිළිබඳ ඉගෙන ගනිමු.

ව්‍යක්ෂ්පතන

ව්‍යක්ෂ්පතන යනු හල් අකුරැයි. ඒවා තතිව උච්චවාරණය කළ නො හැකි ය. ස්වර එක්කර ගත් වේට ව්‍යක්ෂ්පතන පහසුවෙන් උච්චවාරණය කළ හැකි ය. එබැවින් ව්‍යක්ෂ්පතනවලට නිසිත යන අපරනාමයක් ද වේ. අර්ථය හා ගබඳය ව්‍යක්ත කරවන යන අරුත් ඇති බැවින් අක්ෂර මාලාවේ ක යන්නේ සිට නිග්ගහිතය අන්ත කොට ඇති 33 ක් අක්ෂර ව්‍යක්ෂ්පතන නම් වේ. ව්‍යක්ෂ්පතනාක්ෂරයක් උච්චවාරණයට ගතවන කාලය අර්ධ මාත්‍රාවකි.

ක	ඛ	ග	ස	ඩ
ව	ෂ	ජ	ස්ස	ක්ස්
ච	චි	ඩි	ඩ්චි	ඡ්චි
ත	ඉ	දි	ඩ්ඩි	න්ඩි
ප	ඖ	ඛි	ඩ්ඖි	ම්ඩි
ය	ර	ල	ව	
ස	හ	ලි		
(අ)°				

යනු එම ව්‍යක්ෂ්පතනාක්ෂර 33 වේ.

ව්‍යක්ෂ්පතන ප්‍රහේද

පාලි ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථවල විවිධ ව්‍යක්ෂ්පතන ප්‍රහේද දක්නට ලැබේ. මෙහි දී ව්‍යක්ෂ්පතන ප්‍රහේද කිහිපයක් පමණක් ඉගෙන ගනිමු.

වර්ගාක්ෂර
වර්ගාන්තාක්ෂර
ඇවර්ගාක්ෂර
නිග්ගහිතය

වර්ගාක්ෂර

ව්‍යක්ෂ්පතන අක්ෂර අතර 'ක' යන්නේ සිට 'ම' යන්න දක්වා ඇති අකුරැ විසිපහ වර්ගාක්ෂර නමින් හැඳින්වේ. එක් වර්ගයකට අක්ෂර පහ බැගින් අයත් වේ. එබදු වර්ග පහකි. එම වර්ග එකී වර්ගයේ පළමු අකුරෙන් හැඳින්වේ.

ක වර්ගය	ක	ඛ	ග	සි	ඩි
ච වර්ගය	ච	ෂ	ජ	ශි	ඇං
ට වර්ගය	ට	ං	ඩි	ං	ඉ
ත වර්ගය	ත	එ	දි	එ	න
ප වර්ගය	ප	එ	බ	හි	ම

වගා පක්දුවපක්දුවසා මනතා.
බුදුජ්‍යෝත්තානාන් කාදයා මකාරනතා පක්දුවපක්දුවසා
අකබරවනෙනා වගා.
(බාලාවතාර)

වර්ගාන්තාක්ෂර

වර්ගයන්ගේ අන්තයේ ඇති අකුරැ වර්ගාන්තාක්ෂරයි. ඒවා තාසිකාස්, අනුනාසිකාස්, නාසිකාක්ෂර, අනුනාසිකාක්ෂර යන නම්වලින් ද හැඳින්වේ.

ඩ ඇ ග න ම යනු ඒ වර්ගාන්තාක්ෂරයි.

අවර්ගාක්ෂර

ව්‍යක්දුජ්‍යෝත්තානා අක්ෂර අතර වර්ගාක්ෂරවලට ඇතුළත් නොවන සෙසු අකුරැ අවර්ගාක්ෂර නමින් හැඳින්වේ. ය ර ල ව යන අන්තස්ථීක්ෂරත් ස හ ල යන උණ්ඩ්මාක්ෂරත් අවර්ගාක්ෂර යන නමින් හැඳින්වේ.

නිගහිතය

“අං ඉති නිගහිතං.” ‘අං’ යන මෙහි අකාරයෙන් පරව පිහිටි බින්දුව නිග්ගහිතය නම වේ. නිග්ගහිතය තතිව ගබිද කළ නොහැකි නිසා ස්වරයක් ලං කොට ලියනු ලැබේය. නිග්ගහිතය වචනවල මැද හා අන්තවල යෙදෙන අතර නිග්ගහිතයකින් වචන ආරම්භ නොවේ. වචනවල මැද යෙදෙන නිග්ගහිතයට වර්ගාන්තාක්ෂර ආදේශවීම සිදු වේ.

නිග්‍රහීතය තපුණුසක ලිංග ගබඳවල පයමා, දුතියා ඒකවචන පදවලත් පුරුෂ ලිංග හා තපුණුසක ලිංග ගබඳවල දුතියා ඒකවචන පදවලත් බහුලව දක්නා ලැබේ. පහත වචන දෙස බලන්න.

පුප්පා	පුරිසා
නයනා	දෙවා
එලා	අඡා
වකුවා	ගජා
පුකුණුදා	මුතිං

අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට කෙටි පිළිතුරු ලියන්න.
 - i. ව්‍යක්ෂ්පතනාක්ෂර ගණනින් කෙතෙක් ද?
 - ii. වර්ගාක්ෂර දැක්වෙන බාලාවතාරයේ පාය ලියා දක්වන්න.
 - iii. ඔබ දත්තා වෙනත් ව්‍යක්ෂ්පතන ප්‍රහේද දෙකක් ලියන්න.
 - iv. වර්ගාන්තාක්ෂර ලියා දක්වන්න.
 - v. ව්‍යක්ෂ්පතනාක්ෂර එනමින් හැඳින්වීමට හේතු දෙකක් ලියන්න.
2. වර්ගාක්ෂර වගුගත කොට දක්වන්න.
3. වර්ගාන්තාක්ෂර යෝදුණු වචන පහ බැඳින් ලියා වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

ඩ	කුදා	මා	න	ම
සඩිකපා	සකුද්වාරිකං	දැම්බං	දිනතානි	හුමමා

4. පහත දැක්වෙන අක්ෂරවල අක්ෂර ප්‍රමේණය හෝ ප්‍රමේණ ලියා දක්වන්න.

i. අ	ii. උ	iii. ප
iv. ම	v. ස	vi. බ
vii. උ	viii. ඔ	ix. එ
		x. කු

5. ජේදයේ දැක්වෙන නිශ්චිතය යෙදුණු වචන දහයක් ලියා එම වචනවල තේරුම ලියන්න.

6. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය කොටස් සිංහලට නගන්න.

i. බුද්ධස්‍ය ධමෙමා	ii. භූපාලානා දීපා
iii. ආකාසස සුරියෝ	iv. රුක්කබසු වානරා
v. වානරානා හක්කාහි	vi. ලොකමහි රුක්කා
vii. බාලස්‍ය සුනබා	viii. ආකාසමහි වන්දා
ix. භූපාලස්‍ය අසේස්‍යා	x. රුක්කමහි සාබා

7. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය කොටස් පාලියට නගන්න.

- i. ගමේ ලුමයි
- ii. ලෝකයේ දිවයින්
- iii. හිරුගේ එළියෙන්
- iv. ගොනාගේ පාවලින්
- v. සිංහයාගේ ගරීරය
- vi. ගසෙහි පක්ෂීඩු
- vii. අශ්වයන්ගේ පාද
- viii. පුරුෂයාගේ ගොන්නු
- ix. බුදුන්ගේ ධර්මයෙහි
- x. මාරුගයේ අශ්වයෝ

“අප්පමතෙකා හි ක්‍රියනෙකා, පහෝති විපුලං සුබං”

ධ්‍යාන වඩන තොපමා වූ තැනැත්තා මහත් වූ නිවන්
සැපයට පැමිණෙයි.

(ඛමෙපදපාලි, අප්පමාදවග, 9 ගාර්ඩ)

තතියා පාදේ

වානරෝ

වානරෝ වතෙන වසති. වානරා එලානි බාදනති. දාරකො වානරං පහරති. මනුස්සා වානරෝ පොසෙනති. වානරෝන එලං බාදීයතේ. වානරෝහි හිනනසාබායෝ තුමියං පතනති. දාරකො වානරස්ස එලං දදාති. මනුස්සා වානරානං ජලං දෙනති. දාරකො වානරමහා එලං ගණ්ඩාති. ව්‍යාධේ වානරෝහි න භායති. වානරස්ස තබුගුවයිං දිසං හවති. වානරානං සරීරෙසු ලොමානි සනති. අනං වානරෝ දයං කරෝමි. කෙක් ගුණා වානරෙසු සනති.

(පාලි රචනා 2)

පදමාලාව

වානරෝ	-	වදුරා	වතෙන	-	වනයෙහි
වසති	-	වාසය කරයි	එලානි	-	ගෙඩි
බාදනති	-	කති	දාරකො	-	දරුවා
පහරති	-	පහර දෙයි	මනුස්සා	-	මිනිස්සු
පොසෙනති	-	පෝෂණය කරති	බාදීයතේ	-	කනු ලැබෙයි
හිනනසාබායෝ	-	බිඳුණු අතු	පතනති	-	වැටෙති
දදාති	-	දෙයි	දෙනති	-	දෙති
ගණ්ඩාති	-	ගනියි	ව්‍යාධේ	-	වැද්දා
භායති	-	භයවෙයි	නබුගුවයිං	-	වලිගය / නගුට

හවති	-	වෙයි	සරීරසු	-	සරීරවල
ලොමානි	-	ලොම්	සනති	-	වෙති
දියෝ	-	දියාව	කරොම්	-	කරම්
කෙවි	-	කිසියම්	වානරසු	-	වදුරන් කෙරෙහි

අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලි භාෂාවෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

කුහිං	-	කොහි	කානි	-	මොනවා
කො	-	කවරෝක්	කේ	-	කවරහු

උදා:- කෙ එලානි බාදනති? වානරා එලානි බාදනති.

- i. වානරා කුහිං වසති ?
- ii. වානරා කානි බාදනති ?
- iii. කො වානරං පහරති ?
- iv. කේ වානර පොසේනති ?
- v. කො වානරානං ජලං දානති ?

2. පහත සඳහන් වාක්‍යයන්හි හිස්තැන් පුරවන්න.

- i. වතෙ වසති.
- ii. අහං පසසාමි.
- iii. මයෝ එලානි
- iv. වානරං පහරති.
- v. වානරානං සරීරසු සනති.

පද

තනි අකුරක් හෝ අකුරු සමූහයකින් යුත්ත අර්ථවත් වචන ‘පද’ තමින් භැඳින්වේ. පද සමූහයක් එකතුවීමෙන් වාක්‍යයක් නිර්මාණය වේ. (පදසමූහො වාක්‍ය) වාක්‍යයක් යනු එක් ආබ්‍යාතයක් ඇති කාරක සහිත පද සමූහයකි. පාලි භාෂාවේ පද වර්ග හතරකි.

ඒවා නම,

1. නාම පද - බුද්ධීය, ලොකො, රාජා, එලං, යාචකෙන, වතිතාහි
2. ක්‍රියා පද - සයති, දාචති, පූර්ණති, අපවි, ගව්සසති
3. තිපාත පද - ඉඩ, අරි, ව, යට්, එවං
4. උපසර්ග පද - ප-පබොධති, ආ-ආහරති, අධි-අධිවසති, අනු-අනුගච්චති

“වානරෝ වතෙන වසති” මෙම වාක්‍යයේ පද තුනක් දක්නට ලැබේ. වාක්‍යයක් පදවලින් නිරමාණය වන බව මෙයින් පැහැදිලි වේ.

නාමපද

පුද්ගලයෙක්, සත්වයෙක්, ස්ථානයක්, ද්‍රව්‍යයක් හෝ සංකල්පයක් සඳහා ව්‍යාවහාර කෙරෙන ගබා ‘නාම’ ලෙස හැඳින්වේ. ඒ ඒ අර්ථයන්ට අනුව නැමෙන හෙයින් ද ඒවා ‘නාම’ නම වේ. ‘නාම’ යනු ගබා ප්‍රකාතියයි. ගබායන්ගේ මූල අවස්ථාවයි. ගබා ප්‍රකාතියේ විහක්ති ප්‍රත්‍යය ආදිය දකින්නට නැත. එසේ වුව ද එම නාම අර්ථ සහිත ය.

නාමයකට විහක්ති ප්‍රත්‍යයක් එක් වීමෙන් නාමපද සැදේ. සම්බන්ධ හා ආලේතනික වශයෙන් දෙයාකාර වන නාමපදවල ඒකවචන හා බහුචචන වශයෙන් වචනභේදයක් දැකිය හැකි ය.

පුලිංග		ස්ත්‍රීලිංග		නප්‍රංසකලිංග	
එකවචන	බහුචචන	එකවචන	බහුචචන	එකවචන	බහුචචන
1. බුද්ධීය	බුද්ධා	4. කක්ෂීක්ෂා	කක්ෂීක්ෂායා	7. එලං	එලානි
2. සූත්‍රබො	සූත්‍රබා	5. රත්ති	රත්තියා	8. විතතාං	විතතානි
3. මිගා	මිගා	6. නදී	නදීයා	9. තායනාං	තායනානි

නාමපද මොග්ගල්ලායන ව්‍යාකරණ සම්පූදායේ ‘ස්ථාදාන්ත’ නමින් හැඳින්වේ. එම නාමය දී ඇත්තේ එකී නාම සි, යො, අං, යො, ආදී නාම විහක්ති ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් අන්ත වන බැවිනි.

ඁබිද ප්‍රකාතිය අගට විහක්ති ප්‍රත්‍යායක් එකතුවේමෙන් නාමපදයක් සකස් වන ආකාරය තෝරුම් ගැනීමට පහත නිදිසුන බලන්න.

ඛුදය	නාමය
ඛුදය+සි	විහක්ති ප්‍රත්‍යාය (පයමා විහක්ති එකවචන ප්‍රත්‍යාය)
ඛුදය+ම	ම ආදේශය
ඛුදය+අම	ඇර්ව ස්වරය ලොජ්වීම
ඛුදයා	ව්‍යුත්පනය ස්වරයට පැමිණවීම
ඛුදයා	නාමපදය

පහත දැක්වෙන වගුව අධ්‍යායනය කරන්න.

ඁබිද ප්‍රකාතිය	විහක්ති ප්‍රත්‍යාය	නාමපදය
දෙව	දෙව+සි (ම)	දෙවා
අත්ත	අත්ත+යො	අත්තානා
අගි	අගි+සූ	අගිසූ
දැම්බී	දැම්බී+යො	දැම්බී
හිකුවු	හිකුවු+මහා	හිකුවුමහා
විතක	විතක+හි	විතෙකහි
කකුදුදා	කකුදුදා+යො	කකුදුදායො
රාජ	රාජ+හි	රාජුහි
ඛුදය	ඛුදය+නා	ඛුදානා

නාම ප්‍රහේද

- නාමනාම
- සබනාම
- සමාසනාම
- තදිතනාම
- කිතකනාම

යනුවෙන් නාම ප්‍රහේද පහක් දක්නට ලැබේ.

නාමනාම

‘නාමනාම’ යනු කේවල නාමයි. මේ නාමයන් කොටස් හතරකට බෙදේ.

1. ජාතිනාම - නර, සීහ, මිග, දෙව, කක්ෂා, යුවති, ආවරිය
2. දූෂ්‍යනාම - පීඩ, ලෙබනී, වෙතතා, එල, සාඛා, පොපෝක
3. ගුණනාම - දායා, මෙතතා, කරුණා, පක්ෂා, ගුණවතතා
4. සංයුත්‍යනාම - නාරද, බිම්බිසාර, ආනන්ද, ධමමපාල, සීලරතන

සබඩනාම

‘සර්වනාම’ යන්නෙහි අදහස සැම නාමයකට ම පොදුවේ යෙදිය හැකි නාම යන්නයි. එසේ ම සර්වනාම සුරුෂී ලිංග, ස්ත්‍රී ලිංග, නපුංසක ලිංග යන ලිංගතුයේ ම යෙදිය හැකි ය. සබඩ, කතර, උහය, ඉතර, තුමහ, අමහ, ත ආදිය සර්වනාමයි. සර්වනාම පද කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

සො, තො, සබඩ, අක්කුදුතරෝ, ඉතරං, තසස, එතානි, අහං, මයං, කුං

සමාස නාම

පද දෙකක් හෝ කිහිපයක් තනි පදයක් බවට පත්කිරීම ‘සමාස’ නම් වේ. එසේ සමාසවීමෙන් සැදෙන පද ‘සමාසනාම’ නම් වේ.

නීලුප්පලං, අක්කබධිරෝ, සාරිප්පත්තශේෂරෝ
තිලොකං, වතුදිසං, පක්ෂාවසීලානි
ගාමගතො, වොරහයං, සීලසම්පනෙනා
බේණාසවා, තථාගතො, ලමකෙණෙනා
වනුසුරියා, නරනාරියා, හත්පාදං
උපනගරං, දුබහිකඩං.

තද්ධිත නාම

නාමයකට පරව ප්‍රත්‍යායක් එක්වීමෙන් සැදෙන නාම ‘තද්ධිතනාම’ නම් වේ. වාසුදේවා කවචායනා

භාගිණෙකයෙකු
පාපතමො

සාක්ෂපුත්තිකො
වාසේටේයා

කිතක නාම

ඩාතුවකට පරව ප්‍රත්‍යායක් එක්වීමෙන් සැදෙන නාම 'කිතක නාම' නම් වේ.

කුමෝහකාරෝ	පාලකො
ගච්චමානො	තිබිනෙකා
නායකො	දායකො

අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
 - 'පද' යනු මොනවා ද?
 - පාලි භාජාවේ පද වර්ග කිය ද? ඒවා නම් කරන්න.
 - 'ගබිද ප්‍රකෘතිය' යනු කුමක් ද?
 - නාමපද යනු කවරේ ද?
 - නාමපද 'සාදාදාන්ත' නමින් හැඳින්වෙන්නේ ඇයි?
 - නාමපදයක් සකස් කරගන්නේ කෙසේ ද?
 - නාමපද ප්‍රහේද වශයෙන් කිය ද? ඒවා නම් කරන්න.
 - 'වානරෝ' යන ජේදයේ ඇති නාමපද දහයක් සෞයා ලියන්න.
 - ඒකවචන නාමපද දහයක් ලියා ඒවා බහුවචනයට හරවන්න.
 - 'නාමනාම' සහ 'සර්වනාම' පද සෞයා ලියන්න.
2. පහත සඳහන් පාලි වාක්‍ය සිංහලට නගන්න.
 - බුද්ධා ධමම් දේසේති.
 - මිගො ධාවති.
 - කස්සකා කසනති.
 - ලෙබකා ලිබති.

- v. සුනඩා පුකුද්දනති.
- vi. අසේසා ධාවති.
- vii. වාණීජෝ නිසිදති.
- viii. ගොපාලො රකඩති.
- ix. වාතාරෝ රුකුං ආරුගති.
- x. බාලකා අඩහණෙ කීළනති.

3. පහත සඳහන් වාක්‍යය පාලියට නගන්න.

- i. වුලුරෝ නගිති.
- ii. එඹවෝ දුවති.
- iii. මුවා සිටියි.
- iv. දාසයා ගෙනයයි.
- v. ගොවියා සීසායි.
- vi. ලියන්නා පහනක් ගෙනයයි.
- vii. අම්මා බත් උයයි.
- viii. පමයා ක්‍රිඩා කරයි.
- ix. පියා කුමුරට යයි .
- x. මම පිරිවෙණට යම්.

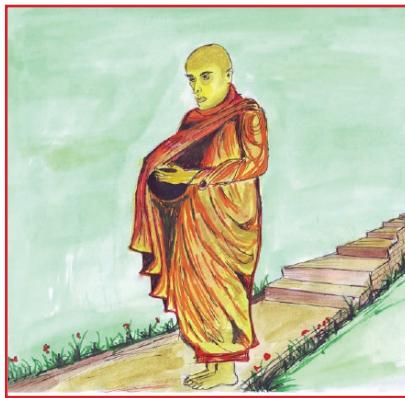
විතතස්ස දමතා සාධු, විතතං දනකං සුබාවහං

**සිත දමනය කිරීම මැනවි. හික්මවන ලද සිත සැප ගෙන
දෙන්නේ ය.**

(දමමපද්පාලි, විතතවගා, 3 ගාරාව)

වතුනේ පාදෝ

හිකුඩු

සංසාරහය ඉකබතීති හිකුඩු. උදාහු හිකබතීති වා හිකුඩු. තථාගතසාචකසස එතං අධිවචනං. තේ ජ්‍යෙන්තින්නපටධරා මූණ්ඩකා සුපටිපනනා ව හවනති. යෙ අගාරසමා හිකුඩුමම අනගාරයං පබැජ්තා සංසාරදුක්ඛිසස අනතං පරියෝගමානා විවරනති, තේ එව හිකුඩු නොනති. අනරියා සාසනේ පබැජ්තා හිකබාය ජීවිකං කපෙළනතා සමණපතිරුපකා ඉදානි ලෙකක වසනති. තථා'පි තේ හිකුඩු'ති න මකුදුනති. හිකුඩු පන ගිහිමදාතවසනා විය න නිවාසනපාරුපනං කරුනති. තේ කාසායානි වක්‍රානි පරිදිනති. කෙසමසුදු ඔහරනති. විකාලේ න ණකුදුනති. බුහමවාරී'ව පණ්ඩසාලනිවාසිනා ව හවනති. තේ න ගිහිසංසට්ඨා. (පාලි රචනා 2)

පදමාලාව

සංසාරහය	-	සසර බිය
ඉකබති	-	දකිණි
උදාහු	-	නොනොත්
හිකුඩු	-	පිඩු සිගයි
එතං අධිවචනං	-	මේ තවත් වචනයකි
ජ්‍යෙන්තින්නපටධරා	-	සුන් බුන් වස්තු දරන්නොත්
මූණ්ඩකා	-	හිසමුඩු කළාහු
සුපටිපනනා	-	මනාව පිළිපන්නාහු

අගාරසමා	- ගිහිගෙයින්
නිකබම්	- නික්ම
අනගාරියා	- අනගාරික වූ ගාසනයෙහි
පබඵතා	- පැවිදී වුවාහු
සංසාරදුක්වසස	- සසර දුකේ
අනතං	- අවසානය
පරියෙසමානා	- සෞයන්තාහු
අනරියා	- අනාර්යයෝ
ජ්විකං කපෙපනතා	- ජ්විකංව කරන්තාහු
සමණපතිරුපකා	- ශුමණ වේශිඛධාරීහු
මකුදුනති	- සිතාගනිති
ගිහිමදාතවසනා	- ගිහි සුදු වස්තු අදින්තාහු
විය	- මෙන්
නිවාසනපාරුපනං	- වස්තු පෙරවීම
කාසායානි වසානි	- කසාවත්
පරිදහනති	- පෙරවති
කෙසමසු	- කෙස් රුවුල්
ඡහරනති	- ඉවත් කරති
විකාලේ	- තොකල්හි
පණණසාලනිවාසිනො	- පන්සලෙහි වසන්නො
ගිහිසංසට්ඨ	- ගිහියන් හා ආගුර කරන්නො

අභ්‍යාස

කො - කවරෙක් ද කිං - කුමක් ද කෙ - කවරහු ද

1. පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

උදා:- සමණපතිරුපකා කුහිං වසනති? සමණපතිරුපකා ලොකේ වසනති.

- කො සංසාරහය ඉකුති?
- කිං තපාගතසාවකසස අධිවචනං?
- කෙ නිකබාය ජ්විකං කපෙපනති?
- කෙ විකාලේ න භුකුජනති?
- කෙ න ගිහිසංසට්ඨ?

2. පහත සඳහන් වාක්‍ය සම්පූර්ණ කරන්න.

- i. සංසාරහයෝ හිකුවු.
- ii. හිකුවු පන න නිවාසනපාරුපනා කරෙනති.
- iii. තේ න තුළුදෙනති.
- iv. පණ්ඩසාලනිවාසිනො ව හටනති.
- v. න ගිහිසංසට්ඨා.

නාම වරනැගීම

විවිධාර්ථකත් ගබඳයන් ඒකවචන බහුවචනවලට ද, පුල්ලිඩිග, ඉන්ඩිලිඩිග, තපුංසකලිඩිගවලට ද, පයිමා, දුතියා ආදි විහක්තිවලට ද සුදුසු ලෙස යොදා පෙන්වීම 'නාම වරනැගීම' නම් වේ.

ගබඳාන්ත වශයෙන් නාම වෙනස් වන ආකාරය හඳුනාගනිමු.

හාජාවක ඇති සියලු ගබඳ 'ස්වරාන්ත' සහ 'හලන්ත' වශයෙන් කොටස් දෙකකට බෙදේ. එසේ වුවත් පාලි හාජාවේ ඇත්තේ 'ස්වරාන්ත ගබඳ' පමණකි. ගබඳයක් කුමන අන්තයකට අයත් දැයි හඳුනාගන්නේ ගබඳයේ අග ඇති ස්වරයෙනි. ගබඳයේ අග අ කාරාන්ත, ආ කාරාන්ත, ඉ කාරාන්ත, ර් කාරාන්ත, උ කාරාන්ත, උ කාරාන්ත, ඔ කාරාන්ත වශයෙන් අන්තස්වර ඇති හෙයින් එම ගබඳ 'ස්වරාන්ත ගබඳ' නමින් හැඳින්වේ. පාලි හාජාවේ එ කාරාන්ත ගබඳ දැකින්නට තැත. ස්වරාන්ත ගබඳ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

අ කාරාන්ත - දෙව, අතත, රාජ, විතත, මන, එල

ଆ කාරාන්ත - කෘෂිකා, සඳා, මෙධා, සා

ඉ කාරාන්ත - අගේ, ආදි, රත්ති, අවෝ, මුති, ඉන්දි

ර් කාරාන්ත - දැන්වී, නදී

෋ කාරාන්ත - හිකුවු, ජනතු, සඩු, නතතු, පිතු, යාගු, ගුරු, මාතු

උ කාරාන්ත - අහිභු, සබැඳුනු

ඔ කාරාන්ත - ගො

නාම විහක්ති ප්‍රත්‍යාය

ගබදප්‍රකාශතියට පසුව යෙදී එකවචන බහුවචන හේදයක් පයිමා, දුතියා ආදි විහක්ති හේදයක් ප්‍රකාශ කරනුයේ නාමවිහක්ති ප්‍රත්‍යාය මගිනි. ගබදප්‍රකාශතිය පයිමා, ආලපන, දුතියා ආදි වශයෙන් සහ එකවචන බහුවචන වශයෙන් බෙදන නිසා එවා ‘විහක්ති’ නමින් හැඳින්වේ. පාලි භාෂාවේ නාම විහක්ති නවයක් සහ ප්‍රත්‍යාය 14 ක් දක්නට ලැබේ. එවා මෙසේ ය.

විහති	එකවචන	බහුවචන
පයිමා	සි	යො
දුතියා	අං	යො
තතියා	නා	හි
චතුන්මී	ස	නං
පක්ෂවම්මී	සමා	හි
ඡටයී	ස	නං
සතතමී	සමීං	සු

මෙම වගුවේ ආලපන සහ කරණ විහක්තිය සඳහන් නොවන්නේ ආලපන විහක්තිය පයිමා විහක්තියේ ප්‍රත්‍යායක් හා කරණ විහක්තිය තතියා විහක්තියේ ප්‍රත්‍යායක් වශයෙන් යෙදෙන හෙයිනි.

වචන හේදය

නාමපද එකවචන හා බහුවචන වශයෙන් දෙයාකාර වේ. එක් අයෙක් හෝ දෙයක් ගැන කියවෙන විට එකවචන ලෙසත් රීට වඩා වැඩි පිරිසක් ගැන කියවෙන විට බහුවචන ලෙසත් හාවත වේ.

එකවචන	බහුවචන
දද්වෙ	දද්වා
කක්දුක්දා	කක්දුක්දායො
හිකුවූ	හිකුවෙවා
මුත්නී	මුත්නයො
භානු	භානාවෙ

පාලි හාජාව නිවැරදි ව තේරුම් ගැනීමට නම් ඒ ඒ විහක්ත්‍යාරථ පිළිබඳ දැනුවත් විය යුතු ය. ඒ සඳහා පුරුෂ ලිංගයට (පුල්ලිංග) අයත් වන පහත දැක්වෙන අකාරාන්ත දෙව, ඉකාරාන්ත අගි, උකාරාන්ත හිකුණු ගබිද අරථ සහිත ව හදාරමු.

අකාරාන්ත පුලිංග 'දෙව' ගබිදය

විහති	ඒකවචන	බහුවචන
පයමා	දෙවෝ	දෙවා
ආලපන	(හෙ)දෙව, දෙවා	(හවනෙනා) දෙවා
දුතියා	දෙවං	දෙවෙ
තතියා	දෙවෙන	දෙවෙහි, දෙවෙහි
කරණ	දෙවෙන	දෙවෙහි, දෙවෙහි
වතුත්වී	දෙවාය, දෙවස්ස	දෙවානං
පක්ෂ්‍යම්	දෙවා, දෙවමහා, දෙවසමා	දෙවෙහි, දෙවෙහි
ඡටයී	දෙවස්ස	දෙවානං
සත්තම්	දෙවෙ, දෙවමහි, දෙවසමිං	දෙවසු

කටපාඩම කිරීමට

එවං සුරාසුරනරෝරගනාගයකඩා
ගෙධබැකිනහරමනුසස්පිසාවපෙනා
මාතඩගජඩගමනුරඩගවරාහසීහා
වාගසවජකවජපතරවජමිගසස්සොණා

ආලොකලොකනිලයානිලවාගයොග
වායාමගාමනීගමාගමධමමකාමා
සබේසාසසාසපටිසාසවකොඛලොහ
සාරමහාමහමදමානපමාදමකඩා

පුනනාගපුගපනසාසනවමපකම්බ
හිනතාලතාලවකුලප්පුනකිංසුකා ව
මන්දාරකුන්දප්පවීමන්දකරක්කුතුරුකඩා
කෙදුයා මදුරසකුණුණසිජකොකුවහංසා

දෙව ගබඳයට සමානව වරනැගෙන නාම කිහිපයක්

සුර	- දෙවියා	අසුර	- අසුරයා	නර	- මිනිසා
ලරග	- උරගයා	නාග	- නාගයා	යකඩ	- යක්ෂයා
ගනධිබෑ	- ගානධිබෑවයා	කිත්තනර	- කිදුරා	මනුස්ස	- මිනිසා
පිසාව	- පිසාවයා	පෙත	- පේශතයා	මාතඩග	- ඇතා
තුරඩග	- අශ්චර්වයා	වරාහ	- උරාරා	සිහ	- සිංහයා
ව්‍යාශේෂ	- ව්‍යාශේෂයා	අව්‍යාශ	- වලසා	කව්‍යාශේෂ	- කැස්බැවා
තරව්‍ය	- කළ වලහා	මිග	- මුවා	අස්ස	- අශ්චර්වයා

අකාරාන්ත පුල්ලිංග 'දෙව' ගබඳයේ අර්ථය

විහක්ති	ඒකවචන	බහුවචන
පයමා	දෙවියා	දෙවියෝ
ආලපන	පින්වත් දෙවිය	පින්වත් දෙවියනි
දුතියා	දෙවියා	දෙවියන්
තතියා	දෙවියා විසින්	දෙවියන් විසින්
කරණ	දෙවියා කරණකොට ගෙන	දෙවියන් කරණකොට ගෙන
වතුනී	දෙවියාට	දෙවියන්ට
පසුවම්	දෙවියා කෙරෙන්	දෙවියන් කෙරෙන්
ඡටයී	දෙවියාගේ	දෙවියන්ගේ
සත්තම්	දෙවියා කෙරෙහි	දෙවියන් කෙරෙහි

ඉකාරාන්ත පුලිලිංග ‘අගහි’ ගබඳය

විභති	එකවචන	බහුවචන
පයමා	අගහි	අගහි, අගහයෝ
ආලපන	(හෙ) අගහි	(හවනෙනා) අගහි, අගහයෝ
දුතියා	අගහිං	අගහි, අගහයෝ
තතියා	අගහිනා	අගහිහි, අගහිහි
කරණ	අගහිනා	අගහිහි, අගහිහි
වතුත්	අගහිනා, අගහිසස	අගහිනං
පක්‍රේච්චලම්	අගහිනා, අගහිමා, අගහිසමා	අගහිහි, අගහිහි
ඡටයී	අගහිනා, අගහිසස	අගහිනං
සතකම්	අගහිමැ, අගහිසම්	අගහිසු, අගහිසු

කටපාඩම කිරීමට

ජෝති පාණී ගණයී මුවයි
 කුවර් වත්තී සාලි විහි
 ව්‍යාධි ඔධි බොධි සන්සේ
 රාසි කෙසි සාති දිඹ

ඉසි මුනි මණී ධනි ගිරි රවි කවී කපි
 අසි මසි නිධි විධි අහි කිමි පති හරි
 අරි තිමි කලි බලි ජලනිධි ගහපති
 උරුධිති වරමති තිරුපැදි අධිපති

‘අගහි’ ගබඳයට සමානව වරනැගෙන ගබඳ කිහිපයක්

පාණී - අත	ගණයී - ගැටය	මුවයී - මිට
කුවර් - කුස	විහි - වී	ව්‍යාධි - ව්‍යාධිය
බොධි - බොෂ ගස	දිඹ - දිවියා	

ඉසි	- ඉසිවරයා	මුනි	- මුනිවරයා	මණී	- මැණීක
ගිරි	- පර්වතය	රවි	- සූර්යයා	කවි	- පණ්ඩිතයා
කපි	- වලුරා	ඇසි	- කඩුව	නිධි	- නිධානය
අහි	- සර්පයා	කිමි	- පණුවා	පති	- ස්වාමීයා
අරි	- සතුරා	ඡලනිධි	- සාගරය	ගහපති	- ගෘහපතියා

චකාරාන්ත පුලිලිංග 'හිකුව' ගබඳය

විහත්ති	ඒකවචන	බහුවචන
පයමා	හිකුව	හිකුව, හිකුවෙවා
ආලපන	(හෙ) හිකුව	(හවනෙනා) හිකුව, හිකුවෙව, හිකුවෙවා
දුතියා	හිකුව්	හිකුව, හිකුවෙවා
තතියා	හිකුවනා	හිකුවහි, හිකුවහි
කරණ	හිකුවනා	හිකුවහි, හිකුවහි
වතුත්සේ	හිකුවනො, හිකුවස්ස	හිකුවන්
පණ්ඩවම්	හිකුවනා, හිකුවමා, හිකුවසමා	හිකුවහි, හිකුවහි
ඡටයී	හිකුවනො, හිකුවස්ස	හිකුවන්
සත්තම්	හිකුවමි, හිකුවසම්	හිකුවස්, හිකුවස්

හිකුව ගබඳයට සමානව වරනැගෙන ගබඳ කිහිපයක්

සෙතු	-	හේද්‍යස්	කෙතු	-	කොඩිය
රාජු	-	රාජුය	භාජු	-	හිරු
ලුවු	-	ලුක්ගස	වෙළ	-	ලුණුගස
මචු	-	මරණය	මඟ	-	මේපැණී
සිනු	-	සාගරය	බඩු	-	නැයා
හෙතු	-	හේතුව	පටු	-	දික්ෂයා

ලකාරාන්ත පුල්ලිංග 'හිකුව' ගබඳයේ අර්ථය

විහත්ති	ඡකවවන	බහුවවන
පයමා	හිකුව	හිකුවුව
ଆලපන	පින්වත් හිකුව	පින්වත් හිකුවනි
දුතියා	හිකුව	හිකුවන්
තතියා	හිකුව විසින්	හිකුවන් විසින්
කරණ	හිකුව කරණ කොට	හිකුවන් කරණ කොට
වතුන්සී	හිකුවට	හිකුවන්ට
පසුවම්	හිකුව කෙරෙන්	හිකුවන් කෙරෙන්
ඡටයී	හිකුවගේ	හිකුවන්ගේ
සත්ත්වම්	හිකුව කෙරෙහි	හිකුවන් කෙරෙහි

කටපාඩම් කිරීමට

එවං සෙතු කෙතු භානු රාජු සඩුකු උච්ච වෙඩ
මචු මධු සිනු බඩු තෙරු මෙරු සතු
කාරු හෙතු ජනතු රැරු පටු

අභ්‍යාස

1. 'හිකුව' පාලි පායය සිංහලට තගන්න.
 2. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
- i. නාම වරනැගීම යනු කුමක්ද ?
 - ii. ස්වරාන්ත ගබඳ පහක් නම් කරන්න.
 - iii. ස්වරාන්ත ගබඳයක් භදුනාගන්නේ කෙසේ ද?
 - iv. ස්වරාන්ත ගබඳ වර්ග කර දක්වන්න.
 - v. නාම විහක්ති නවය ලියා දක්වන්න
 - vi. පාලි භාෂාවේ නාම විහක්ති සහ ප්‍රත්‍යාය ලියන්න.
 - vii. ආලපන සහ කරණ විහක්ති සඳහා ප්‍රත්‍යාය සඳහන් තොවන්නේ ඇයි?
 - viii. ඒකවවන නාමපද දහයක් ලියා ඒවා බහුවවනයට භරවන්න.
 - ix. පුරිස, කපි, සෙතු යන ගබඳ සියලු විහක්තිවල වරනගන්න.
 - x. කෙරෙන් හෝ ගෙන් යන අර්ථය ලැබෙන්නේ කවර විහක්තිය යෙදීමෙන්ද?

3. පහත සඳහන් වාක්‍ය සිංහලට තගන්න.

- i. බුදේධා ධමම් දෙසති.
- ii. සංසේ ගාම් ගව්ති.
- iii. මතුස්සා සුරිය පස්සනති.
- iv. වාණීපේ ගාමේ වරති.
- v. ගොණා පාසාණේ තිබිනති.
- vi. සකුණෝ රැකෙක නිසිදති.
- vii. භුපාලා අසේස ආරුහනති.
- viii. අහා දීප් ආහරාම්.
- ix. මයා ගොණේ භරාම.
- x. මයා ලොකේ වසාම.

4. පහත සඳහන් වාක්‍ය පාලියට තගන්න.

- i. සුමේධ පහන ගෙන යයි.
- ii. ඔහු පාඩම සිතයි.
- iii. රජ සිංහයකු බලයි.
- iv. එළවෝ ගමෙහි හැසිරෙති.
- v. කුරුල්ලා අහසේ පියාණයි.
- vi. සද කන්දෙන් උදාවයි.
- vii. දෙවියා අහසේන් යයි.
- viii. මම ලෝකයෙහි වසමි.
- ix. මම හිරු දිකිමි.
- x. අපි දුපතක වසමු.

පරිපළවපසාදස්ස, පැකුණු න පරිපූරති

ඉහිලෙන සැදැහැ ඇත්තාට ප්‍රයුව නො වැඩේ.
(දම්පදපාලි, විතත්වග, 6 ගාරාව)

පැකුවමො පායේ

රමණී

රමණී රැජසම්පනනා බාලිකා හවති. සා මධුරානි වචනානි හාසති. මාතුයා සදියිං විහාරං ගෙවෙනි. බුද්‍යිං වන්දති. පුජ්‍යිං පූජේති. තසසා පිතා එකදා පොතුලිකං ආහරිතා අදායි. රමණී පොතුලිකාය සදියිං කිළති. එකදා තසසා පොතුලිකා භුමියිං පති. තසමිං බලෙන පොතුලිකා වුණුවිවුණුණා හටි. සා අත්'ව සොකාහිභුතා රෝදි. මාතා තං දිස්වා කිම'ක්‍රාය රෝදසීති පුවත්. අතතනො පොතුලිකා මතා'ති සා වදි. සබඳ සතනා මරිස්සනති, මා රෝදසීති මාතා ඔවදි.

(පාලි රචනා 1)

පදමාලාව

රැජසම්පනනා	-	රැජසම්පන්න
සා	-	මි තොමෝ'
මධුරානි	-	මිහිරි
වචනානි	-	වචන
හාසති	-	කියයි
මාතුයා සදියිං	-	මව සමග
තසසා	-	අැයෙග්
එකදා	-	එක් ද්වසක්
පොතුලිකං	-	බෝනික්කා

ආහරිකා	-	ගෙනවිත්
අදාසි	-	දුන්නේය
කිලති	-	සෙල්ලම් කරසි
හුමියෝ	-	විම
පති	-	වැටුණේය
තසම්. බණ්ඩ	-	එකකොහි
වූණණාවීවූණණා	-	සුණු විසුණු
හටි	-	විය
අතීව	-	ඉතාම
සොකාහිභූතා	-	යොකයෙන් පෙළණී
රෝදි	-	හැඳුවෙශිය
කිමක්‍රාය	-	කුමක් නිසා
පුච්ච	-	අැසුවේය
අතතනො	-	තමාගේ
මතා'ති	-	මලා යැයි
වදි	-	කිවේය / කිවාය
මරිසසනති	-	මැරෙන්නෙයි
මා රෝදාසිති	-	නොහඩන්න යැයි
මවදි	-	අවවාද කළේය

අන්තර්ගති

කා - කවර තැනැත්තියක්

කං - කුමක්

කාය සදධිං - කවර තැනැත්තියක් සමග

කසමා - කුමක් නිසා

කථි - කෙසේ

1. පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

ලදා:- කා බුද්ධා වන්දි. - රමණී බුද්ධා වන්දි.

- කා මඟුරානි වවනානි භාසති ?
- පිතා රමණීයා කං අදාසි ?
- රමණී කාය සදධිං විහාරං ගව්ති?
- රමණී කසමා රෝදි ?
- තසසා මාතා කථි මවදි?

2. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය සම්පූර්ණ කරන්න.

- i.වනුති,.....පුළුලි.
- ii.මඩරාතිහාසති.
- iii.සත්‍යා මරිස්සති.
- iv. මාතා ඔවදී.
- v.පිතා පොක්ලිකං අදාසී.

ලිඛිග හේදය

පාලි හාජාවේ ඇති නාම ප්‍රධාන වශයෙන් පුලුලිඛනාම, ඉත්තිලිඛි නාම, තප්පන්සකලිඛි නාම යනුවෙන් ප්‍රභේද තුතකි. යම් නාමයක් කුමන ලිඛියකට අයත් දැයි හඳුනාගත්තේ ගබඳාත්තයෙහි ස්වරුපය කෙබඳු දැයි පරිස්ථා කොට බැලීමෙනි. ඒ අනුව යම් ගබඳයක පුරුෂවාලී බවක් හැගේ නම් එය ‘පුලුලිඛි නාම’ ලෙස ද, ස්ත්‍රීවාලී බවක් හැගේ නම් එය ‘ඉත්තිලිඛි නාම’ ලෙස ද, පුරුෂවාලී සහ ස්ත්‍රීවාලී බවක් නොහැගේ නම් එම සියලු නාම ‘තප්පන්සකලිඛි නාම’ ලෙස ද හඳුනාගත හැකි ය. ලිඛිතුයට අයත් පහත දැක්වෙන ගබඳ හඳාරන්න.

පුලුලිඛි නාම

පුරිස	හිකුවී	ගො	රාජ	නර
වානර	ඒමම	අත්ත	කවි	රුක්ක
අගි	දෙව			

ඉත්තිලිඛි නාම

වනිතා	ලතා	මිගි	දෙනු	මෙධා
ඛුදි	වයු	වසුදා	යාගු	නදී
මායා	කකුදුදා			

නපු+සකලිඛනාම

විතන	අට්ටී	ථල	රැප	ධන
පුකුණුදු	පාප	නයන	දාන	

අලිංගික නාම

අමහ	තුමහ
-----	------

ඉත්තේලිඛි ගබඳ හඳුනාගැනීම

මිට ඉහත පාඩම්වලදී අකාරාන්ත පුල්ලිංග 'දෙව', ඉකාරාන්ත 'අගි', උකාරාන්ත 'හිකුවු' ගබඳ ඉගෙනගෙන ඇත්තේමු. මෙම පාඩමෙන් ඉත්තේලිංග ගබඳයක් වරනගා අර්ථ ගන්වන අයුරු ඉගෙන ගනිමු.

ඉත්තේලිංග 'ර් කාරාන්ත 'නදී ' ගබඳය

විහත්ති	එකවචන	බහුවචන
පයමා	නදී	නදී, නදීයා, නජේතා
ආලපන	(හෙ) නදී	(හෙ)නදී, නදීයා, නජේතා
දුතියා	නදීං	නදී, නදීයා, නජේතා
තතියා	නදීයා, නජේතා	නදීහි, නදීහි
කරණ	නදීයා, නජේතා	නදීහි, නදීහි
චතුන්සී	නදීයා, නජේතා	නදීනා
පක්ෂවලම්	නදීයා, නජේතා	නදීහි, නදීහි
ඡට්ටී	නදීයා, නජේතා	නදීනා
සත්තම්	නදීයා, නදීයිං, නජේත්ං	නදීසුෂ්

ඉත්මීලිංග 'ර් කාරාන්ත නදි' (නදිය හෙවත් ගංගාව) ගබඳයේ අර්ථය

විහක්තිය	ඒකවචන	බහුවචන
පයමා	නදිය	නදීනු
ආලපන	ඒම්බා නදිය	ඒම්බා නදීනු
දුතියා	නදිය	නදීන්
තතියා	නදිය විසින්	නදීන් විසින්
කරණ	නදිය කරණකාට	නදීන් කරණකාට
වතුකී	නදියට	නදීන්ට
පසුවම්	නදියෙන්	නදීන්ගෙන්
ඡවයී	නදියේ	නදීන්ගේ
සත්‍යම්	නදියෙහි	නදීන්හි

ඉත්මීලිංග 'ර් කාරාන්ත නදි' ගබඳයට සමාන ව වරනැගෙන ගබඳ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

මහි	-	පොලොට	කුමාරි	-	කුමරිය
වාසි	-	වැව	තරුණී	-	තරුණීය
කදිලි	-	කෙසෙල්	බාහුමණී	-	බැමුණීය
නාරී	-	ස්ත්‍රීය	සංසී	-	යහළි ස්ත්‍රීය
කුකුකුවී	-	කිකිලිය	වානරී	-	වැදිරිය
මිගි	-	මුවදෙන	අජ්	-	ඒවෑදෙන

කටපාඩම් කරන්න

මහි වෙතරණී වාසි පාටලී කදිලි සවී
නාරී කුමාරි තරුණී වාරුණී බුහමණී සංසී
ගෙකුවී කිනනරී නාගී දෙවී යකුවී අජ් මිගි
වානරී සූකරී සීහී හංසී කාකී ව කුකුකුවී

නපුංසක ලිඛිග ගබාද හඳුනාගනීමු.

මෙ වන විට පුලුලිඩි සහ ඉත්ස්විඩි ගබාද කිහිපයක් උගෙන ඇත. නපුංසකලිඩි ගබාද කිහිපයක් වරනගා අර්ථගත්වන අයුරු හඳුනාගනීමු.

අකාරාන්ත නපුංසක ලිඩි ‘විතත’ (සිත) ගබාදය

විභති	එකවචන	බහුවචන
පයමා	විතතං	විතතා, විතතානි
ආලපන	(හෙ)විතත	(හෙ)විතතා, විතතානි
දුතියා	විතතං	විතතත, විතතානි
තතියා	විතතතන	විතතතහි, විතතතහි
කරණ	විතතතන	විතතතහි, විතතතහි
වතුකී	විතතාය, විතතසස	විතතානං
පක්‍රේවම්	විතතා, විතතමා, විතතසමා	විතතතහි, විතතතහි
ඡට්ටී	විතතසස	විතතානං
සතතම්	විතතත, විතතමහි, විතතසම්.	විතතතසු

අකාරාන්ත නපුංසකලිඩි ‘විතත’ ගබාදයට සමානව වරනැගෙන ගබාද කිහිපයක් මෙසේය.

පුදුදු	-	පින
පාප	-	පාපය
ලෑල	-	ගෙඩිය
රැප	-	රැපය
සොත	-	කත
සාන	-	නාසය
ලොචන	-	ඇසි
දාන	-	දානය
ධන	-	ධනය
සිල	-	සිලය

අකාරාන්ත නපුංසකලිඩග 'විතක' ශබ්දයේ අර්ථය

විහක්තිය	ඒකවචන	බහුචන
පයමා	සිත	සිත්, සිත්හු
ආලපන	උම්බා සිත!	උම්බා සිත්!
දුතියා	සිත	සිත්
තතියා	සිතින්	සිත්වලින්
කරණ	සිතින්, සිත කරණකොට	සිත්වලින්, සිත් කරණකොට
වත්තී	සිතට	සිත්වලට
පක්ෂවලම්	සිතෙන්	සිත්වලින්
ශට්ටී	සිතේ	සිත්වල
සතනම්	සිතෙහි	සිත්වල

කටපාඩම කිරීමට

පුකුණුද පාප එල රැප සාධනා。
 සොත සාන සුඛ දුකුඩ කාරණා。
 දාන සිල ධන ක්‍රියාන ලොවනා。
 මූල කුල බල ජාල මඟලා.

නලින ලිඛ මුබඩ ජලමුඡ.
 පුලින ධකුණුද හිරකුණුද පදාමතා.
 පදුම පණණ සුසාන වනායුධ.
 හදය ඩීවර වතු කුලිනුය.

නයන වදන යානො'දාන සොපාන පාන.
 හවන භුවන ලොහා'ලාත තුණබණබ පීය.
 කරණ මරණ කුණා'රමුණා'රකුණුද තාණ.
 තගර නගර තිරවත්තක ජ්ංදුදකානී

1. 'රමණි' පාලි පාඨය සිංහලට තැගන්න.
2. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
 - i. ලිංග තුන තම් කරන්න.
 - ii. ලිංගතුයට අයත් ගබඳ හඳුනා ගන්නේ කෙසේ දැයි පෙන්වා දෙන්න.
 - iii. ලිංගතුයට අයත් නාම පහ බැහින් ලියා දක්වන්න.
 - iv. 'කුමාරී' ගබඳය වරනගා එහි තේරුම ලියා දක්වන්න.
 - v. 'ඒල' ගබඳය වරනගා එහි තේරුම ලියා දක්වන්න.
3. පහත සඳහන් වාක්‍ය සිංහලට තැගන්න.
 - i. පුතෙනා ධමම් උගෙණුනාති.
 - ii. මිතෙනා සිහෙ ඔලොකෙනති.
 - iii. මනුස්සා සකුණෙ කිණනති.
 - iv. බුදේධා සාචකාන් ධමම් දෙසෙති.
 - v. තුමෙහ බුද්ධස්ස ධමම් සුණාථි.
 - vi. කාකා ආකාසේ උබේඩිනති.
 - vii. රමණී මිතෙනන සඳියා මගෙ ගව්ති.
 - viii. වාණීජස්ස පුතෙනා පොත්ත්ලිකේ වික්තිණනති.
7. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය පාලියට තැගන්න.
 - i. සිංහයෝ මූවන් මරති.
 - ii. කම්කරුවෝ වැඩ කරති.
 - iii. මිතුයෝ ගමෙහි සෙල්ලම් කරති.
 - iv. අපි පන්සලේ දී බුදුන්ගේ ධර්මය අසමු.
 - v. මව ලමයින්ට ආහාර දෙයි.
 - vi. අපි වෙළෙන්දාගේ පුතා දකීමු.
 - vii. රජ දිවයින පාලනය කරයි.
 - viii. සෞරා ගොපල්ලාගේ ගොනෙකු සෞරකම් කරයි.

මිවණ පණිහිත විතත පාඨයෝ න් තමො කර

වරදෙහි යෙදු සිත නපුරක් කරන්නේ ය.

(ඇමපද්‍යපාලි, විතතවගා, 10 ගාරාව)

ජ්‍යෙෂ්ඨ පාඨෝ

දුටිගාමීණි රාජා

දුටිගාමීණි රාජා කාකවණණතිස්සරකොසුදා ජේවිපුතෙනා. තසස් මාතා විහාරමහාදෙවී. භාතා සඳාතිසේසා නාම. දහරකාලේ තසස ජේවිසස ගාමීණි ඉති නාමං අකංසු. කුමාරසස ද්වාද්සවසීකකාලේ එකදා අතනනො පිතා උහො කුමාර ආමනෙනකුව දමිලෙහි සඳියි. මා යුත්කුදරා'ති වනුව, හත්තපිණ්ඩ ගහෙනු “අහං දමිලෙහි සඳියි න යුත්කුවිස්සාමි” ඉති සපරිං කකුව භුක්කුදරා'ති පවෙකකං අදාසි. ගාමීණිකුමාරෝ තං හත්තපිණ්ඩ භුමියං බිජිනු සයනං ගනනු, හතුපාද සංකුවිනු නිපහ්ත්. කුමාරසස මාතා විහාරමහාදෙවී තං දිසවා සනතිකං ගනනු කිමත්‍යං එවං සයසි'ති පුවත්. කුමාරෝ “උතතරදිසායං දමිලා, දක්කීණපසසේ ගොයිසමුද්දා. කපං සුබෙනා'හං සයාමීති” ආහ. කුමාරෝ පන “මයි වයපූතෙන දමිලෙහි සඳියි. යුත්කුවිස්සාමි”ති විනෙකසි.

(පාලි රචනා 2)

පදමාලාව

දුටිගාමීණිරාජා	-	දුටිගැමුණු රජතුමා
රකොසුදා	-	රජතුමාගේ
ජේවිපුතෙනා	-	වැඩිමහල් පුතා

තසස මාතා	-	මහුගේ මව
භාතා	-	සහෝදරයා
දූහරකාලේ	-	ලදරු කාලයෙහි
නාමං අකංශු	-	නම් කළහ
ද්‍රාදසවස්සිකකාලේ	-	දොලාපෑස් හැවිරිදී කාලයේ
අත්තනො	-	තමාගේ
ලභා කුමාරේ	-	කුමාරයන් දෙදෙනා
ආමනෙතත්තා	-	ආමන්ත්‍රණය තොට
දුම්ලෙහි සඳයිං	-	දෙමළන් සමග
මා යුත්තකරාත්ති	-	යුද්ධ නොකරවී යැයි
භුක්‍රජරාති	-	අනුහව කරවී යැයි
පලේවකං	-	එකිනෙකාට
හත්තපිණ්ඩං	-	බත්පිඩක්
බ්‍රිපිතා	-	දමා
හස්ථපාදේ	-	අත්ථපා
සංකුවිතතා	-	හකුලා
නිපහ්ස්	-	පුන්නේය
කිමත්ං	-	කුමක් නිසා
පුච්ච	-	විවාලේය
ලිත්තරදිසායං	-	ලිතුරු දිසාවේ
දුකුඩිණපසසය	-	දුකුණු පුදේශයේ
ගොඩසමුදුදා	-	ගොඩ මුහුද
සුබෙන	-	සුවෙන්
සයාම්ති	-	තිදිම් යැයි
වයපෘතෙක	-	වයසට පැමිණී කළේහි
විනෙතසි	-	සිතීය

අන්තර්ජා

කති - කි දෙනෙක්
කසමා - කවර හෙයින්

කා - කවර තැනැත්තියක්
කේන හෙතුනා - කුමන හේතුවකින්

- ‘දුට්ටිගාමණී රාජා’ මේදය සිංහලට නගන්න.
- පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

උදා:- කො දීමිලෙහි සඳහී යුත්කිස්සාමා’ති විනෙකසි?

දුට්ටිගාමණීරාජා දීමිලෙහි සඳහී යුත්කිස්සාමී’ති විනෙකසි.

- කාකවණුතිස්සරකුදා කති පුත්තා අහෙසු?
- කා දුට්ටිගාමණී කුමාරස්ස මාතා?
- උහො කුමාරෝ ආමනෙකනා රාජා කිං අවදි?
- ගාමිණීකුමාරෝ හත්තපිණ්ඩ තුමිය බිජිනා කිං අකාසි?
- ගාමිණීකුමාරෝ මාතරං කිං අවදි?
- ගාමිණීකුමාරෝ කිං විනෙකසි?
- කාකවණුතිස්සරාජා උහයෙසං පුත්තානං කති හත්තපිණ්ඩානි අදාසි?
- කාකවණුතිස්සා ගාමිණීකුමාරස්ස කසමා කුත්කි?
- කෙන හෙතුනා ගාමිණීකුමාරෝ දුට්ටිගාමණී’ති පකුදායි?
- කසමා දුට්ටිගාමණී දීමිලෙහි සඳහී යුත්කි?

විශේෂ අකාරාන්ත ගබඳ

නාමයක් විහක්ති නවයෙහි සහ ඒකවචන බහුවචන දෙක්හි වරනැගෙයි. පද නිවැරදි ව වාක්‍යවල යෙදවීමට ඒ ඒ විහක්තිරුප හා අර්ථ පිළිබඳ දැනුමක් තිබිය යුතු ය. මේ වන විටත් නාමයක් විහක්තිවල වරනැගෙන ආකාරය ඔබ ඉගෙනගෙන තිබේ. නාමයක් අන්ත වශයෙන් සහ ලිංග වශයෙන් වෙනස් වන බවත් ඒ අන්තය සහ ලිංගය අනුව වරනැගිම් වෙනස් වන ආකාරයත් යළි සිහිපත් කර ගැනීමට පහත දැක්වෙන වගු මතාව හඳාරන්න.

1 වගුව

ලිංගය	නාමය
පුලුලිඛනාම	බුද්ධ, අතත, රාජ, ගුණවනතු, අගේ, දැන්සී, හිකුඩා
ඉත්තිලිඛනාම	කකුදා, රත්ති, ඉත්තී, වයු
නපුංසකලිඛනාම	ඒල, පුකුදා, විතත්, නයන

2 වගුව

ඁබ්දාන්තය	පුලේෂ	ඉත්සුලිංග	නප්‍රංසකලිංග
අ කාරාන්ත	බුද්ධ	-	ඒල
ආ කාරාන්ත	සා	කක්ෂුදා	මුඛ
ඇ කාරාන්ත	අගේ	රත්ති	අටෝ
ඈ කාරාන්ත	දැණුසී	තදී	සූබ්ධිහාරී
ඉ කාරාන්ත	හිකුවූ	මාතු	ආයු
උ කාරාන්ත	අහිභු	වඩු	ගොතුහු
ඌ කාරාන්ත	ගො	ගො	විතත්ගො

3 වගුව - පුලේෂනාම

ඁබ්දාන්තය	නාමය	පයමා එකවචන	පයමා බහුවචන
අ කාරාන්ත	බුද්ධ	බුදේදා	බුද්ධා
ආ කාරාන්ත	සා	සා	සාතෙනා
ඇ කාරාන්ත	අගේ	අගේ	අගේ, අගගයා
ඈ කාරාන්ත	දැණුසී	දැණුසී	දැණුසී, දැණුසිතෙනා
ඉ කාරාන්ත	හිකුවූ	හිකුවූ	හිකුවූ, හිකුබවෙනා
උ කාරාන්ත	අහිභු	අහිභු	අහිභු, අහිභුවෙනා
ඌ කාරාන්ත	ගො	ගො	ගොවා

4 වගුව - ඉත්සුලිංග නාම

ඁබ්දාන්තය	නාමය	පයමා එකවචන	පයමා බහුවචන
ආ කාරාන්ත	කක්ෂුදා	කක්ෂුදා	කක්ෂුදායා
ඇ කාරාන්ත	රත්ති	රත්ති	රත්තියා
ඈ කාරාන්ත	තදී	තදී	තදීයා
ඉ කාරාන්ත	මාතු	මාතා	මාතරෝ
උ කාරාන්ත	වඩු	වඩු	වඩුයා

5 වගුව - නාපුංසක ලිංග නාම

භබ්දාන්තය	නාමය	පයමා එකවචන	පයමා බහුවචන
අ කාරාන්ත	විතක	විතකං	විතකානි
ආ කාරාන්ත	-	-	-
ඉ කාරාන්ත	වාරි	වාරි	වාරිනි
ඊ කාරාන්ත	දැණුවී	දැණුවී	දැණුවීනි
උ කාරාන්ත	දාරු	දාරු	දාරුනි
ඌ කාරාන්ත	ධමමකුකුදු	ධමමකුකුදු	ධමමකුකුදුනි
ඍ කාරාන්ත	විතකගො	විතකගු	විතකගුනි

ඉහත වගු දෙස බලන විට නාම වරනැගීම් ගබ්දාන්ත සහ ලිංග වගයෙන් වෙනස් වන බව මතාව පැහැදිලි වේ. අකාරාන්ත පුල්ලිංග ගබ්ද වරනැගීම් සමාන වුව ද ඇතැම් අකාරාන්ත පුල්ලිංග ගබ්ද වරනැගීමේදී වෙනත් ස්වරුපයක් ගන්නා බව ද පෙනේ. එම ගබ්ද විශේෂ අකාරාන්ත ගබ්ද ලෙස හඳුන්වමු. බුහම, අතක, සබ, රාජ යනු විශේෂ අකාරාන්ත ගබ්දයි. පහත දැක්වෙන වගුව බලන්න.

නාමය	පයමා එකවචන	පයමා බහුවචන
ඛුදු	ඛුදුයා	ඛුදා
ඛුහම	ඛුහමා	ඛුහමානා
සබ	සබා	සබායො
රාජ	රාජා	රාජානා
අතක	අතකා	අතකානා

විශේෂ අකාරාන්ත ගබ්ද වරනැගීමේදී පයමා විභක්ති එකවචන වෙනස් වන ආකාරය ඉහත වගුවෙන් දැක්වේ. මෙම වෙනස සෙසු විභක්තිවල ද සිදුවන බව ඛුදු ගබ්දය හා සසදා වරනැගීමෙන් තේරුම්ගත හැකි ය.

විභක්තිය	නාමය	ඒකවචන	බහුවචන
පයිමා	බුද්ධ රාජ අත්ත	බුද්ධා රාජා අත්තා	බුද්ධා රාජානො අත්තානො
ආලපන	බුද්ධ රාජ අත්ත	හෙ බුද්ධ හෙ රාජ හෙ අත්ත	හෙ බුද්ධා හෙ රාජානො හෙ අත්තානො
දුතියා	බුද්ධ රාජ අත්ත	බුද්ධං රාජානං, රාජං අත්තානං, අත්තං	බුද්ධ රාජානො අත්තානො
තතියා	බුද්ධ රාජ අත්ත	බුද්ධීන රක්ෂුක්ෂා, රාජේන අත්තෙනන, අත්තනා	බුද්ධී, බුද්ධීනි රාජේනි, රාජේනි, රාජුනි, රාජුනි අත්තෙනි, අත්තනි
කරණ	බුද්ධ රාජ අත්ත	බුද්ධීන රක්ෂුක්ෂා, රාජේන අත්තෙනන, අත්තනා	බුද්ධී, බුද්ධීනි රාජේනි, රාජේනි, රාජුනි, රාජුනි අත්තෙනි, අත්තනි
වතුනී	බුද්ධ රාජ අත්ත	බුද්ධාය, බුද්ධස්ස රක්ෂුක්ෂා, රාජීනා අත්තනො	බුද්ධානං රක්ෂුක්ෂදං, රාජුනං, රාජානං අත්තානං
පක්දවල්මී	බුද්ධ රාජ අත්ත	බුද්ධා, බුද්ධමහා, බුද්ධසමා රක්ෂුක්ෂා, රාජමහා, රාජසමා අත්තනා	බුද්ධී, බුද්ධීනි රාජේනි, රාජේනි, රාජුනි, රාජුනි අත්තෙනි, අත්තනි

ප්‍රතිච්‍යාසී	ඩුඩු රාජ අනතු	ඩුඩුසස රකෙකුදා, රාජීනො අනතුනො	ඩුඩානා රකෙකුදා, රාජුනා, රාජානා අනතානා
සත්‍යමේ	ඩුඩු රාජ අනතු	ඩුඩෙ, ඩුඩුමහි, ඩුඩුසම්. රකෙකුදා, රාජමහි, රාජසම්. අනතුන්	ඩුඩෙසු රාජේසු, රාජුසු අනතුනෙසු

අභ්‍යාස

- පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
 - ලිංග වශයෙන් නාම ප්‍රහේද කර දක්වන්න.
 - අන්ත වශයෙන් නාම වගාගත කර දක්වන්න.
 - විශේෂ අකාරාන්ත නාම හතක් ලියා දක්වන්න.
- පහත දැක්වෙන නාමපදවල විහක්තිය සහ වචනය ලියා තේරුම දක්වන්න.

නාමපදය	විහක්තිය	වචනය	තේරුම
රාජා			
රකෙකුදා			
ප්‍රතිච්‍යාසී			
දෙවී			
භාතා			
ජේවියසස			
දුම්ලෙහි			
භතතපිණ්ඩි			
හුම්යියෝ			

- විශේෂ අකාරාන්ත නාමපද යෙදුණු වාක්‍ය දහයක් සොයා ලියන්න.

4. අතත ගබාදය සහ රාජ ගබාදය සියලු විහක්තිවල වරනගන්න.

5. පහත දැක්වෙන පාලි වාක්‍ය සිංහලට තගන්න.

- i. බුදේධා ධමම් භාසති.
- ii. ජේට්යිප්පූත්තා විහිං මිණාති.
- iii. හික්බවො අධිපතීන් ගාමං ගව්තනති.
- iv. බොරා අධිපතිතො නිධිං හරනති.
- v. රකෝකුදා අසේසා මගේ ධාවති.
- vi. ඉසයො කවීන් ධමම් දේසනති.
- vii. සානො අඩිගණමහා ගෙහං ධාවනති
- viii. අහං බුද්ධසේ පාද පූජේම්.
- ix. දුටිගාමණීරාජා රට්යිං පාලසි.
- x. අරයො හටස්ස අසීමහා භායනති.

6. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය පාලියට තගන්න.

- i. ගවයේ පාරේ දුවති.
- ii. සොරු ගමේ ඇවේදිති.
- iii. කපුටා ගසන් ඉගිල්ලනේය.
- iv. පණ්ඩිතයන්ගේ මැණික් වෙළෙන්දේ ගත්හ.
- v. ඇස් ඇත්තා උදෑසන සිල්වතුන් බලයි.
- vi. ධනවතා හිමාලයෙන් සිංහයකු ගෙනාවේය.
- vii. පුරුෂයා වී දුන්නේය.
- viii. රජුගේ අත් කඩුවක් තිබේ.
- ix. වදුරෝ ගෙඩි කති.
- x. අම්මා බත් පිසුවායි.

අතතනොට අවෙක්කියා, කතානි අකතානි ව

තමා කළ තොකළ දෙය විමසා බැලිය යුතු ය.

(ධමමපදපාලි, පුජාවග, 7 ගාලාව)

සත්තමො පාදෝ

සුරියෝ

සුරියෝ පහාතේ උදෙනි. සුරියසස බිමබං ගොලාකාරං හවති. සෞ අන්ධකාරං විනාසේති. අතතනො රංසියෝ ව නිව්පාරේති. සුරියෝ උගැව්පතනේ විහඩගමා කුෂ්ඨනති. දාරකා සයනේහි උට්ඨහනති. පායාලය ගව්පතනති. කසසකා බෙතකං ගව්පතනති. බහුපතනා නීජකමමනෙනසු තිරතා හවතනති. සුරියාලොකං ලැහිනා එලාකෙසු පදුමානි විකසනති. පහාතේ ව සායනෙනු ව ආලොකාන ව වෙශ්‍යා. සුරියෝ අනුදිනං අමහාකං ආලොකං ආහරති. ආකාසස දිස්සමානෙසු වක්‍රීසු සුරියෝ විසාලතමො හවති. සුරියෝ එකා දෙවා'ති මකුදුකුනති. තසමා ජම්බුද්ධීපිකා එකවෙව මනුස්සා සුරියං නමනති. සුරියෝ පහාතේ උදයාවලතො උගැනකා සායනෙනු අක්‍රං ගව්පතනති. තසම් සමයේ ලොකා අන්ධකාරේ නීමුහ්පතනති. අමහාකං ආලොකං දදනෙනතා සුරියෝ මිතතො තතු?

(පාලි රචනා 2)

පදමාලාව

සුරියෝ	-	හිරු
පහාතේ	-	උදියේන
බිමබං	-	බිමබය
අන්ධකාරං	-	අදුර
රංසියෝ	-	රස්

විහඩගමා	-	කුරුල්ලේල්
සයනෙහි	-	යහන්වලින්
කසසකා	-	ගොවීයෝ
නිජකම්මනෙකසු	-	තම කර්මාන්තවල
පලාකෙසු	-	විල්වල
සායමෙනු	-	සටස
සුරියාලොක්	-	සුරියාලෝකය
දිස්සමානෙසු වකුෂු	-	පෙනෙන වස්තුන් අතරෙහි
අනුදිනා	-	දිනපතා
ලදායාවලෙකා	-	ලදාය පර්වතයෙන්
අත්‍ය	-	අස්ථයට
දදනතා	-	දෙන්නා වූ

අභ්‍යාස

කිදිසං - කෙබලු කිං - කුමක් කදා - කවදා කො - කවරේක්
 කුතො - කොහින් කඩ - කොහි කානි - මොනවා

- ‘සුරියෝ’ පාචම සිංහලට නගන්න.
- පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

ලදා:- කො පහාතේ උදෙති? සුරියෝ පහාතේ උදෙති.

- සුරියස්ස බිමං කිදිසං හවති?
- සුරියෝ කිං කරොති?
- සුරියෝ උගාව්‍යනෙක එතේ කිං කරොති?

විහඩගමා -

කසසකා -

බහුජනා -

දාරකා -

- කදා සුරියස්ස බිමං රතනං හවති.

- කදා සුරියස්ස ආලොකා න වමෙකි.

- ආකාසය දිස්සමානෙසු වකුෂු කො විසාලතමා හවති

- vii. සුරියා කුතො උගෙව්ති.
- viii. කදා ලොකා අන්ධකාරේ නිමුණ්ති.
- ix. සුරියාලොකං ලහිතා කතු කානි විකසන්ති.
- x. සුරියා අමහාකං කිං දදාති.

ආබ්‍යාත පද

කිසියම් කිරීමක් හෝ වීමක් දැක්වෙන ක්‍රියාපද ආබ්‍යාත පද නමින් හැඳින්වේ. වාක්‍යයක් සම්පූර්ණවීමට ක්‍රියාපද අත්‍යවශ්‍ය වන අතර වාක්‍යයක අදහස නිරවුල්වීමට ද ක්‍රියාපදයේ අවශ්‍යතාව බලපායි.

පුරිසා ගාමං
බාලකා කනුකෙන
උපාසකා යාචකස්ස දානං
මාතා හතතං
ඛුදේදා ධමමං

යන වාක්‍යවල ආබ්‍යාත පදයක් දක්නට නො ලැබේයි. එහෙයින් එම වාක්‍යවලින් අදහස සම්පූර්ණව ප්‍රකාශ නොවේයි. එම වාක්‍යවලට ක්‍රියාපදයක් යෙදු විට වාක්‍ය මෙන් ම අදහස ද නිරවුල් වන අයුරු බලන්න.

පුරිසා ගාමං ගව්ති.
බාලකා කනුකෙන කීලනති.
උපාසකා යාචකස්ස දානං දෙති.
මාතා හතතං පවති.
ඛුදේදා ධමමං දෙසෙති.

ඉහත වාක්‍යවල යෙදෙන ගව්ති, කීලනති, දෙති, පවති, දෙසෙති යන පද ක්‍රියා හෙවත් ආබ්‍යාත පදයි.

ආබ්‍යාත පද සාදා ගැනීම

ඩාතු ප්‍රකෘතියකට ආබ්‍යාත ප්‍රත්‍යයක් එක් කිරීමෙන් ආබ්‍යාත පදයක් සකසා ගත හැකි ය. පහත වගුව අධ්‍යයනය කරන්න.

බාතු ප්‍රකාශනය	ආබ්‍යාත ප්‍රත්‍යා	ආබ්‍යාත පදනම
√පව	ති	පවති (පිසයි)
√ලිබ	ති	ලිබති (ලියයි)
√හස	නති	හසනති (සිනාසේති)
√පයි	නති	පයිනති (පාචමිකරති)
√පව	සි	පවසි (පිසහි)
√ලිබ	සි	ලිබසි (ලියහි)
√හස	ථ	හසථ (සිනාසේභු)
√පයි	ථ	පයිථ (පාචමි කරභු)
√පව	මි	පවාමි (පිසමි)
√ලිබ	මි	ලිබාමි (ලියමි)
√හස	මො	හසාම (සිනාසේමු)
√පයි	මො	පයාම (පාචමි කරමු)

ආබ්‍යාත පදනමක ලක්ෂණ

ආබ්‍යාත පදනමක ලක්ෂණ කිහිපයක් දැකිය හැකි ය.

- කාල හේදයෙන් යුක්තවීම
- පුරුෂ හේදයෙන් යුක්තවීම
- කාරක හේදයෙන් යුක්තවීම
- වචන හේදයෙන් යුක්තවීම
- ලිංග හේදයක් නොමැතිවීම
- ත්‍යා අර්ථයක් ප්‍රකාශවීම

යනතිකාලෂ තිපුරිසං - ක්‍රියාවාචි තිකාරකං
අත්තිලිඩ්‍යු ද්‍රිවචනං - තදාබ්‍යාතනති වුවවති.

කාලතුයක්, පුරුෂතුයක්, කාරකතුයක් හා වචනද්වයක් ඇති, ක්‍රියාර්ථයක් පවසන ලිංගහේදයක් නැති යමක් වේ ද එයට ආබ්‍යාතය යැයි කියනු ලැබේ.

පාලි භාෂාවේ ධාතු වරනැගෙන වතකමාන, පස්දුවලී ආදි විවිධ වරනැගීම් ප්‍රහේද් ‘ආබ්‍යාත විහක්ති’ තමින් හැඳින්වෙයි. ඒවා ගණනින් අටකි.

1. වතකමානා	5. අජ්‍රතනී
2. පස්දුවලී	6. පරෝක්ඩා
3. සතතමී	7. හවිසසනී
4. හියතතනී	8. කාලාතිපතනී යනුවෙනි.

මෙයින් වතකමානා (වර්තමාන) හවිසසනී (අනාගත) ආබ්‍යාත පළමු වසරේ දී ඉගෙන ඇති. පහත දැක්වෙන වග හදාරන්න.

වර්තමාන කාලය - වතකමානා

ප්‍රත්‍යායමාලාව - පරසසපද	-	ති, අනති, සි, එ, මි, ම
අත්තනොපද	-	තේ, අත්තන, සේ, වෙහ, ඒ, මෙහ

	පරසසපද		අත්තනොපද	
පුරිස	එකවචන	බහුචන	එකවචන	බහුචන
පත්‍රම පුරිස	පවති (පිසයි)	පවතනි (පිසති)	පවතෙ	පවතෙන
මජකිම පුරිස	පවසි (පිසහි)	පවථ (පිසහු)	පවසේ	පවවෙහ
ලිතතම පුරිස	පවාමි (පිසමි)	පවාම (පිසමු)	පවෙ	පවාමෙහ

අනාගත කාලය - හවිසසනී

ප්‍රත්‍යායමාලාව - පරසසපද	- සස්ති, සස්තනී, සස්සි, සස්ථි, සස්සාමි, සස්සාම
අත්තනොපද -	සස්තනේ, සස්තනේත, සස්තිසේ, සස්තිවෙහ, සස්තිං, සස්සාමෙහ

පරස්සපද		අත්තනොපද	
පුරිස	ඒකචචන	බහුචචන	ඒකචචන
පයම	පවිසසනී (පිසන්නේය)	පවිසසනානී (පිසන්නේය)	පවිසසතෙ
මණ්ඩීම	පවිසසසි (පිසන්නෙහි)	පවිසසථ (පිසන්නෙහු)	පවිසසසේ
ලත්තම	පවිසසාමි (පිසන්නෙමි)	පවිසසාම (පිසන්නෙමු)	පවිසසං

වර්තමානකාලික ක්‍රියා අර්ථය පැවසීම සඳහා වත්තමානා ආබ්‍යාතය භාවිත වන අතර අනාගතකාලික ක්‍රියාර්ථය පැවසීමට හවිසසනානී ආබ්‍යාතය යොදා ගැනේ. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය දෙස බලන්න.

වත්තමාන	හවිසසනානී
පුරිසා ගාමං ගව්තනි.	පුරිසා ගාමං ගව්තසසනී.
බාලකා අකබරානී ලිබනති.	බාලකා අකබරානී ලිඛිවිසසනානී.
ක්‍රං තගරං ගව්තසි.	ක්‍රං තගරං ගව්තසසි.
තුමෙහ පරිවෙණ ගව්තථ.	තුමෙහ පරිවෙණ ගව්තසසථ.
අහං ධමමං සුරුණාමි.	අහං ධමමං සුරුණීසසාමි.
මයං සුරියං වන්දාම.	මයං සුරියං වන්දීසසාම.

ආබ්‍යාත විහක්ති ප්‍රත්‍යායන් පරස්සපද හා අත්තනොපද වශයෙන් දෙපරිදි වේ. ක්‍රියාවෙන් උපන් එලය තමා වෙත නොපැමිණ අනෙකෙකු කෙරෙහි පැවතියේ නම් එය පරස්සපදයයි. ක්‍රියා එලය තමා වෙත පිහිටියේ නම් ඒ අත්තනොපදයයි. මෙම පාඨමෙමදී අත්තනොපදය වාවෝද්ගත කිරීම සඳහා පමණක් භාවිත වන අතර වාක්‍ය පරිවර්තනයේ දී හා වාක්‍ය නිර්මාණයේ දී පරස්සපදය පමණක් භාවිත කරමු. පහත දැක්වෙන වගු අධ්‍යායනාය කරන්න.

වතකමානා පරස්සපද

පයිම පුරිස		මජක්චීම පුරිස		ලතකම පුරිස	
ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
පවති	පවනති	පවසි	පවලි	පවාමි	පවාම
ගව්‍යති	ගව්‍යනති	ගව්‍යසි	ගව්‍යථා	ගව්‍යාමි	ගව්‍යාම
ධාවති	ධාවනති	ධාවසි	ධාවලි	ධාවාමි	ධාවාම
බාදති	බාදනති	බාදසි	බාදලි	බාදාමි	බාදාම
වන්දති	වන්දනති	වන්දසි	වන්දලි	වන්දාමි	වන්දාම

වතකමානා අතකනොපද

පයිම පුරිස		මජක්චීම පුරිස		ලතකම පුරිස	
ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
පවතෙ	පවතෙනතා	පවතෙසි	පවතෙහා	පවතේ	පවාමෙහා
ගව්‍යතෙ	ගව්‍යතෙනතා	ගව්‍යතෙසි	ගව්‍යතෙහා	ගව්‍යත්	ගව්‍යාමෙහා
ධාවතෙ	ධාවතෙනතා	ධාවතෙසි	ධාවතෙහා	ධාවතේ	ධාවාමෙහා
බාදතෙ	බාදතෙනතා	බාදතෙසි	බාදතෙහා	බාදේ	බාදාමෙහා
වන්දතෙ	වන්දතෙනතා	වන්දතෙසි	වන්දතෙහා	වන්දේ	වන්දාමෙහා

භවිස්සනති පරස්සපද

පයිම පුරිස		මජක්චීම පුරිස		ලතකම පුරිස	
ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
පවිස්සති	පවිස්සනති	පවිස්සසි	පවිස්සලි	පවිස්සාමි	පවිස්සාම
ගව්‍යිස්සති	ගව්‍යිස්සනති	ගව්‍යිස්සසි	ගව්‍යිස්සලි	ගව්‍යිස්සාමි	ගව්‍යිස්සාම
ධාවිස්සති	ධාවිස්සනති	ධාවිස්සසි	ධාවිස්සලි	ධාවිස්සාමි	ධාවිස්සාම
බාදිස්සති	බාදිස්සනති	බාදිස්සසි	බාදිස්සලි	බාදිස්සාමි	බාදිස්සාම
වන්දිස්සති	වන්දිස්සනති	වන්දිස්සසි	වන්දිස්සලි	වන්දිස්සාමි	වන්දිස්සාම

භවිස්සනති අත්තනොපද

පයුම පුරිස		මහ්යේම පුරිස		උත්තම පුරිස	
ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
පවිස්සතා	පවිස්සතානා	පවිස්සසේ	පවිස්සවෙහා	පවිස්සං	පවිස්සාමෙහා
ගව්ස්සතා	ගව්ස්සතානා	ගව්ස්සසේ	ගව්ස්සවෙහා	ගව්ස්සං	ගව්ස්සාමෙහා
ධාවිස්සතා	ධාවිස්සතානා	ධාවිස්සසේ	ධාවිස්සවෙහා	ධාවිස්සං	ධාවිස්සාමෙහා
බාදිස්සතා	බාදිස්සතානා	බාදිස්සසේ	බාදිස්සවෙහා	බාදිස්සං	බාදිස්සාමෙහා
වන්දිස්සතා	වන්දිස්සතානා	වන්දිස්සසේ	වන්දිස්සවෙහා	වන්දිස්සං	වන්දිස්සාමෙහා

අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට කෙටි පිළිතුරු සපයන්න.
 - i. ආඛායාත පදයක් යනු කුමක් ද?
 - ii. ආඛායාත පදයක් සාදාගන්නා ආකාරය පෙන්වා දෙන්න.
 - iii. ආඛායාත පදයක ලක්ෂණ දැක්වෙන ගාරා පාඨය ලියන්න.
 - iv. ආඛායාත විහක්ති අට ලියා දක්වන්න.
 - v. වත්තමානා, භවිස්සනති ආඛායාත විහක්තින්හි ප්‍රත්‍යාගමාලා වගුගත කරන්න.
2. 'සුරියෝ' තේදියේ ඇති ආඛායාත පද උප්‍රටා ඒකවචන බහුවචන වශයෙන් වෙන් කරන්න.
3. 'සුරියෝ' තේදියේ දැක්වෙන 'වත්තමාන' ආඛායාත පදවල භවිස්සනති ආඛායාත රුප ලියා දක්වන්න.
4. එලහ දාතුව හා එහු දාතුව 'වත්තමාන' 'භවිස්සනති' ආඛායාත විහක්තිවල වරනගා තේරුම ද සහිත ව වගුගත කරන්න.

5. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය සිංහලට නගන්න.

- i. පුතෙකා ඔමම් උගෙණුවාති.
- ii. ගොපාලා ගොණේ විකකිණීස්සන්ති.
- iii. දාසා මිතකානං සුනබේ හරනති.
- iv. වොරා මනුස්සානං අසේස වොරෙස්සන්ති.
- v. වාණීජස්ස පුතකා අපේ විකකිණනති.

6. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය පාලියට නගන්න.

- i. මිතුයෝ සිංහයන් බලති.
- ii. ගොවියෝ ගොනුන් මිලට ගතිති.
- iii. ඔබ පහන් දළ්වහි.
- iv. සිංහයා මුවෙකු මරන්නේය.
- v. අපි දිවයින රකින්නෙමු.

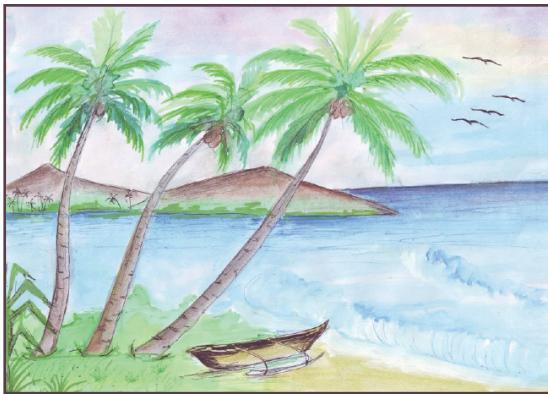
දිසො බාලානං සංසාරෝ, සඳහමම් අවිජානතා.

සද්ධර්මය නොදන්නා වූ බාලයන්ට සංසාරය දිගය.

(ධම්මපදාඩි, බාලවග, 1 ගාරාව)

අටයිමො පාදේ

සාගරෝ

සාගරසස දිස්සනං විනොදාවහන හවති. ධවලසසා විය ගව්පනතියා තරඩගමාලායා පවතෙවනති. තපාපි තරඩගමාලා වෙලං නාතිකකමනති. තරඩගමනුකේ එළණානි සනති. එළණානි ධවලානි හොනති. තසමා තරඩගානි ධවලානි හොනති. සාගරෝ මව්පා ජීවනති. තපා කව්පනා ව සිජ්‍යා ව වසනති. සාගරජලං බරරසං හවති. තසමා සාගරජලසස බෙරාදකනති නාමං හවති. බෙරාදකෙන ලොණං තිබුනෙනති. ලොණං පන ජනන රසානං එකා රසා හවති. ලවණෙන විනා සුපව්‍යකුද්‍රනානං කුතො මධුරතකං. සාගරතො සතකං සිකරං ආවහනෙනා සිතවාතො වායති. සමුදුතීරං විනොදං ජනයති. නානාජනා අනුදිනං සායගෙනු තසමිං සනනිපතනති. සාගරාසනනගාමවාසිකා කෙකවටා මව්පා හනකා ජීවිකං කැපෙනති.

(පාලි රචනා 2)

පදමාලාව

සාගරසස	-	සාගරයේ
විනොදාවහන	-	සතුට ගෙනදෙන
ධවලසසා	-	සුදු අශ්වයෝ
තරඩගමාලා	-	රළපෙළ
පවතෙනති	-	පෙරලෙනති
වෙලං	-	වෙරල

න අතිකකමනති	-	නො ඉක්මවති
මවතා	-	මත්ස්‍යයෝ
කවුණපා	-	ඉදිචුවෝ
සිපලී	-	මුතු බෙල්ලෝ
බරරස්	-	ප්‍රේණු රස
ලොජේ	-	ප්‍රේණු
ෂනනා රසානා	-	සයටැදැරුම් රස අතරෙන්
මධුරතතා	-	මිහිර බව
කෙවටා	-	ධිවරයෝ /කෙවුලෝ
ලේඛානි	-	පෙණු
බරෝදකං	-	කරදිය
නිබුනෙනති	-	නිපදවයි
සතතා	-	නිරතුරුව
සිකරු	-	(පිතිවිදු) වාතයෙන් විසුරුවන ලද ජලය
සමූද්‍රතීර්	-	මුහුදු වෙරළ
අනුදිනා	-	දිනපතා
සනනීපතනති	-	රස්වෙති

අභ්‍යාස

කථා - කෙසේ	කිං නුබා - කිම ද	කානි - මොනවා
කිදිස්	කෙ	කිං - කුමක්
කෙන - කුමකින්		

- ‘සාගරෝ’ පාඨම සිංහලට තැගන්න.
- පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

ලදා:- කෙ මෙවුම හනකා ජ්වනති?

සාගරාසනනගාමවාසිකා මෙවුම හනකා ජ්වනති

- තරඩගමාලායා කථා පවතෙනති ?
- කිං නුබා තරඩගමාලායා වෙලං අතිකකමනති?
- තරඩගමන්තක කානි සනති?
- සාගරජලං කිදිස් හවති?
- සාගරෝ කෙ ජ්වනති, කෙ වසනති?

- vi. අනුම් තුබා සාගරප්ලසස අපරනාම්?
- vii. සමුදුතීරිං කිං ජනයනි?
- viii. කෙවටා කථිං ජීවිකං කපෙපනනි?
- ix. කෙන ලොණ් නිබැතෙනනති?
- x. කිං ක්‍රිං සාගරං දියුපුබෙබා ?

අජ්‍යතනී ආබ්‍යාත විහක්තිය

මිට ඉහත පාඩමේ දී වර්තමානකාල හා අනාගතකාල ආබ්‍යාත විහක්ති දෙක හදාරා ඇත. වත්තමානා, හවිසසනති ඒ ආබ්‍යාත විහක්ති දෙකයි. මෙම පාඩමේ දී අතිතකාල ආබ්‍යාත විහක්තියක් වන අජ්‍යතනී සහ කාලයක් නොදක්වන පක්‍රියා ප්‍රකාශනයක් වන අජ්‍යතනී සහ කාලයක් නොදක්වන පක්‍රියා ප්‍රකාශනයක් වන අජ්‍යතනී ආබ්‍යාතය හාවිත කෙරේ.

අජ්‍යතනී පරජ්සපද ප්‍රත්‍යාය මාලාව
(ර්, උං, ඔ, තු, ඉං, මහා)

පුරිස	එකවචන			බහුවචන		
	සර්වනාමය	ප්‍රත්‍යාය	ආබ්‍යාත පදය	සර්වනාමය	ප්‍රත්‍යාය	ආබ්‍යාත පදය
පයිම	සේ	ඉ ර්	අපවි, පවි අපවී, පවී (පිසුවේවිය)	තෙ	උං, ඉංසු	අපවූ, පවූ අපවිංසු, පවිංසු (පිසුහ)
මඡකීම	තුව්	ම	අපවො, පවො (පිසුවේවිහි)	තුමෙහ	තු	අපවිතු, පවිතු (පිසුවේහු)
උත්තම	අහං	ඉං	අපවිං, පවිං (පිසුවේමි)	මයං	මහ, මහා	අපවිමහ, පවිමහ, අපවිමහා, පවිමහා (පිසුවේමු)

අජ්‍යතනී අතතනොපද ප්‍රත්‍යය මාලාව
(ආ, උ, සේ, වහං, අ, මෙහ)

		ඒකවචන			බහුවචන		
පුරිස	සර්වනාමය	ප්‍රත්‍යය	ආබ්‍යාත පදය	සර්වනාමය	ප්‍රත්‍යය	ආබ්‍යාත පදය	
පයිම	සේ	ආ	අපවා, පවා (පිසුවේය)	තෙ	ලු	අපවූ, පවූ (පිසුවෝය)	
මජ්‍යමිම	තුං	සේ	අපවිසේ, පවිසේ (පිසුවේහි)	තුම්හේ	වහං	අපවිවහං, පවිවහං (පිසුවේහු)	
උත්තම	අහං	අ	අපව, පව (පිසුවෙම්)	මයිං	මෙහ	අපවිමෙහ, පවිමෙහ (පිසුවෙමු)	

පහත දැක්වෙන වග හොඳින් නිරික්ෂණය කරන්න.

අජ්‍යතනී පරස්සපද

පයිම පුරිස		මජ්‍යමිම පුරිස		උත්තම පුරිස	
ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
අධාවි, ධාවි අධාවි, ධාවි	අධාවිංසු, ධාවිංසු	අධාවො, ධාවො	අධාවිත්, ධාවිත්	අධාවිං, ධාවිං	අධාවිමහ, ධාවිමහ ධාවිමහා, ධාවිමහා
අබාදි, බාදි අබාදි, බාදි	අබාදිංසු, බාදිංසු	අබාදො, බාදො	අබාදිත්, බාදිත්	අබාදිං, බාදිං	අබාදිමහ, බාදිමහ අබාදිමහා, බාදිමහා

අහවී, හවී අහවි, හවි	අහවිංසු, හවිංසු	අහවා, හවා	අහවියු, හවියු	අහවිං, හවිං	අහවිමහ, හවිමහ අහවිමහා, හවිමහා
අවන්දී, වන්දී අවන්දි, වන්දි	අවන්දිංසු, වන්දිංසු	අවන්දා, වන්දා	අවන්දියු, වන්දියු	අවන්දිං, වන්දිං	අවන්දිමහ, වන්දිමහ අවන්දිමහා, වන්දිමහා

අජ්ජ්‍රතනී අතකනොපද

පයිම පුරිස		මජ්ජ්‍යිම පුරිස		ලතකම පුරිස	
ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
අහවා, හවා	අහවුං, හවුං	අහවිසේ, හවිසේ	අහවිවහාං, හවිවහාං	අහව, හව	අහවිමෙහ හවිමෙහ
අවරා, වරා	අවරැං, වරැං	අවරිසේ, වරිසේ	අවරිවහාං, වරිවහාං	අවර, වර	අවරිමෙහ වරිමෙහ
අකිණා, කිණා	අකිණුං, කිණුං	අකිණිසේ, කිණිසේ	අකිණිවහාං, කිණිවහාං	අකිණ, කිණ	අකිණිමෙහ කිණිමෙහ
අඩසා, ඩසා	අඩසුං, ඩසුං	අඩසිසේ, ඩසිසේ	අඩසිවහාං, ඩසිවහාං	අඩස, ඩස	අඩසිමෙහ ඩසිමෙහ
අගමා, ගමා	අගමුං, ගමුං	අගමිසේ, ගමිසේ	අගමිවහාං, ගමිවහාං	අගම, ගම	අගමිමෙහ ගමිමෙහ

පක්‍රවම් ආඛානක විභක්තිය

අනෙකීරීමක් හෝ ආධිරවාදයක් පැවසීමට පක්‍රවම් ආඛානක විභක්තිය යොදා ගැනේ. එම නිසා එව, යව, තබව යනාදී විධානයක් හෝ වේවා!, කෙරේවා!, සිටිවා යනාදී ආධිරවාදයක් හෝ ප්‍රාර්ථනාවක් කළයුතු කළේහ පක්‍රවම් ආඛානක විභක්තිය භාවිත කෙරේ.

පක්‍රවම් ආඛානක පරස්පරද ප්‍රත්‍යය මාලාව (තු, අනතු, හි, එ, මි, ම)

	ඒකවචන			බහුවචන		
පුරිස	සර්වනාමය	ප්‍රත්‍යය	ආඛානක පදය	සර්වනාමය	ප්‍රත්‍යය	ආඛානක පදය
පයම	සේව	තු	පවතු (වේවා)	තෙ	අනතු	පවතතු (වෙත්වා)
මරුකිම	ක්‍රිං	හි	පව, පවාහි (වෙහිවා)	තුමෙහ	එ	පවථ (වෙහුවා)
උතකම	අහං	මි	පවාමි (වෙම්වා)	මයං	ම	පවාම (වෙමුවා)

පක්‍රවම් අතතනොපද ප්‍රත්‍යය මාලාව (තං, අනතං, සයු, වෙහා, එ, ආමසේ)

	ඒකවචන			බහුවචන		
පුරිස	සර්වනාමය	ප්‍රත්‍යය	ආඛානක පදය	සර්වනාමය	ප්‍රත්‍යය	ආඛානක පදය
පයම	සේව	තං	පවතං	තෙ	අනතං	පවතතං
මරුකිම	ක්‍රිං	සයු	පවසයු	තුමෙහ	වෙහා	පවවෙහා
උතකම	අහං	එ	පවෙ	මයං	ආමසේ	පවාමසේ

පහත දැක්වෙන වගු නොදින් නිරීක්ෂණය කරන්න.

පක්ෂවල් පරස්සපද

පයම පුරිස		මජ්‍යධාම පුරිස		උතකම පුරිස	
ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
ගව්‍යතු	ගව්‍යනතු	ගව්‍ය/ගව්‍යාහි	ගව්‍යථා	ගව්‍යාමි	ගව්‍යාම
හවතු	හවනතු	හව/හවාහි	හවථා	හවාමි	හවාම
වසතු	වසනතු	වස/වසාහි	වසථා	වසාමි	වසාම
දොටතු	දොවනතු	දොට/දොටාහි	දොටථා	දොටාමි	දොටාම
ලිබතු	ලිබනතු	ලිබ/ලිබාහි	ලිබථා	ලිබාමි	ලිබාම

පක්ෂවල් අත්තනොපද

පයම පුරිස		මජ්‍යධාම පුරිස		උතකම පුරිස	
ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
ගව්‍යතාම	ගව්‍යනතාම	ගව්‍යසු	ගව්‍යවෙහා	ගව්‍ය	ගව්‍යාමසේ
හවතාම	හවනතාම	හවසු	හවවෙහා	හවෙ	හවාමසේ
වසතාම	වසනතාම	වසසු	වසවෙහා	වසෙ	වසාමසේ
දොටතාම	දොවනතාම	දොටසු	දොටවෙහා	දොටෙව	දොටාමසේ
ලිබතාම	ලිබනතාම	ලිබසු	ලිබවෙහා	ලිබෙ	ලිබාමසේ

අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට කෙටි පිළිතුරු සපයන්න.
 - i. අජ්‍යතනී ආඛාතයෙන් කියවෙන්නේ කිනම් කාලය දී ?
 - ii. ගව්‍යතු, දදනතු, වදාහි, කරෝප, ලභාමි, වසාම යන පක්ෂවල් ආඛාත විභක්ති පද යොදා වාක්‍ය හයක් සාදන්න.
 - iii. අජ්‍යතනී හා පක්ෂවල් ආඛාත විස්තර කෙරෙන බාලාවතාර පාඨ සෞයා ලියන්න.
 - iv. ✓ තු (හව) ධාතුව පක්ෂවල් පරස්සපදයෙහි වරනා, එහි තේරුම ලියන්න.
 - v. ✓ හර ධාතුව අජ්‍යතනී පරස්සපදයෙහි වරනා, එහි තේරුම ලියන්න.

2. 'සාගරෝ' පායයෙන් ආඛානක පද දහයක් උපුටා දක්වා පහත වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

ආඛානක පදය	පක්ෂවලම් ආඛානකය		අජ්‍යතනී ආඛානකය	
	එකවචන	බහුවචන	එකවචන	බහුවචන
1.හවති	හවතු	හවතනු	අහවී, හවී	අහවිංසු, හවිංසු
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

3. බැංකුව අජ්‍යතනී ආඛානක උහය පදයේත්, බැංකුව පක්ෂවලම් ආඛානක උහය පදයේත් වර්නගා දක්වන්න.
4. පහත දැක්වෙන වගු සම්පූර්ණ කරන්න.

1 වගුව

ඒකුව	පයිම පුරිස		මජ්‍යමිම පුරිස		උත්තම පුරිස	
	එකවචන	බහුවචන	එකවචන	බහුවචන	එකවචන	බහුවචන
ඇපව	පවතු		පව, පවාහි			පවාම
ඇවර		වරනතු		වරථ	වරාමි	
ඇහජ			හජ, හජාහි			
ඇතර				තරථ		
ඇහර						

2 වගුව

ඛාතුව	පයිම පුරිස		මරුක්කීම පුරිස		උත්තම පුරිස	
	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
අපව	අපවේ, පවේ අපවි, පවි		අපවො, පවො		අපවිං, පවිං	
අවර		අවරිංසු, වරිංසු		අවරිකු, වරිකු	වරාමි	අවරිමහා, වරිමහා අවරිමහ, වරිමහ
අහජ						
අතර				තරථ		
අහර						

5. පහත වාක්‍ය සිංහලට තැගන්න.

- පියදාසා පාණිනා මණිං ගණනි.
- තුමෙහ අතිලින් ආහාරං දිඳිකු.
- යාවකස්ස හරියා මගේ ධාවී.
- සිස්සා පරිවෙණ පියානි හරිංසු.
- අහං දිපමහි සබඩහු (සියලු තැන්හි) අවරිං.

6. පහත වාක්‍ය පාලියට තැගන්න.

- සොරා කඩුවකින් මිතුරාට ගැසුවේ ය.
- වෙළෙන්දෝ ගමෙන් ගමට ගියාහුය.
- මම දිනපතා සවස මූහුදු වෙරළට ගියෙමි.
- සොරු රුපුගේ වාහනය සොරකම් කළහ.
- අපි සාගරයේ රළ දුටුවෙමු.

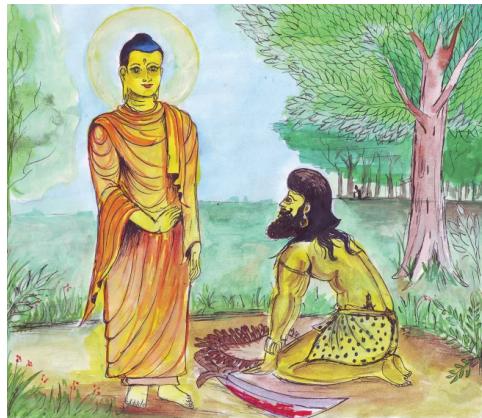
න තං කමමං කතං සාධි, යං කත්‍යා අනුතපනි

පසුතැවිලිවීමට සිදුවන පවිකම් නොකිරීම මැනවී.

(ඒමපදනාලි, බාලවග, 8 ගාස්‍රාව)

නවමො පාදෝ

අඩුගුලිමාලා

පුබෙක් ජම්බුදීපෙ අහිංසකා නාම කුමාරෝ විහාසි. සේ සිඡපාං උගැණිතුං ආවරියගෙහෙ අගමි. සේ කුමාරෝ තදා තසමිං පාපකේහි සිසේසහි සදධිං විසසහි. තේ සිසසා ආවරියං පිසුණාවාවං අවොවුං. ආවරියෝ'පි තසස අහිංසකකුමාරසස කුරුකි. ගරුපුජාය අඩුගුලිමාලං පුරේතුං අහිංසකකුමාරං ආණාපෙසි. සේ කුමාරෝ අවචිං ගනකා මතුසේස මාරෙකා අඩුගුලියෝ ජ්නදිකා මාලං කකා දාරෙති. තං මාලං නිසසාය සේ 'අඩුගුලිමාලාති' පක්‍රුදායි. සේ අතිව රුදෙදා වොරෝති සකලජම්බුදීපෙ පාකටො අහොසි.

(පාලි රචනා 1)

පදමාලාව

ජම්බුදීපෙ	-	දූෂිදිව
සිඡපාං	-	ඹල්ප
උගැණිතුං	-	ඉගෙන ගන්නට
ਆවරියගෙහෙ	-	ගුරු ගෙදරට
පාපකේහි සිසේසහි	-	පවිටු ගිශ්චයන් සමග
විසසහි	-	හිතවත් විය
පිසුණාවාවා	-	කේලාම්
කුරුකි	-	කිපුණේය
ආණාපෙසි	-	අණ කලේය

අවවිං	-	කැලයට
අඩුලියො	-	අැගිලි
ධාරෙති	-	දරයි
නිසසාය	-	නිසා
පක්කුකුදායි	-	ප්‍රකට විය
රැමදා	-	රෝද
සකල	-	සියලු
පාකටො	-	ප්‍රකට

අන්තර්සි

කො නාම - කිනම් කුහිං - කොහි කෙහි - කවුරුන් සමග
 කේ - කවරහු කසස - කවරෙකුට කිං - කුමක්
 කිං නිසසාය - කුමක් නිසා

- ‘අඩුලිමාලො’ තේශය සිංහලට නගන්න.
- පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

උදා: අනිංසකො නාම කුමාරො කුහිං විහාසි?
 අනිංසකො නාම කුමාරො ජම්බුදීපේ විහාසි

- ජම්බුදීපේ කො නාම කුමාරො විහාසි?
- සො උගෙණහිතු කුහිං අගමි?
- සො කෙහි විසස්සි?
- කෙ කසස පිසුණාවාව් අවොවු?
- ආවරියො කිං කාතු කුමාරං ආණාපෙසි?
- සො කුහිං ගනකා මත්‍යසේස මාරෙසි?
- සො මත්‍යසේස මාරෙකා කිං අකාසි?
- කිං නිසසාය සො අඩුලිමාලොති පක්කුකුදායි?

ආබ්‍යාතපද

මෙ වන විට ඔබ වතතමානා, හවිසසනති, අජ්‍යතනී හා පක්ෂවලී ආබ්‍යාත විහක්ති පිළිබඳ සාමාන්‍ය දැනීමක් ලබා ඇති අතර මතකයෙන් ඒ ඒ ආබ්‍යාත විහක්ති වරනගා ලිවීමට හැකියාවක් ලබා ඇත. මෙම පාඨමේ

දී ආබ්‍යාත පද නිවැරදි ව හාවිත කරන්නේ කෙසේදැයි උගෙනිමු. ආබ්‍යාත පදයක කාල හේදයක්, පුරුෂ හේදයක් හා වචන හේදයක් දක්නට ලැබේයි. ඒ ඒ ආබ්‍යාතපද සඳහා ඒ ඒ පුරුෂයට අදාළ උක්ත පද ද වෙයි. පහත දැක්වෙන වගුව බලන්න.

පුරිස	ඒකචන	බහුචන
පයිම	සො	තෙ
මර්කිම	තුව	තුමෙහ
උත්තම	අහං	මයං

සො, සා, තං, පුරිසො, කකුදුං, එලං, සොමපාලො, ආවරියා, ලතා, හිකුඩා ආදිය පයිමපුරිස ඒකචනයේත්, තෙ, තා, තායා, තානි, පුරිසා, කකුදුංයා, එලානි, ආවරියා, ලතායා, හිකුවෙවා ආදිය පයිමපුරිස බහුචනයේත් උක්ත පද ලෙස යෙදේ.

තුව යන පදය මර්කිමපුරිස ඒකචනයේත් තුමෙහ යන පදය මර්කිමපුරිස බහුචනයේත් යෙදේ.

අහං යන පදය උත්තමපුරිස ඒකචනයේත් මයං යන පදය උත්තමපුරිස බහුචනයේත් යෙදේ.

ਆබ්‍යාත පදයක වචන හේදය, පුරුෂ හේදය මෙන් ම කාල හේදයක් ද තිබේ. ආබ්‍යාත පදය වෙනස් කිරීමෙන් එහි කාලය දැක්විය හැකි ය. පහත වාක්‍ය දෙස බලන්න.

1. මතුසේසා ගාමං ගච්චති.	(මිනිසා ගමට යයි.)
2. කසසකා බෙතනං කසනති.	(ගොවියෝ කෙත සිසාත්.)
3. තුවං පොතුකං පයිසි.	(නුම් පොත පාඩම් කරහි.)
4. තුමෙහ ඔදනං පවථ.	(නුම්ලා බත පිසුහු.)
5. අහං සිපුවං උගෙණුම්.	(මම ශිල්ප උගෙනිම්.)
6. මයං රුපානි පසසාම.	(අපි රුප බලමු.)

ඉහත වාක්‍යවල ආධ්‍යාත පද වර්තමානකාලිකය. එම ආධ්‍යාත පද ම හටිස්සන්ති ආධ්‍යාතයෙන් යෙදු විට අනාගතකාලික වේ.

1. මනුසේසා ගාමං ගච්චසෙති.	(මිනිසා ගමට යන්නේය.)
2. කසෝකා බෙතතං කපිසෙනති.	(ගොවීයේ කෙත සිසංන්නාහ.)
3. කුඩා පොත්කං පදීසෙසි.	(නුඩි පොත පාඩම් කරන්නෙහි.)
4. කුමෙහ මදනං පවිසෙස්ල.	(නුඩිලා බත පිසන්නෙහු.)
5. අහං සිපුවං උගෙණිසෙමාමි.	(මම ශිල්ප ඉගෙන ගන්නෙමි.)
6. මයං රුපානි පසෙසෙමාම.	(අපි රුප බලන්නෙමු.)

එම ආධ්‍යාත පද අර්ථත්ති ආධ්‍යාතයෙන් යෙදු විට වාක්‍ය අනිතකාලික වන බව පහත නිදිසුන් බැලීමෙන් ඔබට වැටහෙනු ඇත.

1. මනුසේසා ගාමං ගච්ච.	(මිනිසා ගමට ගියේය.)
2. කසෝකා බෙතතං කපිස්සු.	(ගොවීයේ කෙත වැපිරූහ.)
3. කුඩා පොත්කං අපයේ.	(නුඩි පොත පාඩම් කළෙහි.)
4. කුමෙහ මදනං අපවිත්ල.	(නුඩිලා බත පිසුවෙහු.)
5. අහං සිපුවං අලුගෙණිං.	(මම ශිල්ප ඉගෙන උගත්තෙමි.)
6. මයං රුපානි පසෙමාහ.	(අපි රුප බැලුවෙමු.)

පක්ෂ්වම් ආධ්‍යාත පද යෙදීමෙන් එම වාක්‍ය ආයිරවාද හෝ විධික්‍රියා සහිත වාක්‍ය බවට පත් වේ.

1. මනුසේසා ගාමං ගච්චතු.	(මිනිසා ගමට යේවා.)
2. කසෝකා බෙතතං කසනතු.	(ගොවීයේ කෙත වපුරත්වා.)
3. කුඩා පොත්කං පයි/පයාහි.	(නුඩි පොත පාඩම් කරාවා.)
4. කුමෙහ මදනං පවත්ල.	(නුඩිලා බත පිසහුවා.)
5. අහං සිපුවං උගෙණිංමාමි.	(මම ශිල්ප උගනිමි.)
6. මයං රුපානි පසෙමාම.	(අපි රුප බලමු.)

1. නිවැරදි අඛ්‍යාත පදය යොදා පහත වාක්‍ය පිටපත් කරන්න.

- අහං මයෙන් පුතත්සෙය අස්සෙන් අදිදිං / අදිදිමහ.
- තුව අමෙන්කං ගාමං ගවුත්ති / ගවුණි.
- පුතතා ගිරිං ආරුහි / ආරුහිංසු.
- තුමේන් වාණීජසෝ අපේ කිණීසෝල් / කිණීසෝසි.
- මයෙන් තුපතිනො අපේ විකකිණන්ති / විකකිණීමහ.
- කවයෝ කපිනා ආහාරං දදන්ති / දදාති.
- මයෙන් ගිරිමා වන්දු පස්සීමහ / පස්සිං.
- තුව අතිරීනො ආහාරං දමදා / දදාති.
- සො දිපමහි විවරති / අවරිං.
- සුනබො ගාමං ධාවිසෝති / ධාවිසෝන්ති.

2. පහත දැක්වෙන වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

ඒකුව	වත්තමානා	හවිසෝන්ති	අප්පත්ති	පක්‍රාමී
√භුත්	භුක්‍රාද්‍යති			
√චර		චරිසෝති		
√කර				
√හර	හරප්		හරිංසු	
√කීලු	කීලති			

3. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය අනීතකාලයට හරවා ලියන්න.

- පුතතා ධමමං උගෙණුන්ති.
- වොරා අසේසු ගණන්ති.
- දාසා මිතතානං සුනබේ හරන්ති.
- වොරා ගොණං වොරෙති.
- අහං මෙතතා භාවෙමි.

4. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය අනාගත කාලයට හරවා ලියන්න.
- කමමකාරා දීපේ ජාලෙනති.
 - සිහා මිගේ මාරෙනති.
 - මයා බුද්ධසස ධමම් සුණාම.
 - තුමෙහි බුද්ධසස ධමම් සුණාථ.
 - මයා වාණිජසස මන්දිරං පස්සාම.
5. පක්ෂවලී ආබ්‍යාතය යෙදුණු පාලි පාඨ දහයක් සොයා ලියන්න.
6. පහත දැක්වෙන ආබ්‍යාත පද යොදා ගනිමින් දී ඇති නිදසුන අනුව වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

ආබ්‍යාත පදය	ආබ්‍යාත විහක්තිය	පුරුෂය	වචනය	සිංහල අර්ථය
1. කිණනති	වතනමානා	පයමුදුරිස	බහුවචන	මිශ්‍රී ගනිත්
2. තිටිතු				
3. වසිසසති				
4. වදල				
5. ගෙණ්සු				
6. වොරෝසු				
7. ගණීසසථි				
8. අකිණෙකා				
9. සමාදියාම්				
10. අපවී				

7. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය සිංහලට තගන්න.
- දාරකා යාවකසස වන්‍යා දෙනි.
 - අස්සා වෙගෙන මගෙ ධාවීසු.
 - තුමෙහි සීපෑ උගෙණීතු ආවරියා නමසසථි.
 - ආකාසය විහඩගමා වරනති.

- v. අඩුගැලීමාලො මනුසේස මාරෙනා සත්ත්‍ය පාපං ආකාසි.
- vi. කුමෙහ ආකාසේ සුරියෝ පසස්ථා.
- vii. අහං ගරුපුජාය පොත්තක කිණාමි.
- viii. ගාමණී නාම රාජක්වමාරො 'විරෝ'ති පක්ෂුක්‍රායි.
- ix. මයි පිසුණාවාව් වා එරුසාවාව් න වදාම.
- x. හික්බවො උපාසකානා ධමම් දෙසසුළු.

8. පහත දැක්වෙන වාක්‍ය පාලියට තැගන්න.

- i. ඇතා කැලයේ වාසය කරයි.
- ii. මම අතින් පහනක් ගන්නෙමි.
- iii. ඔහු මිතුරන් සමග පාසලට යන්නේය.
- iv. නුඩි ගමට ගියෙහි.
- v. මම පාසැලට ගොස් ශිල්ප උගත්තෙමි.

හරේච් මිතෙන කලාණ, හරේච් පුරිසුනුමේ

කලාණ මිතුයන් හා උතුම් පුද්ගලයන් ඇසුරු කරන්න.

(ධම්මපදපාලි, පණ්ඩිතවග, 3 ගාර්ඩ්)

දැසමො පාදේ

සුවෙළ

සුවසස කිරෝ'ති අපරනාමං හොති. එසේ පක්වී අතිරුවිරවණෙනා ව තරානං පියෙළ ව හොති. තසස පක්බපතකානි හරිතකානි. පාදානි සුවණුවණෙනානි ව දිසානි ව හවනති. වක්කු ව ලොහිතා. තසස වාලයි ව අතිමනොහරා. තලේව දිසා. එතේ පක්බිනො අරකේදුකුසු උතුවුඩරුකෙබසු සුසිරානි කත්‍රා සුබං විහරනති. මධුරානි එලානි ව විහයෝ ව බාදනති. එතේ කදාලී න මංසානි බාදනති. මරිවං සුවානං පියං. ලොණං සුවානං විසං හවති. තෙසං වක්කු වඩකා. තලේව අතිතිබිණා. එලානි විදාලෙන් බාදනති. එතේ පක්බිනො ගණගණා'ව විහරනති. සණ්ඩසණබා'ව ගගනතලේ උඩ්බිනති. තේ එකකො'ව කදාලී'පි න ජීවනති. මනුස්සා සුවපොතකෙක ගහෙනතා අයෝමයෙසු පක්කුරුරෙසු පක්බිපිනතා පොසෙනති. සමමා සිකකාපිතා සුවපොතකා මනුස්සා විය මනුකුදු හාසනති. තසමා මනුස්සා සුවපොතකෙසු දයං කරෝනති.

(පාලි රචනා 2)

පදමාලාව

සුවෙළ	-	ගිරවා
කිරෝ	-	ගිරවා
අපර	-	අනික් / වෙනත්
පක්වී	-	පක්ෂී
අතිරුවිරවණු	-	ඉතා මනහර වර්ණැති
පක්බපතකානි	-	පියාපත්

හරිත	-	කොළඹාට
සුවණ්ණවණණ	-	රන්චන්
වැකුවු	-	හොටය
ලොහිත	-	රතුපාට
වාලයී	-	වලිග
උතුඩිගරුකඩ	-	ඉතා උස් ගස්
මරිච	-	මිරිස්
වඩක	-	වක්
විදාලෙති	-	පලයී
සංඝ්‍යාසනය	-	රංචු රංචු
අයොමය	-	යකඩින් කළ
මනුකුකුදී	-	සිත්කළු (ලෙස)
දයං කරෝති	-	ආදරය කරයි

අභ්‍යාස

කිං - කුමක් කිදිසං - කකබලු කුහිං - කොහි කථං - කකසේ

- ‘සුවො’ ජේදය සිංහලට තගන්න.
- පාලියෙන් පිළිතුරු ලියන්න.

ලදා: කානි සුවණ්ණවණණානි ව දිසානි ව හවනති?
පාදානි සුවණ්ණවණණානි ව දිසානි ව හවනති

- කිං සුවසය අපරනාමං?
- සුවසය රැපිං කිදිසං?
- තෙ කුහිං ජේවනති?
- කිං සුවාන් පියං?
- කිං සුවාන් විසං?
- සුවාන් වකුවු කිදිසො?
- සුවා වකුවුහි කිං කරෝනති?
- එතේ පකඩිනො කථං විහරනති? කථං උච්චිනති?
- මනුස්‍යා සුවපොතකේ කථං පොසෙනති?
- සමමා සිකඩාපිතා සුවපොතකා කථං හාසනති?

වාක්‍ය නිර්මාණය

වර්තමානකාල සරල වාක්‍ය නිර්මාණය

භාෂාවක් නිර්මාණය වීමට අක්ෂර, පද හා වාක්‍යය යන කොටස් තුන අවශ්‍ය වේ. අක්ෂර නිසා පදත්, පද නිසා වාක්‍යයත්, වාක්‍යය නිසා භාෂාවත් නිර්මාණය වේ. ඕනෑම භාෂාවක වාක්‍යය නිර්මාණය පිළිබඳ පළමු පියවර වන්නේ සරල වාක්‍යයක් නිර්මාණය කිරීමට ඉගෙනිමයි.

සරල වාක්‍යයක් නිර්මාණය කර ගැනීමට ප්‍රධාන පද දෙකක් අවශ්‍ය වේ. එනම්, උක්තපදය හා ආඛාර්ථපදයයි.

෋ක්තපදය

ආඛාර්ථ පදය

සරල වාක්‍ය

කර්තාකාරක වාක්‍යයක කර්තාපදය උක්ත වේ. කර්මකාරක වාක්‍යයක කර්මපදය උක්ත වේ. උක්තවීම යනු ප්‍රධාන වීමයි. හෙවත් ආඛාර්ථ පදයෙන් උක්තපදයේ ලක්ෂණ ප්‍රකාශවීමයි. කර්තාකාරක සැම වාක්‍යයක ම උක්තපදය පයමා විහක්තියෙන් සිටියි.

උදා:- ගෙජා ගව්ත්ති.

මෙම කර්තාකාරක වාක්‍යයේ 'ගෙජා' යන කර්තාපදයේ ඇති ප්‍රථමපුරුෂ එකවචන ලක්ෂණ 'ගව්ත්ති' යන ආඛාර්ථ පදයෙන් ද ප්‍රකාශ වී තිබේ. 'ගව්ත්ති' යනු ප්‍රථමපුරුෂ එකවචන කර්තාකාරක ආඛාර්ථ පදයකි.

පුරිස	එකවචන	බහුවචන
පයම පුරිස	සො (මහු)	තෙ (මවුහු)
මරුකීම පුරිස	කුං (නුඹි)	තුමෙහ (නුඹිලා)
උතකම පුරිස	අහං (මම)	මයං (අපි)

ඉහත වගුවෙහි දක්නට ලැබෙන්නේ පුරුෂ හේදය නාමපදවල දක්නට ඇති ආකාරයයි. ඒ අනුව උත්තම පුරුෂයට අහං - මයෝ යන පද දෙකත්, මධ්‍යමපුරුෂයට ක්‍රිං - කුමෙහ යන පද දෙකත් යෙදේ. සෙසු සියලු නාමපද ප්‍රථමපුරුෂයෙන් යෙදේ. මෙහි උත්තමපුරුෂයෙන් තමන් පිළිබඳවත්, මධ්‍යම පුරුෂයෙන් ඉදිරියෙහි සිටින්නන් පිළිබඳවත්, ප්‍රථමපුරුෂයෙන් අන්‍යන් පිළිබඳවත් ප්‍රකාශ වේ.

උක්තය හා ආඛාරය අතර ඇති මනා සම්බන්ධය පුරුෂහේදය හා වචනහේදය පදනම් කරගෙන ඇති වේ. නාමපද හා ක්‍රියාපද අතර ඇති සමාන බව එම ලක්ෂණ දෙක ඇසුරින් පමණක් පෙනෙන තිසා ය.

උක්තය			ආඩ්‍යාත්‍ය		
පසුමපුරිස	ඒකවවන	සෞ	ගච්චති	ඒකවවන	පසුමපුරිස
	බහුවවන	තේ	ගච්චනති	බහුවවන	
මහුයිමපුරිස	ඒකවවන	ක්‍රිං	ගච්චසි	ඒකවවන	මහුයිමපුරිස
	බහුවවන	කුමෙහ	ගච්චප්	බහුවවන	
උතතමපුරිස	ඒකවවන	අහං	ගච්චම්	ඒකවවන	උතතමපුරිස
	බහුවවන	මයෝ	ගච්චම	බහුවවන	

ඉහත වගුවෙහි දැක්වෙන පරිදි උක්තය ප්‍රථමපුරුෂ නම් ආඩ්‍යාත්‍ය ප්‍රථමපුරුෂ වීමත්, උක්තය ඒකවවන නම් ආඩ්‍යාත්‍ය ඒකවවන වීමත් අනිවාර්ය වූවකි. ඒ අනුව සරල වාක්‍යයක උක්තය හා ආඩ්‍යාත්‍ය අතර ඇති සම්බන්ධය මෙසේ භඳුනා ගනිමු.

- I. උක්තය ප්‍රථමපුරුෂ ඒකවවන නම් ආඩ්‍යාත්‍ය ප්‍රථමපුරුෂ ඒකවවන විය යුතු ය.
සෞ ගච්චති.
බුද්ධා දෙසෙන්.
- II. උක්තය ප්‍රථමපුරුෂ බහුවවන නම් ආඩ්‍යාත්‍ය ප්‍රථමපුරුෂ බහුවවන විය යුතු ය.
තේ ගච්චනති.
බුද්ධා දෙසෙනති.

III. උක්තය මධ්‍යමපුරුෂ ඒකවචන නම් ආඛානය මධ්‍යමපුරුෂ ඒකවචන විය යුතු ය.

කව්‍ය ගව්‍යසි.

කව්‍ය වන්දසි.

IV. උක්තය මධ්‍යමපුරුෂ බහුවචන නම් ආඛානය මධ්‍යමපුරුෂ බහුවචන විය යුතු ය.

තුමෙහ ගව්‍යපි.

තුමෙහ ලිබපි.

V. උක්තය උත්තමපුරුෂ ඒකවචන නම් ආඛානය උත්තමපුරුෂ ඒකවචන විය යුතු ය.

අහං ගව්‍යාමි.

අහං පයාමි.

VI. උක්තය උත්තමපුරුෂ බහුවචන නම් ආඛානය උත්තමපුරුෂ බහුවචන විය යුතු ය.

මයං ගව්‍යාම.

මයං සුණාම.

ඒ ඒ ගබඳ ලිංග වශයෙන් හා අන්ත වශයෙන් වෙනස් ව වරනැගෙන නිසා උක්තපදය සාදා ගැනීම පාලි නාම වරනැගීම ආගුයෙන් හඳුනාගත යුතු ය. පහත දැක්වෙන්නේ විවිධ ගබඳ පයාමා විහක්තියේ වරනැගී ඇති ආකාරයයි.

පයාමා විහත්ති		
ගබඳය	එකවචන	බහුවචන
බුදු	බුද්ධා	බුද්ධා
රාජ	රාජා	රාජානා
අඟි	අඟි	අඟි, අඟියෝ
ගව්‍යනා	ගව්‍යං, ගව්‍යනෙනා	ගව්‍යනෙනා, ගව්‍යනා
ගුණවන්තු	ගුණවා, ගුණවනෙනා	ගුණවනෙනා, ගුණවනා

දැන්සී	දැන්සී	දැන්සී, දැන්සීනො
හිකුවු	හිකුවු	හිකුවු, හිකුවොවා
පිතු	පිතා	පිතරෝ
සතුපු	සත්පා	සත්පාරෝ
කකුදුකුදා	කකුදුකුදා	කකුදුකුදා, කකුදුකුදායො
මාතු	මාතා	මාතරෝ

උදා:-

එකවචන

රාජා යුතුකළති.
අගේ පහුණුලති.
හිකුවු වනුති.
පිතා කසති.
කකුදුකුදා හසති.
මාතා පවති.

බහුවචන

රාජානො යුතුකළති.
අගෙයො පහුණුලනති.
හිකුවො වනුනති.
පිතරෝ කසනති.
කකුදුකුදායො හසනති.
මාතරෝ පවනති.

කර්මපදයක් සහිත වාක්‍යය නිර්මාණය

කර්තාගේ ක්‍රියාවට යටත් වන පදය කර්මපදයයි. කර්තාකාරක වාක්‍යවල දී එම කර්මපදය දුතියා විහක්තියෙන් යෙදේ.

ලුදුකො මිග් මාරෙති.

මෙම වාක්‍යයෙහි ලුදුකො යන කර්තාපදය සිදුකරන ක්‍රියාව වන්නේ මාරෙති යන්නයි. මෙහි කර්තා කරන ක්‍රියාවට යටත් වන පදය ලෙස මිග් යන්න යෙදී තිබේ. එය කර්මාර්ථය ප්‍රකාශ කරන නිසා දුතියා විහක්තියෙන් සිටියි. ඔහු ම වාක්‍යයක සකර්මක ධාතුවකින් සැදුණු ආබ්‍යාත පදයක් ඇති විට එට කර්මපදයක් එක් කළ හැකි ය.

ඒ ඒ ගබඳ ලිංග වශයෙන් භා අන්ත වශයෙන් වෙනස් ව වරනැගෙන නිසා දුතියා විහක්ති පදයක් සාදා ගැනීම පාලි නාම වරනැගීම ඇසුරෙන් හඳුනාගත යුතු ය. පහත දැක්වෙන්නේ විවිධ ගබඳ දුතියා විහක්තියේ වරනැගී ඇති ආකාරයයි.

දුතියා විහත්ති		
බුද්ධ	බුද්ධං	බුදේඩ
රාජ	රාජානං, රාජ්	රාජානෙනා
අගේ	අගේං	අගේ, අගෙයා
ගව්‍යනතා	ගව්‍යනතං	ගව්‍යනතා
ගුණවත්තු	ගුණවත්තං	ගුණවත්තා
දැම්බී	දැම්බිනං දැම්බිං	දැම්බී, දැම්බිනා
හිකුඩා	හිකුඩං	හිකුඩා, හිකුඩාවා
පිතු	පිතරං	පිතරෙ, පිතරෝ
සතුපු	සත්ථාරං	සත්ථාරෙ, සත්ථාරෝ
කකුදුකුදා	කකුදුකුදං	කකුදුකුදා, කකුදුකුදායා
මාතු	මාතරං	මාතරෙ, මාතරෝ

උදි:-

උපාසකා බුද්ධං වන්දති.
හිකුඩා රාජං ඔවදති.
ආහමණා අගේං ජාලෙති.
අසපුරිසො හිකුඩං ගරහති.
පුත්තා පිතරං සකකරෝති.

උපාසකා බුදේඩ වන්දනති.
හිකුඩාවා රාජානෙනා ඔවදනති.
ආහමණා අගෙයා ජාලෙනති.
අසපුරිසො හිකුඩාව ගරහනති.
පුත්තා පිතරෙ සකකරෝනති.

කර්තාකාරක වාක්‍යවල දී කර්මපදය ඒකවචනයෙන් හෝ බහුචනයෙන් තිබීම නිසා උක්තය හා ආබ්‍යාතය අතර වෙනසක් සිදු නො වේ. සූමුශ්‍ය පරිදී කර්මපදය දුතියා විහත්ති ඒකවචනයෙන් හෝ බහුචනයෙන් යෙදිය හැකි ය.

උදි:-

උපාසකා බුද්ධං වන්දති. (උපාසකයා බුදුරදුන් වදියි.)
උපාසකා බුද්ධං වන්දනති. (උපාසකවරු බුදුරදුන් වදිති.)
උපාසකා බුදේඩ වන්දති. (උපාසකයා බුදුවරුන් වදියි.)
උපාසකා බුදේඩ වන්දනති. (උපාසකවරු බුදුවරුන් වදිති.)

ආබ්‍යාත පදය වෙනස්වීමට කර්මපදය බලනොපාන බව ඉහත නිසුෂ්‍යන් ඇසුරෙන් වටහා ගත්ත. ආබ්‍යාතය වෙනස් වන්නේ කර්තාපදය අනුව පමණි.

අභ්‍යාස

1. පහත වාක්‍යවල හිස්තැන් සූදුසු පද යොදා පුරවන්න.

- i. භාෂාවක් නිර්මාණය වීමට හා
යන කොටස් තුන අවශ්‍ය වේ.
- ii. කර්තාකාරක වාක්‍යයක උක්ත වන්නේ පදයයි.
- iii. කර්මකාරක වාක්‍යයක උක්ත වන්නේ පදයයි.
- iv. සැම වාක්‍යයක ම උක්තපදය තිබෙන්නේ විහක්තියෙනි.
- v. ගවුත්ති යනු පුරුෂ, වචන, කාරක ආඛාර්ය පදයකි.
- vi. උක්තය ප්‍රථමපුරුෂ එකවචන නම් ආඛාර්යය විය
යුතු ය.
- vii. උක්තය වශයෙන් උත්තමපුරුෂ එකවචනයේ යෙදෙනුයේ
යන නාමපදයයි.
- viii. උක්තය වශයෙන් මධ්‍යමපුරුෂ බහුවචනයේ යෙදෙනුයේ
යන නාමපදයයි.
- ix. කර්තාකාරක වාක්‍යයවලදී කර්මපදය විහක්තියෙන් සිටියි.
- x. මාතු ගබාධය පයුමාවිහක්ති එකවචනයේ යනුවෙන් ද
බහුවචනයේ යනුවෙන් ද වරනැගේ.

2. පහත දැක්වෙන ආකාරයේ පාලි වාක්‍යය ලියා දක්වන්න.

- i. ප්‍රථමපුරුෂ එකවචන වාක්‍යය තුනක් සාදන්න.
- ii. එම වාක්‍යය බහුවචනයට හරවා ලියන්න.
- iii. මධ්‍යමපුරුෂ එකවචන වාක්‍යය තුනක් සාදන්න.
- iv. එම වාක්‍යය බහුවචනයට හරවා ලියන්න.
- v. උත්තමපුරුෂ බහුවචන වාක්‍යය තුනක් ලියන්න.
- vi. එම වාක්‍යය එකවචනයට හරවා ලියන්න.

3. ලිංග වශයෙන් හා අන්ත වශයෙන් වෙනස් ව වරනැගෙන ගබාධ දහයක්
තෝරා ගෙන එවා පයුමා විහක්තියේ වරනැගෙන අයුරු වගුවක ලියා
දක්වන්න.

4. පහත වාක්‍යවල හිස්තැන් සුදුසු කරම්පද යොදා සම්පූර්ණ කරන්න.

- i. පුරීසා (ගොණ) පහරති.
- ii. ගොණෙනා (සට) හිඳුති.
- iii. සොමපාලෝ (ගාම) ගව්ති.
- iv. දෙවදත්තා (පබත) ආරුහති.
- v. සා (වාලි) මිතරති.
- vi. මතුස්සා (රේර) වජුනති.
- vii. සොණා (ලොර) අනුබෑධනති.
- viii. ව්‍යාග්‍යා (මිග) මාරෙනති.
- ix. බිලාලා (මූසික) ගණනති.
- x. වානරා (රුක්ඛා) ආරුහනති.

5. පහත වගුවේ ඇති පද සුදුසු පරිදි යොදා වාක්‍යය දහයක් නිර්මාණය කරන්න.

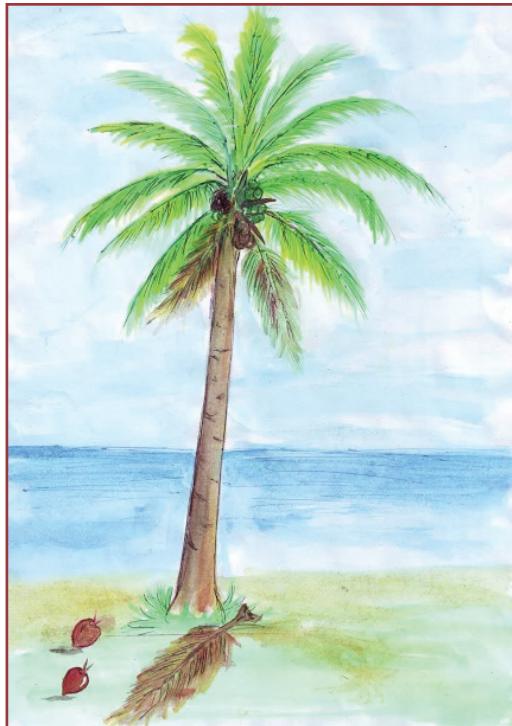
උක්තපදය	කරමපදය	ආබ්‍යාතය
බාලකා	ඡලං	මවදති
ආවරියා	පුප්පාති	පිබාමි
යාවකා	ගාමං	පූජේථි
බුදේධා	හිකං	භුක්කජාම
සිස්සා	ධමමං	යාවති
අහං	පොත්කාති	දෙසෙති
තුමෙහා	කනුදුකං	පයිනති
මයං	සිසේස	පහරති
තමං	මදනං	ගව්ති

සබඩහ්‍යපහිනස්, පරිලාභා න විෂ්ටති

සියලු කෙලෙස් ගැට ප්‍රහින කළ උතුමන්ට සිත් තැබුලක් නො වේ.
(ධමමපදපාලි, අරභනතවග, 1 ගාර්යාව)

ලිංකාදිසමො පාදේ

නාලිකෙරරුකුවා

නාලිකෙරෝ පන තාලවගෙසු රුකෙබසු එකා හවති. ලඩකාදීපෙ අයි රුකෙබා අවිරලො. තපා'පි දිපසස ම්‍රුදුහාගේ සිතාධිකතා එසා රුකෙබා සම්මා න රැහති. වෙළාසනනපදෙසසු මනුකුදා වච්චිනති. නාලිකෙරරුකුවා උච්චතො දසරතනප්පමාණතො පට්ටාය යාව පකුදුකුසරතනා වච්චිනති. අසම් රුකෙබ පනස, ලබුත රුකෙබසු විය සාබායෝ න සනති. තපාපි මොරපිකුදුපසදිසායෝ සාබායෝ විජ්‍යනති. කාලනතරෙන පරිණතායෝ ඉමායෝ සාබායෝ රුකුබතො මුකුද්‍රිතා පතනති. තෙන රුකුබස් න කොවී අනතරායෝ. ලඩකාදීපිකා මනුස්සා ඉමාහි සාබාහි අතනෙනා ගෙහවැදුන් කරෙනති. නාලිකෙරථලසම් අනෙනා මධුරං ජලං අන්ඩී. තසමා තරුණනාලිකෙරථලානි අතිමධුරානි හවනති.

(පාලි රචනා 2)

පද මාලාව

තාලවගෙසු රුකොසු	- තාලවර්ගයේ ගස් අතරෙහි
අව්‍යාපිත	- විරල තොවේ. / දුලභ නැත
වෙළාසනන	- වෙරළබඩ
සිතාධිකතා	- සිතළ අධික නිසා
උච්චතා	- උසින්
මනුස්සුද්	- මහාදින් / සින්කල් ලෙස
දිසරතන	- දිසරියන්
පක්‍රූජාසරතන	- පනස් රියන්
පනස	- කොස්
ලුළුණ	- ලේල්
මොරපිසුද්	- මොනරපිල්
සදිස	- සමාන, වැනි, මෙන්
විෂ්ණුනති	- විද්‍යාමාන වෙති
පරිණත	- මූහුකුරා ගිය
මුක්‍රූවිතා	- ගිලිහි
ගෙහවත්දතා	- ගෙහි වහළ

අභ්‍යාස

කසමා - කුමක් හෙයින් කුහිං - කොහි කිතතප්පමාණෝ - කොපමණකිං - කුමක්

- ‘නාලිකෙරරුකුබා’ තේදිය සිංහලට නගන්න.
- පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

උදා: නාලිකෙර රුකුබා කුතු මනුස්සුද් වච්චනති?

නාලිකෙර රුකුබා වෙළාසනනපදෙසෙසු මනුස්සුද් වච්චනති

- දීපස්ස ම්‍රුදුහාගේ කසමා නාලිකෙරරුකුබා සමමා න රැහනති?
- නාලිකෙරරුකුබා කුහිං මනුස්සුද් රෝහති?
- නාලිකෙරරුකුබා උච්චතා කිතතප්පමාණෝ?
- මනුස්‍යා නාලිකෙරසාභාගී කිං කරෝනති?
- කසමා තරුණනාලිකෙරජ්‍යානී අතිමධුරානී හවනති?

අනිතකාල වාක්‍යය නිර්මාණය

වාක්‍යයක උක්ත වන පදයට වඩා ආබ්‍යාතපදය වෙනස්වීම්වලට පත් වේ. එහි කාලහේදය, කාරකහේදය, පදහේදය යන ලක්ෂණ ද දක්නට ලැබේ. එහෙත් උක්තවත් නාමපදය කාලහේදය, කාරකහේදය හෝ පදහේදය තිසා වෙනස් නොවේ.

නිම කළ ක්‍රියාව අනිතකාලයෙන් ප්‍රකාශ වේ. “මිගො ධාවි” යන වාක්‍යයේ ‘ධාවි’ යන ආබ්‍යාත පදයෙන් සිදු වූ ක්‍රියාර්ථයක් ප්‍රකාශ වේ. වාක්‍යයේ උක්තය වූ ‘මිගො’ යන පදය අයත් වන පයම්පුරිස හා ඒකවචන ලක්ෂණ ආබ්‍යාතපදයේ ද එලෙස ම දක්නට ලැබේ ‘ධාවි’ යනු පයම්පුරිස ඒකවචන ආබ්‍යාත පදයකි. කාලහේදය නාමපදයක දැකිය නොහැකි තිසා උක්තය වෙනස් නොවේ. පහත දැක්වෙන වගුව බලන්න.

උක්තය			ආබ්‍යාතය		
පයම්පුරිස	එකවචන	සො	ගව්න්	එකවචන	පයම්පුරිස
	බහුවචන	තෙ	ගව්න්සු	බහුවචන	
මණ්ඩම්පුරිස	එකවචන	තුව.	ගව්නා	එකවචන	මණ්ඩම්පුරිස
	බහුවචන	තුමෙහ	ගව්න්තු	බහුවචන	
ලත්තම්පුරිස	එකවචන	අහං	ගව්න්.	එකවචන	ලත්තම්පුරිස
	බහුවචන	මයං	ගව්න්මො	බහුවචන	

උදා:-

සො අගවත්.	තෙ අගවත්සු.
රාජා යුත්තුයි.	රාජානො යුත්තුයිසු
තුව ගව්නා.	තුමෙහ ගව්න්තු
තුව බාදා.	තුමෙහ බාදිතු
අහං ගව්න්.	මයං ගව්න්මො
අහං වන්දී.	මයං වන්දීමො.

අනාගතකාල වාක්‍යය නිර්මාණය

සිදු නොකළ ක්‍රියාව අනාගත කාලයෙන් ප්‍රකාශ වේ. “උපාසකාවන්දිස්සති” යන වාක්‍යයේ ‘වන්දිස්සති’ යන ආබ්‍යාත පදයෙන් මත්වට

සිදුවන ක්‍රියාවක් ප්‍රකාශ වේ. මෙම වාක්‍යයෙහි දී උක්තපදය හා ආබ්‍යාතපදය පුරුෂජ්‍යෙන් හා වචනජ්‍යෙන් සමාන ව යෙදී තිබේ. එය පහත දැක්වෙන වගුව ආගුයෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

උක්තය			ආබ්‍යාතය		
පයමපුරිස	එකවචන	සො	ගව්‍යස්සාති	එකවචන	පයමපුරිස
	බහුවචන	තෙ	ගව්‍යස්සනති	බහුවචන	
මුණ්ධිමපුරිස	එකවචන	තවං	ගව්‍යස්සාසි	එකවචන	මුණ්ධිමපුරිස
	බහුවචන	තුමෙහ	ගව්‍යස්සාථ	බහුවචන	
උතකමපුරිස	එකවචන	අහං	ගව්‍යස්සාමි	එකවචන	උතකමපුරිස
	බහුවචන	මයං	ගව්‍යස්සාම	බහුවචන	

ලදා:-

සො ගව්‍යස්සනති.

රාජා යුත්ත්තිස්සනති.

තෙ ගව්‍යස්සනති.

රාජානො යුත්ත්තිස්සනති.

තවං ගව්‍යස්සාසි.

තවං බාදිස්සාසි.

තුමෙහ ගව්‍යස්සාථ.

තුමෙහ බාදිස්සාථ.

අහං ගව්‍යස්සාමි.

අහං වන්දිස්සාමි.

මයං ගව්‍යස්සාම.

මයං වන්දිස්සාම.

කර්මපදයක් සහිත අතිතකාල හා අනාගතකාල වාක්‍යය නිර්මාණය

සරල අතිතකාල හෝ අනාගතකාල වාක්‍යයකට කර්මපදයක් යෙදු විට කර්මපදයක් සහිත අතිතකාල හෝ අනාගතකාල වාක්‍යයක් සාදාගත හැකි ය.

අතිතකාල වාක්‍යය

ල්පාසකා බුද්‍යං වන්දි.

ල්පාසකා බුද්‍යං වන්දිංසූ.

හිකුව රාජං ඔවදි.

හිකුවලා රාජානො ඔවදිංසූ

අසපුරිසො හිකුවං ගරහි.

අසපුරිසා හිකුවලේ ගරහිංසූ.

අනාගතකාල වාක්‍යය

ලජාසකා බුදිය වන්දීසෙන්.
ලජාසකා බුදිය වන්දීසෙන්.
හිකුව රාජ්. ඔවදිසෙන්.
හිකුවෙවා රාජ්‍යානෝ ඔවදිසෙන්.
අසපුරිසා හිකුවු ගරහිසෙන්.
අසපුරිසා හිකුවෙවා ගරහිසෙන්.

අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන වර්තමානකාල ආඛාර්ථිකපදවල අතීතකාල හා අනාගතකාල ආඛාර්ථිකපද යොදා වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

වර්තමානකාලය	අතීතකාලය	අනාගතකාලය
රෝදි		
තිවින්		
ගව්‍යසි		
නිසිදාල		
වදි		
ධාවල		
වන්දාම්		
සුණාම		

2. පහත වාක්‍යය අතීත හා අනාගත කාලවලට හරවා ලියන්න.

- දාරකා සයති.
- තු. රෝදසි.
- තුමේන නිසිදාලී.
- සිස්‍යා සිපු උගාණකන්.
- මාතා ඔදනා පවති.
- අහං බුද්ධිය සරණ ගව්‍යාම්.
- මයි ධමම සුණාම.
- සොණා මත්‍යසේස භූඩිකරොනති.
- ගෙශා වාලිය ඔරුහති.
- මත්‍යස්‍යා වනං පවිසනති.

3. ඉරි ඇදි පද කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් පහත වාක්‍යය නිවැරදි කර ලියන්න.

- i. පුදුකේ සරෙන මිගො විජ්‍යති.
- ii. ප්‍රත්‍යා පාදෙහි කුකකුරා පහරති.
- iii. බුදේනා විහාරසම් සනතිපතිතානා මනුස්‍යානා දිමුස් දෙසති.
- iv. කක්ෂ්‍යාය සටානි උදෙකන පූරෙනතා ගිතං ගායසි.
- v. තුමෙහි තරාගතසස සාචකෙහි නිමනෙනත්තා දානා දෙම්.
- vi. අහං ආචරියා හොසි.
- vii. අකුසල් පහාය නරානා සපුරුරිසා හවති.
- viii. තුමෙහසු සවව් අධිගනතු ආරහථි.
- ix. මය පුක්ක්දාන ඉව්‍යතතා සමණානා දානා දුදාති.
- x. බුදේ පසීදිතා උපාසකේ දෙවුප්‍රතෙතා තුනා සගගලොකේ උපහර්.

4. පහත දැක්වෙන ආකාරයේ අයත් අතීතකාල වාක්‍යය ලියා දක්වන්න.

- i. ප්‍රථමපුරුෂ ඒකවචන වාක්‍යය පහක් ලියන්න.
- ii. එම වාක්‍යය බහුවචනයට හරවා ලියන්න.
- iii. මධ්‍යමපුරුෂ ඒකවචන වාක්‍යය පහක් ලියන්න.
- iv. එම වාක්‍යය බහුවචනයට හරවා ලියන්න.
- v. උත්තමපුරු෈ ඒකවචන වාක්‍යය පහක් ලියන්න.
- vi. එම වාක්‍යය බහුවචනයට හරවා ලියන්න.

5. එම වාක්‍යය අනාගතකාලයට හරවා ලියන්න.

එකං අත්‍යපද්‍ය සෙයෝ, යෝ සුතා උපසමති

සංසිද්ධිමට හේතුවන අර්ථවත් එක් පදයක් ව්‍යවද ඇසීම උතුම් ය.

(දමුපදාලී, සහස්‍රවග, 1 ගාරාව)

ද්‍රව්‍යාදුසමො පායේ

ජල

මයි ජලන විනා ජ්‍රීවිතුම් න සකකාම. සබඳ පාණිනෙයා ව රැකබලතායා ව ජලන ජ්‍රීවනති. ගිමොනාසුරියසනතාපෙන සනතතා මහාරුකබා'පි සුස්සනති. සෞස්තිණලතාගවණාදින් විනාසස් කා කථා? තදා තිරවණානගතා අපි මියනති. තේ කුපෙ බණිනා වා අකේකුදාන උපායෙන වා ජලං ලැයුම් න ජානනති. අසුදුධිජලපරිහොගෙන තානාරෝගා උපුජ්‍රනති. උපුජ්‍රමානෙසු රෝගෙසු විසුවිකා, අතීසාරාදයෝ රෝගා අතීවහයාවහා හවනති. තසමා ජලං පරිසසාවෙනා වා තාපෙනා වා පාතබඩී, පරිහුකුද්ධීතබඩී. තථාගතෙනාපි හිකුවුන් පරිසසාවන් අනුකුදාත්. මයි අසුදුධිඡලං කථා ජානෙම? අසුදුධිජලෙල කාලවමෙනෑනා වා හරිතවමෙනෑනා වා දිසසනති. එකවෙවුසු පදෙසෙසු පන ජරාජ්‍රණවාපිසු තාදිසං වමෙනෑවනත් ජලං පසසිතුම් සකකා. තාදිසං ජලං මා පරිහුකුද්ධීත් ජ්‍රීඇත්තා හවනති. සුදුජලෙන උදරාබාධා වා අකේකුදා වා කොට්ඨ රෝගා න සමුයිහති.

(පාලි රචනා 2)

පදමාලාව

ගිමොන	-	ජ්‍රීඇම සාතුව
සනතතා	-	තැව්‍රිණු
සුස්සනති	-	වියලෙනි

තිණ	-	තණකාල
ලතා	-	වැල්
තිරවණානගතා	-	තිරිසන් සත්තු
අපි	-	දි
ගවඡ	-	කුඩාගස් / පැලැටී
ලයුං	-	ලබාගන්නට
විෂ්විකා	-	කොළරා රෝගය
අත්තිසාරාදයා	-	පාවන රෝග ආදිය
පරිසසාවෙනා	-	පෙරා
තාපෙනා	-	ලැණු කර
පරිසසාවනා	-	පෙරහන
අනුකූළුකාතා	-	අනුමත කරන ලදී
දිස්ස්වී	-	බොහෝ කාලයක් ජ්වත් වන්නා
කුපේ	-	ලිදෙහි
වා	-	හෝ
න	-	නොවේ
අසුදුජලා	-	අපිරිසිදු ජලය
කාලවණෙණා	-	කළ පැහැයි
හරිතවණෙණා	-	කොළ පැහැයි
ඒකවච	-	අැතැම්
ජරාජ්‍යෙණා	-	ජරා ජීර්ණ වූ
තාදිසා	-	එබදු වූ
වණණවනතා	-	පැහැති
සකකා	-	හැකිය
මා පරිභූක්තිත්තා	-	පරිහෝග නොකරවූ
කොට්	-	කිසියම් / කිසිවෙක්
සමුච්චිත්තා	-	පැන නැගේ

අන්තර්ජාල

කෙන විනා	- කුමක් නැතිව	කෙ	- කවරහු	කෙ - කවර
කඩ	- කෙසේ	කෙසානා	- කවුරුන්ට	කෙන - කුමකින්

- ‘ඡලං’ පායිය සිංහලට නගන්න.
- පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

උදා:- කේ ජලන ජ්වනති?

පාණීන්‍ය ජලන ජ්වනති

- මනුස්‍යා කෙන විනා ජ්විතු න සකොනති?
- ගිම්හානසුරියසනතාපෙන සනතතතා කේ සුස්සනති?
- කේ ජලං ලදු න ජානති?
- අසුදුඩජලපරිහොගෙන කේ උපූජ්‍රතිති?
- රෝගෙසු කේ රෝගා අතිවහයාවහා හවනති?
- ජලං කථ්‍රිපරිභුක්ෂුත්තබඩා?
- තථාගතෙන කෙසාන් පරිස්‍යාවන් අනුකූක්දාතං?
- මයේ අසුදුඩජලං කථ්‍රිපරිභුක්ෂුත්තබඩා?
- කුහිං අසුදුඩං ජලං පස්සිතු සකකා?
- කෙන දිස්ත්‍රික් හවති?

වාක්‍ය පරිවර්තනය

සරල වාක්‍යය පරිවර්තනය කිරීම.

අපි මීට පෙර පාඩුම් දෙකෙන් කාල තුනට අයත් වාක්‍යය නිරමාණය කිරීමට ඉගෙන ගත්තේමු. මෙහි දී එම පාලි වාක්‍යය සිංහල භාෂාවට පරිවර්තනය කිරීමට ඉගෙන ගනිමු.

පාලි ව්‍යාකරණය ඉගෙන ගත් පසු නිවැරදි ව්‍යාකරණාත්මකුල පාලි වාක්‍යයක් නිරමාණය කර ගැනීමට භැකි ය. එම වාක්‍යය නිවැරදි ව සිංහල භාෂාවට පරිවර්තනය කිරීමට නම් වාක්‍යය නිරමාණය පිළිබඳ සිංහල ව්‍යාකරණ නීති රිති ද ඉගෙනගත යුතු ය. මේ ඒ සඳහා අවශ්‍ය වන උපදෙස් කිහිපයකි.

උක්ත පද

සේ	- හෙතෙම	කසසකා	- ගොවියා
සා	- ඔ තොමෝ'	කසසකා	- ගොවියෝ'
තං	- එය	මනුසේසා	- මනිසා
තේ	- ඔවුහු	මනුසා	- මනිස්සු
තායො	- ඔ තුම් / අලා	ගොණො	- ගොනා
තානි	- ඒවා	ගොණා	- ගොන්නු
කං	- නුඩි	යුවති	- යුවතිය
තුමෙහි	- නුඩිලා	නාරියො	- ස්ත්‍රීහු
අහං	- මම	එලං	- ගෙඩිය
මයි	- අපි	පුජ්‍යානි	- මල්

ආබ්‍යාත පද

	පයමපුරිස	මජ්‍යමපුරිස	උක්තමපුරිස
ඒකවචන	ගව්‍යති - යයි ලිබති - ලියයි වන්දති - වදියි බාදති - කයි තිවයති - සිටියි	ලිබසි - ලියහි ගව්‍යසි - යහි වන්දසි - වදිහි බාදසි - කහි තිවයසි - සිටිහි	ගව්‍යම් - යම් ලිබාම් - ලියම් වන්දාම් - වදිම් බාදාම් - කම් තිවයාම් - සිටිම්
බහුචන	ගව්‍යනති - යති ලිබනති - ලියති වන්දනති - වදිති බාදනති - කති තිවයනති - සිටිත්	ගව්‍යථ - යහු ලිබථ - ලියහු වන්දථ - වදිහු බාදථ - කහු තිවයථ - සිටිහු	ගව්‍යම - යමු ලිබාම - ලියමු වන්දාම - වදිමු බාදාම - කමු තිවයාම - සිටිමු

වාක්‍යය සිංහල භාෂාවට පරිවර්තනය කිරීමේ දී විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු කරුණු.

- උක්ත බහුවචනය අප්‍රාණවාචී නාමපදයක් වූ විට ආබාධය එකවචනයෙන් සිටියි.

රැකඩා පතනති.	- ගස් වැටෙයි.
එලානි පතනති.	- ගෙඩි වැටෙයි.

- උක්ත එකවචනය ගොරවාර්ථ පද සහිත වූ විට ආබාධය බහුවචනයෙන් සිටියි.

පේරෝ දෙසති.	- තෙරුන් වහන්සේ දේශනා කරති.
ඛුදා ගව්ති.	- බුදුන් වහන්සේ වචින සේක.

අනුක්ත කර්මපදය නිවැරදි ව සිංහලට පරිවර්තනය කිරීම.

කර්තාකාරක වාක්‍යවලදී කර්මපදය අනුක්ත ව සිටින නිසා නාමපදවල උක්ත අනුක්ත හේදය මෙහි දී සැලකිය යුතු ය. ඒ නිසා කර්තාකාරක වාක්‍යක කර්මපදය අනුක්ත පදයක් ලෙස සිංහලට පරිවර්තනය කර ගත යුතු ය.

පද අනුක්ත වීමේ දී විශේෂ ලක්ෂණ කිහිපයක් ප්‍රකට ව පෙනේ.

- එකවචනයේ දී උක්ත අනුක්ත පද අතර වෙනසක් සිංහල වාක්‍යවල දැකිය නො භැකි ය.

සිහො මිගං මාරෙති. - සිංහයා මුවා මරයි.

- සිංහල වාක්‍යවල බහුවචනයේ දී අනුක්ත පද උන් හා අන් යන අකුරු අන්ත කොට යෙදේ.

සිහා මිගේ මාරෙනති. - සිංහයා මුවන් මරති.

පිතා පුතෙක පොසෙනති. - පියා පුතුන් පෝෂණය කරයි.

- ඇතැම් ක්‍රියාපද හා එක්වීමේ දී එකවචනයේ දී හා බහුවචනයේ දී කර්මපදය ව යන්න අන්තවත් ව තිබේ.

සිහො මිගං පහරති. - සිංහයා මුවාට පහරදෙයි.

කසසකො බෙතකං ගව්ති. - ගොවියා කුණුරට යයි.

අභ්‍යාස

1. පහත වගුවෙහි දැක්වෙන වාක්‍යය සිංහලට තගන්න.

පයමපුරිස	ඒකවචන	සේ ගව්ති.
	බහුවචන	තෙ ගව්ති.
මණ්ඩමපුරිස	ඒකවචන	නු ගව්ති.
	බහුවචන	තුමෙහ ගව්ති.
උත්තමපුරිස	ඒකවචන	අහ ගව්තාමි.
	බහුවචන	මය ගව්තාමි.

2. පහත වාක්‍යය සිංහලට තගන්න.

- i. ව්‍යෙශ්‍ය ධාවති.
- ii. තායෝ නිසිද්ධති.
- iii. සා පාඨාලය ආගව්ති.
- iv. යුවති තියිති.
- v. තෙ පලායනති.
- vi. කසසකො ගොණ ගණනාති.
- vii. තානි පතනති.
- viii. කොට් රොගො නක්සී.
- ix. නු ලිඛි.
- x. උදරාබාධො සාම්ණෝරං පිළෙති.

3. පහත වාක්‍යය පාලියට තගන්න.

- i. බුද්‍යන් වහන්සේ නගරයට වඩින සේක.
- ii. ගුරුවරයා ගණිතය උග්‍රත්වයි.
- iii. ගොවියෝ කෙසේ සිසාත් ද?
- iv. යාවකයා පොල් ගෙධියක් ඉල්ලයි.
- v. මම දහම් සරණ යමි.
- vi. අපි හැමදා සෙල්ලම් කරමු.
- vii. තුම් අද පාඩම් කරහි.
- viii. තුම්ලා තිතර සිනාසේහු.
- ix. ඇය දිනපතා අඩයි.
- x. ස්ත්‍රීහු දරුවන් තළවති.

4. පහත දැක්වෙන වාක්‍යය සිංහලට තගන්න.

- i. මනුසේසා ගාම ගව්ති.
- ii. විසුවිකා රෙගෙසු එකො නොති.
- iii. තායෝ මංස බාධනති.
- iv. හිකුව දමම දෙසෙති.
- v. කුමාරී හත්තං පවති.
- vi. වාතිනේ එල බාදති.
- vii. සා පුහු හරති.
- viii. සිගාලො ජල පිබති.
- ix. තිරව්‍යානා අසුදු ජල පිබනති.
- x. හිලානො බරරස න ඉව්ති

5. ජලං ජේදයේ ඇති උක්තකර්තා පද හා අනුක්ත කරමපද උප්‍රටා වෙන් කර ලියන්න.

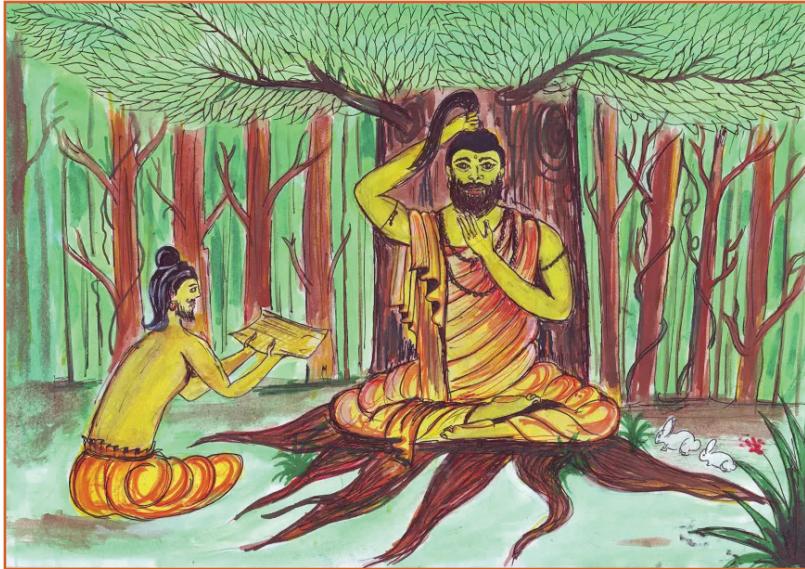
එකාං ජේවිතං සෙයො, සීලවනතසස ක්‍රායිනො

ධ්‍යාන වඩන්නාවූ සිල්වතාගේ එක් ද්‍රව්‍යක් ජේවත්වීම වුවත්
අගනේ ය.

(ඇමමපදපාලි, සහසසවග, 11 ගාරාව)

තෙරසිමො පාදියා

සිර සඩ්සලොධිරාජා

ලඩකාදීපේ කිර සිර සඩ්සලොධි නාම රාජා රජුන් කාරෙසි. සෞ පන දූහරකාලේ අතතනො මාතුලහුතස්ස තත්ත්වයෙහි සහතිකේ සත්‍යාගම්. උගෙන්හින්වා, ගුණවා සාධ්‍යසමාවාරා කාරුෂෙකුකුදා ව අහොසි. තෙතෙන්ව සෞ පියං පුතත් රක්ඩනෙනා පිතාව ධමෙන සමෙන රජුන් කාරෙනෙනා ලොකස්ස හිතත්වාය පටිපහුණි. උදාරජුකාසයෝ හි සෞ නාරනාලෝ දාන-පියවචන-අකුවරියා-සමානතතතා'ති ඉමෙහි වතුහි සඩ්සලොධි ජන් සංගණෙනෙනා තිවචමේ'ව පුකුකුදා අකාසි. එසා පන ධම්මිකො සිරසඩ්සලොධිරාජා රජුන්සුබං ජ්‍යෙෂ්ඨත්වා තං පහාය ගනකා සිලං රක්ඩතුකාමො අහොසි. තසමා එකදා කස්සව් අනාරෝචනකා අකුකුදාතක-වෙශෙන 'හත්වනගලලං' නාම වනං පාවිසි. තත් විවෙකසුබෙන සිලං රක්ඩනෙනා පරත්වකාමො සෞ භුපාලො එකස්ස දුගගතස්ස ලබහමානං සහස්සලාභං නිසසාය අතතනො සීසං ජ්‍යෙෂ්ඨත්වා තස්ස අදාසි.

(පාලි පාඨමක්ෂුජරී 2)

පදමාලාව

ලඩකාදීපෙ	-	ලක්දිව
කිර	-	වනාහි
සිරිසඩිබොධි නාම රාජා	-	සිරිසගලෝ නම් රජතුමා
රජුණ	-	රාජුණ
කාරේසි	-	කර්වීය
පන	-	වනාහි
දහරකාලේ	-	පමාකාලයේ
අත්තනො	-	තමාගේ
මාතුලුහුතසස	-	මාමණ්ඩිය වූ
සනතිකේ	-	සම්පයේ
සත්‍යාගමං	-	ගාස්ත්‍රාගමය
උගැණිතවා	-	උගෙන
සායුසමාචාරෝ	-	යහපත් හැසිරීම් ඇත්තේතක්
කාරුමෙකුදා	-	කාරුණිකයෙක්
රක්ඩනොතා	-	රකින්නේ
හිතත්‍යාය	-	හිතවැඩ පිණීස
පටිපජ්	-	පිළිපැද්දේය
ලදාරජක්‍රියාසයෝ	-	ලදාර අදහස් ඇත්තේ
සඩුහවසුහි	-	සංග්‍රහ වස්තුවලින්
සංගණුනොතාවා	-	සංග්‍රහ කරමින්
නිව්වමෙව	-	නිතරම
රජුසුඩ්	-	රජසැප
ජ්‍යුවජ්‍යුත්වා	-	පිළිකුල් කොට
රක්ඩත්‍යාකාමො	-	රකිනු කැමැත්තේ
අනාරොවෙකාවා	-	තොදන්වා
අකුදුක්‍රියාතකවෙශෙන	-	අපුසිද්ධ වේගයෙන්
පරත්‍යාකාමො	-	පරාර්ථකාම්
දුගෙතසස	-	දිලින්දෙකුට
ලබහමාන	-	ලැබෙන
සහසසලාභං	-	දහසක ලාභයක්
ෂ්‍රද්ධිත්වා	-	සිඳ

කො- කවරෝක්	කිදිසො- කෙබලු	කථෝ- කෙසේ	කිං- කුමක්
කිං නාම- කිනම්	කසස- කවරෝක්ට	කිතතකං- කොපමණ	

1. 'සිරි සඩසලොධිරාජා' ජේදය සිංහලට තැගන්න.
2. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපන්න.

අදා: සො කසස සීසං අදාසි?
සො එකසස දුගැන්තසස සීසං අදාසි.

- i. කො සිරිසඩසලොධිකුමාරසස ආවාරියෝ?
- ii. සඩසලොධිකුමාරෝ කිදිසො අහොසි?
- iii. කථෝ සො රාජා ජනං සඩිගහෙසි?
- iv. සො රාජා කිං ජේගුව්ත්?
- v. සො කිං නාම විහාරං පාවිසි?
- vi. සඩසලොධිරාජා කථෝ හතුවනගලලං පාවිසි?
- vii. සො රාජා තසස සීසං කසස අදාසි?
- viii. දුගැන්තා සීසං දැනු කිතතකං ලාභං ලැසි?
- ix. සො නිවච්චෙව කිං අකාසි?
- x. කිං සිරිසඩසලොධිරාජා ධම්මිකො උදාහු අධම්මිකො?

වාක්‍ය පරිවර්තනය

අතීතකාලික වාක්‍ය සිංහලට පරිවර්තනය කිරීම.

පාල හාජාවෙන් අතීතකාලික වාක්‍යක් ලිවිය යුතු ආකාරය ඉහත පාඨමක දී උගත්තෙමු. මෙහි දී එම වාක්‍ය නිවැරදි ව සිංහල හාජාවට පරිවර්තනය කිරීමට ඉගෙන ගනිමු. සිංහලයේ අතීතකාලික ක්‍රියාපදයක් වරනුගෙන්නේ පහත දැක්වෙන අයුරිනි.

පුරුෂ	ඒකවචන	බහුවචන
ප්‍රථමපුරුෂ	ගව්‍ය - ගියේය	ගව්‍යෝ - ගියේය, ගියහ
මධ්‍යමපුරුෂ	ගව්‍යා - ගියෙහි	ගව්‍යත්තා - ගියෙහු
උත්තමපුරුෂ	ගව්‍යං - ගියෙමි	ගව්‍යමහ - ගියෙමු

ඡහත දැක්වෙන වගුවට අනුව මධ්‍යමපුරුෂයේ හා උත්තම පුරුෂයේ ක්‍රියාපදය හි - ඩු හා මි - මූ අන්තවත් ව වරනැගේ. ප්‍රථමපුරුෂ එකවචනයේ ය අන්තවත්ව වරනැගේ. එහි බහුවචනය 'ය' හා 'හ' අන්තවත්ව වරනැගේ. ප්‍රථමපුරුෂ හා සෙසු පුරුෂවලදී ක්‍රියාපදයේ මුල් කොටස (ක්‍රියාංශය) ගියේ යනුවෙන් සිටියි. එහෙත් බහුවචනයේ ගියෙය හෝ ගිය යනුවෙන් සිටියි. පහත දැක්වෙන ක්‍රියාපදවලදී එම ලක්ෂණ දැකිය හැකි ආකාරය හඳුනා ගන්න.

පාඨමුළුරිස	මණ්ඩිමුළුරිස	උත්තමුළුරිස
එකවචන ඛාදි - කැවේය වන්දී - වැන්දේය ලිඛි - ලිවේවිය හසි - සිනාසුණෝය	ඛාදේ - කැවෙහි වන්දා - වැන්දෙහි ලිජා - ලිවේවෙහි හසො - සිනාසුණෙහි	ඛාදිං - කැවෙමි වන්දිං - වැන්දෙමි ලිජිං - ලිවේවෙමි හසිං - සිනාසුණෙමි
බහුවචන ඛාදීංසු - කැවෙය්ය, කැහ වන්දීංසු - වැන්දේය්, වැන්දාහ ලිජීංසු - ලිවේව්ය, ලියුහ හසිංසු - සිනාසුණෝය, සිනාසුණහ	ඛාදිත්ත - කැවෙහු වන්දිත්ත - වැන්දෙහු ලිජිත්ත - ලිවේවෙහු හසිත්ත - සිනාසුණෙහු	ඛාදිමහ - කැවෙමු වන්දිමහ - වැන්දෙමු ලිජිමහ - ලිවේවෙමු හසිමහ - සිනාසුණෙමු

පාලියේ ආඛානක පදවල ලිංගහේදයක් දක්නට නැතත් සිංහල භාෂාවේ අනීතකාල ප්‍රථමපුරුෂ එකවචනයේ දී ස්ත්‍රීලිංග පදයක් උක්තය වශයෙන් ඇති විට ආඛානක පදය වෙනස් වේ. පහත දැක්වෙන උදාහරණවලින් සිංහලයේ ආඛානකය වෙනස් වන අයුරු හඳුනා ගත හැකි ය.

සූදා ඔදනා අපවි. - අරක්කුමියා බත් පිසුවේය.
මාතා ඔදනා අපවි. - මව බත් පිසුවාය.

අනාගතකාලික වාක්‍යය සිංහලට පරිවර්තනය කිරීම.

අනාගතකාලික ක්‍රියාපද වරනැගෙන්නේ ද අතිතකාලික ක්‍රියාපද වරනැගෙන ආකාරයට ම ය. එහි දී බාතුවට පසුව (අ)න්නේ යන්න එක් වේ. ක්‍රියාපදයේ අන්තය අතිතකාලික ක්‍රියාපදවලදී මෙති.

පුරුෂ	ඒකවචන	බහුචචන
ප්‍රථමපුරුෂ	ගව්‍යස්සන්ති - යන්නේය	ගව්‍යස්සන්ති - යන්නොය, යන්නාහ
මධ්‍යමපුරුෂ	ගව්‍යස්සසි - යන්නෙහි	ගව්‍යස්සපි - යන්නෙහු
උත්තමපුරුෂ	ගව්‍යස්සාමි - යන්නෙමි	ගව්‍යස්සාමි - යන්නෙමු

පහත දැක්වෙන ක්‍රියාපද ආගුයෙන් එය තවදුරටත් හඳුනාගත හැකි ය.

	පයමපුරිස	මරුකිමපුරිස	උත්තමපුරිස
එකවචන	බාදිස්සන්ති - කන්නේය වන්දිස්සන්ති - වදින්නේය ලිඛිස්සන්ති - ලියන්නේය හසිස්සන්ති - සිනාසෙන්නේය	බාදිස්සසි - කන්නෙහි වන්දිස්සසි - වදින්නෙහි ලිඛිස්සසි - ලියන්නෙහි හසිස්සසි - සිනාසෙන්නෙහි	බාදිස්සාමි - කන්නෙමි වන්දිස්සාමි - වදින්නෙමි ලිඛිස්සාමි - ලියන්නෙමි හසිස්සාමි - සිනාසෙන්නෙමි
බහුචචන	බාදිස්සන්ති - කන්නොය වන්දිස්සන්ති - වදින්නොය ලිඛිස්සන්ති - ලියන්නොය හසිස්සන්ති - සිනාසෙන්නොය	බාදිස්සපි - කන්නෙහු වන්දිස්සපි - වදින්නෙහු ලිඛිස්සපි - ලියන්නෙහු හසිස්සපි - සිනාසෙන්නෙහු	බාදිස්සාම - කන්නෙමු වන්දිස්සාම - වදින්නෙමු ලිඛිස්සාම - ලියන්නෙමු හසිස්සාම - සිනාසෙන්නෙමු

අනාගතකාලයෙහි දී ද ස්ත්‍රීලිංගික පදයක් උක්තය වශයෙන් සිටි විට සිංහල භාෂාවේ ආබාධය වෙනස් වේ.

සූමදා ඔදන් පවිසසනි. - අරක්කුමියා බත් පිසන්නේය.

මාතා ඔදන් පවිසසනි. - මව බත් පිසන්නීය.

අභ්‍යාස

1. 'සිරසඩසලොධිරාජ' තේදය සිංහලට නගන්න.
2. එම තේදයේ ඇති අතිතකාලික ක්‍රියාපද යොදා සරල වාක්‍යය පහක් ලියන්න.
3. පහත දැක්වෙන වාක්‍යය පාලියට නගන්න.
 - i. බුදුරජාණන් වහන්සේ දහම් දෙසු සේක.
 - ii. මව දරුවා නැළුවුවාය.
 - iii. ක්‍රියා ප්‍රතු සෙවිවේය.
 - iv. සිංහ දෙනුව මුවා මැරුවාය.
 - v. වධකයා සොරාට පහර දුන්නේය.
 - vi. ලමයා මුහුණ සේදුවේය.
 - vii. ගවයෝ තණ කැහ.
 - viii. මම සග සරණ ගියෙමි.
 - ix. අපි උපාසකයෝ වීමු.
 - x. ගොවියෝ කුණුරු වැපුරුවෝය.
4. ඉහත (3) පාලියට නැගු වාක්‍යවල කර්තා, කර්ම හා ක්‍රියාවාචක පද වෙන් කර දක්වන්න.
5. ඉහත පාලියට නැගු වාක්‍ය අනාගතකාලයට හරවා සිංහලයට ද නගන්න.

සබඳ තසන් දණධිස්ස සබඳසිංහල පියා.

සියල්ලේ ම දුඩුවමට බියවති. සියල්ලන්ට ම ජ්‍යෙෂ්ඨය
ප්‍රියය.

(දම්මපදාලි, දණධිවග, 2 ගාරාව)

වුදුසම්‍රා පායේ

කෙරාවිකා සිගාලා

අතිතේ එකසම්‍රා වනසපෙෂය සිගාලා විභාසි. සො එකදා වනාසනෙන වාපිං ගනකා තස්සා තමේ දුම්මනො දුක්ඩිනො රැදුමානො අවධාසි. තදා තායෝ වෙලායෝ වාපියෝ වසනතා කකකටකා සිගාලං දිස්වා නීතා තීරං අසම්පතතා ජලේ එව විහරිංසු. සිගාලා'පි වනං අගනකා තස්ම් එව තමේ විභාසි. පුනදිවසේ'පි කකකටකා සිගාලං තහෙව නිසිනතනං දිස්වා තස්ස සනතිකං අගමිංසු. ගනකා සමම, සිගාල, කවං දුක්ඩිනො රැදුමානො ඉමසම්‍රා තමේ විරායසි. කො හෙතු? මයෝ තං (කාරණ) ක්‍රාතුං ඉව්‍යාමා'ති අවදිංසු. අථ සො සිගාලා එවමහාසි. "හොනෙතා, මම ක්‍රාතකා එතස්ම් වනෙ වසනති. එකදා තෙ සබඳ මම සනතිකං ආගමම ඉමායෝ වාපියෝ වසනෙත කකකටකේ බැඳිතුං උපායෝ පුව්‍යාමිංසු. අහං තං කථං සුතා තුමහාකං විනාසිං අසහං. 'එතං අපරාධං මා කරෝපා'ති අවොවං. අථ සබඳ තෙ මම ක්‍රාතකා මං අකෙකාසිනා පරිභාසිනා 'කවං න සිගාලජාතිකා, තසමා කකකටකානං සනතිකමෙව ගව්‍යාහී'ති වනා තෙ සබඳ මම ක්‍රාතකා මං පහාය අගමිංසු. ඉදානි අහං එකකො'ව දුක්ඩිනො ඉමසම්‍රා තමේ විහරාම්"ති ආහ. අථ කකකටකා අයෝ සිගාලා සපුරුරිසො ගුණවා ව හවතිති තස්ම් විස්සාසිං ආපර්ජිංසු.

(පාලි රචනා 2)

පදමාලාව

සිගාලො	-	හිටුලා
ඒකසම් වනසපෙශී	-	ඒක් වනලැහැබක
තසසා තටට	-	ඒ (වැවි) ඉවුරේ
දුක්කිවො	-	දුකට පත් ව
දුමමනා	-	නො සතුවූ ව
රුදුමානා	-	අඩුමින්
තායෝ වෙලායෝ	-	ඒ වෙලාවෙහි
කකකටකා	-	කකුලිවා
හිතා	-	බියපත් වුවාහු
තීරං	-	ඉවුරට
අසමපතක	-	නොපැමිණී
විහාසි	-	වාසය කළේ ය
ප්‍රනාදිවසස	-	ර්ලුග දිනයේ
තත් එව	-	එහිම
අගනකවා	-	නොගොස්
අගම්පු	-	ගියහ
චිරායති	-	කල්යවයි
ක්‍රානු	-	දුනගැනීමට
අවදීපු	-	කීහ
අථ	-	ඉක්කිති
ඉමායෝ වාපියෝ	-	මේ වැවේ
අසහං	-	නො ඉවසනුයේ
අකෙකාසිනවා	-	බැණු
පරිහාසිනවා	-	පරිහව කොට
පහාය	-	හැර
ඒකකො	-	හුමදිකලාව

අභ්‍යාස

කො - කවරෙක්
කුහිං - කොහි

කීදිසාකාරෙන - කොයි ආකාරයෙන්
කො - කවරහු

කත් - කොහි
කිං - කුමක්

- ‘කෙරාවිකා සිගාලො’ ජේදය සිංහලට තගන්න.
- පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

උදා: සො එකදා කුහිං ගව්ත්?
සො එකදා වාපිං ගව්ත්.

- අතිතේ එකසම්. වනසපෙශී කො විහාසි?
- සො වාපියා තටෙ කිදිසාකාරෙන අට්ටාසි?
- කකකටකා කත් විහරිංසු?
- සිගාලො වනා අගනුවා කුහිං විහාසි?
- පුනදිවස කකකටකා සිගාලස්ස කිං අවදි?

සන්ධි හැඳින්වීම

වෙන් ව ඇති පද දෙකක පූර්ව-පර වර්ණවල නිසියාකාර ගැළපීම සන්ධි නම් වේ. එයින් පූර්ව වර්ණය යනු පෙර පදයේ අග අකුරයි. පරවර්ණය යනු පසු පදයේ මුල් අකුරයි.

පූර්ව වර්ණය	<p>සන්ධි වන පද දෙකන් පෙර පදයේ අග අකුර පූර්වවර්ණයයි</p> <p>වන + ආසනෙන වන් + අ + ආසනෙන</p> <p>ඉහත සන්ධි වන පද දෙකෙන් පෙරපදය ‘වන’ යන්නයි. එහි අග අකුර යනු ‘න’ යන්නට එක් ව ඇති ‘අ’ යන ස්වරයයි.</p>
පර වර්ණය	<p>සන්ධි වන පද දෙක් පසු පදයේ මුල් අකුර පරවර්ණයයි</p> <p>වන + ආසනෙන වන + අ + සනෙන</p> <p>ඉහත සන්ධි වන පද දෙකෙහි පසු පදය යනු ආසනෙන යන්නයි. එහි මුල් අකුර යනු පලමුව ඇති ආ යන්නයි.</p>

නිසියාකාර ගැලපීම සහි විධි මගින් සිදු කරනු ලැබේ. එබඳ සහි විධි නැතහෙත් සන්ධි කුම කිහිපයක් පාලි ව්‍යාකරණයෙහි දැකිය හැකි ය. ඒවායින් කිහිපයක් මෙසේ ය.

i. ලෝපය	ii. ආදේශය
iii. ආගමය	iv. ද්වින්වය
v. දීර්ඝය	vi. ප්‍රස්ථය

සහි ප්‍රයෝගන

පද දෙකක් අතර ඇති පරතරය නැති වී සහි පදයක් වූ පසු එම සහි පදයෙන් භාෂාවට සැලැසෙන ප්‍රයෝගන කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

කථනය	පහසුවෙන් උච්චාරණය කළ හැකි වීම	එතද්වාව (එතං + අවාව)
ලේඛනය	අපු අකුරු ප්‍රමාණයකින් ලිවිය හැකි වීම	ක්වවාසවණණං (ක්වවි + අසවණණං)
භාෂාව	ව්‍යක්ත වීම.	පුබැමධායීතමසසරං (පුබං + අධායීතං + අසසරං)
ගාරාව	රිද්මය රකගත හැකි වීම	වනෙළඟ (වනෙළු + අඟං)

සහි ප්‍රහේද

පාලි භාෂාවේ ප්‍රධාන වශයෙන් සහි ප්‍රහේද තුනකි.

- i. ස්වර සහිය
- ii. ව්‍යුද්‍යුතන සහිය
- iii. නිශ්චිත සහිය

ස්වර සහිය

සන්ධි වන පද දෙකෙහි දක්නට ලැබෙන පුරුවර්ණය හා පරවර්ණය යන දෙකම ස්වර වේ නම්, එම සන්ධිය ස්වර සන්ධි නම් වේ.

ලොක + අමගා	- ලොකමගා
මාතු + උපට්ඨානං	- මාතුපට්ඨානං
සබෙල + එව	- සබෙලව
තයෝ + අසුශු	- තයසුශු
ධනමෙම + අන්සී	- දනමෙමන්සී
ଆකාසේ + ඉව	- ආකාසේ'ව
ඡායා + ඉව	- ඡායා'ව
වනේදු + අහං	- වනේදු'හං
වසලා + ඉති	- වසලා'ති
පාතේ + එව	- පාතේ'ව
අනු + අද්ධමාසිං	- අනුද්ධමාසිං
වත්තාරෝ + ඉමෙ	- වත්තාරෝ'මෙ
බනුස්ස + ඉව	- බනුස්සව
වනු + උදයා	- වනේදාදයා
බුද්ධ + අනුස්සති	- බුද්ධානුස්සති
යානී + ඉඩ	- යානීඩ
ගව්‍යාම් + ඉති	- ගව්‍යාමිති
ඉදානි + අහං	- ඉදානාහං
තථා + උපමං	- තථ්‍යපමං
අපෙසුශුතො + අයං	- අපෙසුශුතායං

ව්‍යක්ෂ්පතන සන්ධිය

සන්ධි වන පද දෙකේ පූර්වවරණය ස්වරයක් වී පරවරණය ව්‍යක්ෂ්පතනයක් වේ නම්, එම සන්ධිය ව්‍යක්ෂ්පතන සන්ධි නම් වේ.

එසො + ධමෙමා	- එසඇමෙමා
සො + සීලවා	- සසීලවා
අ + පමාදේ	- අපෙමාදේ
අ + පතිවතියො	- අපෙතිවතියො
අපෙ + සුතො	- අපෙසුතො
අනු + සති	- අනුසති
වතු + දිසිං	- වතුදිසිං
ති + සාරෝ	- තිස්සාරෝ

නි + ගෙසාසේයා	- නිගෙසාසේයා
දු + හිකඩ්	- දුහිකඩ්
මහා + හයෝ	- මහභහයෝ
වතුෂී + තයෝ	- වතුෂීතයෝ
තණහා + බයෝ	- තණහකඩයෝ
අව + කාසේයා	- ඔකාසේයා
අව + වද්ති	- ඔවද්ති
දු + බලො	- දුබලො

නිග්ගහිත සන්ධිය

සන්ධි වන පද දෙකේ පූර්ව වර්ණය නිග්ගහිතයක් නම් එම සන්ධිය ‘නිග්ගහිත සන්ධි’ නම් වේ.

ධමමං + වරේ	- දමමකුළුවරේ
තං + යානං	- තණයානං
තං + ධනං	- තනහනං
තං + මිතතං	- තමමිතතං
සං + යොත්තනං	- සමකුදුකුත්තනං
තං + එව	- තමකුදුකුව
කිං + එව	- කිමෙව
එතං + අවොව	- එතදැවොව
ධනං + එව	- දනමෙව
යං + අනිවවං	- යදනිවවං
විදුනං + අගයං	- විදුනගයං
ඛුදානං + සාසිනං	- ඛුදානසාසිනං
චිරං + පවාසිං	- ඕරපූවාසිං
සං + රාගො	- සාරාගො
හලං + ඉදානී	- හලජානී
සදිසං + එව	- සදිසිව

සභාය	හඳුනා ගන්නා ආකාරය	ලදාහරණය
ස්වරසනයි		පුරුවරුණය හා පරවරුණය ස්වර වේ.
ව්‍යක්ෂ්‍යතනසනයි	සනයි වන පද දෙක්	පුරුවරුණය ස්වරයක් වී පරවරුණය ව්‍යක්ෂ්‍යතනයක් වේ.
නිග්ගහිතසනයි		පුරුවරුණය නිග්ගහිතය වේ.

අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට කෙටි පිළිතුරු සපයන්න.

- සනයිපදයක් යනු කුමක් ද?
- එකකො + එව යන විසනයිපදයේ පුරුවරුණය හා අපරවරුණය පෙන්වා දෙන්න.
- බල උගෙන ඇති සනයි විධි ලියා දක්වන්න.
- සනයිපදයක් සාදා ගන්නේ කෙසේ ද?
- සනයිපදවලින් උගෙන ප්‍රයෝගන ලියා දක්වන්න.

3. පහත දැක්වෙන වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

විසන්ධිපදය	පුරුවරුණය	පරවරුණය	සනයිපදය
ලොක + අගෙගා	ලොක් + අ	අ + ගෙගා	ලොකගෙගා
මාතු + උපටයානං			මාතුපටයානං
තණ්ඩා + බයෝ			තණ්ඩාකඩයා
තං + යානං			තණ්ඩානං
වතු + දිසං			වතුදිසං
ආකාසේ + ඉව			ආකාසේ'ව
මහා + භයිං			මහබහයිං

4. පහත දැක්වෙන සනඩි පද යොදා වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

අතීව, යුතුකියිස්සාමාති, සනතිකමේව, කිමත්, ගොලාකාරං, අපෘමාදා, සුරියාලොකං, පරිස්සාවෙනවා, නිවච්චමේව, දුබුලො, සවච්චනති, යුතුකුඩා'ති, උගෙණුහිතු, බරෝදකං

ස්වර සනඩි	ව්‍යුත්තන සනඩි	නිග්‍රහීත සනඩි

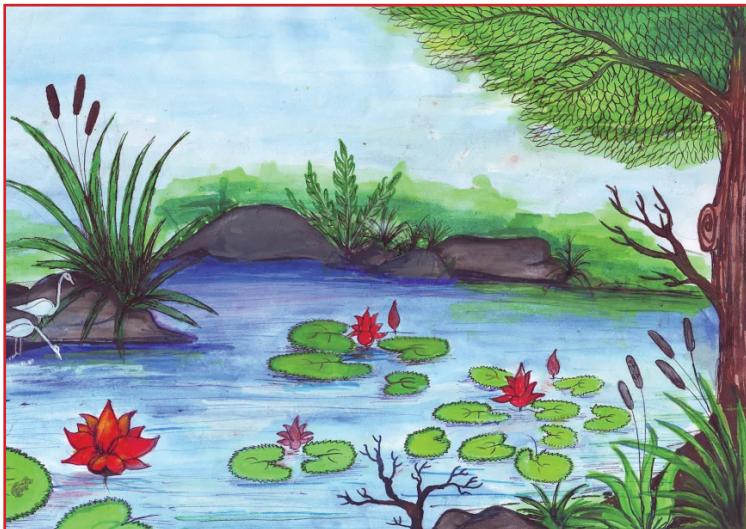
අපෘසුතාය... පුරිසා බලිවදෙළාව ජීරති.

අසු පිරු තැන් මද තැනැත්තා ගොනෙකු මෙන් වැඩේ.

(ධමමපදාලි, ජරාවග, 7 ගාල්‍යව)

පක්දවදසමා පාදෝ

කමලාකරා

1. සීතවාරි පුරිතේ, ඉට්ටිගන්ධ වාසිතේ,
සක්කුල පදුම තුසිතේ, හංසනාද තාදිතේ.
2. පසස නො සරෙ ඉඩ, සායු දූසසනීය තං,
නිවවමෙව පසසතො, පීණයේ මමෙ මනං.
3. තීල උපලෙ වතෙන, සක්කුලරනති සාරසා,
කුජනං විනා තදා, අත්‍යේ නො විසෙසතා.
4. සෙතහංස වාතකා, මොදමාන මානසා,
බුදුකා තරී විය, සනතරනති සනතතං.
5. බේර සාගරො යථා, කොමුදිහි රාජ්‍යතේ,
පඩිකපෙළහි සා තථා, හාසතේ සරෝජනී.

(පාලිපායමක්දරී ද්‍රවිතීය හාගය)

පදමාලාව

සිතවාරි	-	සිතල ජලය
පුරිතෙ	-	පිරැණු
ඉයිගනධ	-	සුවද/සුවදවත්
වාසිතෙ	-	(සුවද) කවන ලද /සුවදවත්
පක්‍රීවපදම	-	පස් පියුම්
හුසිතෙ	-	සරසන ලද
හංසනාද	-	හංස නාද
නාදීතෙ	-	නාද කළ
පසස	-	බලන්න
හො	-	පින්වත
සරෝ	-	විලෙහි
ඉඩ	-	මෙහි
සායු	-	යහපත්
දිස්සනීය	-	දැකුම්කල
තං	-	ඡේය
නිවවං	-	නිතර
එච්	-	ම
පසසතො	-	බලන
මම	-	මගේ
මනං	-	සිත
පිණයෙ	-	පිනවත්තේ ය
නීලලුපල	-	නිලුපුල්
වනෙ	-	වනයෙහි
සක්‍රුවරනති	-	හැසිරෙත්
සාරසා	-	විල් ලිහිණීයෝ
කුජනං	-	නාදයි
විනා	-	නැතිව
තදා	-	ඒකල්හි
අත්තී	-	අැත
නො	-	අපට
විසේසතා	-	විශේෂ බවක්

සෙතහංසා	-	සුදු හංසයෝ
වාතකා	-	කැදිත්තේ
මොදමාන	-	සතුවුවන
මානසො	-	සිතැත්තේ
ඩුදිකා	-	කුඩා
තරී	-	නැව
ඉව	-	මෙන්
සනතරනති	-	ඒතෙර වෙත්
සනතතං	-	නිතර
බිරසාගරෝ	-	කිරිසුර
යපා	-	යමිසේ
කොමුදිහි	-	සදුරස්වලින්
රාජ්තේ	-	බබළයි
පඩිකපේහි	-	පියුම්වලින්
සා	-	මි තොමෝ
තරා	-	ඒසේ
හාසතේ	-	බබළයි
සරෝජනී	-	විල

අනුසාසන

කානි - මොනවා කං - කුමක් කුතු- කොහි කෙ- කවරහු
 කථං - කෙසේ කෙන - කුමකින්

- ‘කමලාකරෝ’ මේදය සිංහලට නගන්න.
- පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පාලියෙන් පිළිතුරු සපයන්න.

දියා: සරෝජනී කෙහි හාසතේ?
 සරෝජනී පඩිකපේහි හාසතේ.

- එතු කමලාකරෝ කානි කානි සනති?
- කං මම මනං පීණයෙ?
- සාරසා කුතු සක්වරනති?
- ඩුදිකා තරී විය කෙ සනතරනති?

- v. සරෝජනි කළම භාසතේ?
 vi. නො කෙන විසේසතා අත්තී?
 vii. පඩිකපෙනි කිං භාසතේ?
 viii. නිල උපුලෙ වතෙන කෙ සක්වරනති?
 ix. සිතවාරි, පක්ෂුවපදම, ඉධිගන්ධ, හංසනාද, නිලදුපුලෙ, සේතහංසි,
 ඛුදිකා තරී, බිරසාගරෝ ඉවතාදී පදා සිහළභාසය ආරෝපෙතබා.
 x. 'කමලාකරෝ' ඉති පද්‍යස් පරියායපදා ලිඛාහි.

විවිධ නාමපද භූතා ගනිමු.

මෙම මෙම පාඨමෙන් ඉගෙන ගනු ලබන්නේ විවිධ නාමපදයි. පහත
 දැක්වෙන විවිධ නාමපද කාණ්ඩ අධ්‍යයනය කරන්න.

දිවසනාමානි - දින නාම

සිංහල	ජාලි
ඉරිදා	රවිවාරෝ
සදුදා	වන්දාවාරෝ
අගහරුවාදා	කුජවාරෝ
බදාදා	බුදවාරෝ
ඛුහස්ථතින්දා	ගුරුවාරෝ
සිකුරාදා	සුකකවාරෝ
සේනසුරාදා	සනිවාරෝ

මාසනාමානි - මාස නාම

සිංහල	ජාලි
දුරුතු	දුශ්‍යසා
නවම්	මාසො
මැදින්	එගුණො
බක්	විතෙකා
වෙසක්	වෙසාබො

පොසොන්	ජේටෙයා
අැසල	ආසාලෙහා
නිකිණී	සාවමෙනා
බිතර	පොටිපාදු
ව්‍යෝ	අසසුයිජේ
ඉල්	කතතිකො
ලදුව්‍ය	මාගසිරො

හිකු පරික්ලාරානී - හිකුම්ව පරිහරණය කරන පිරිකර නාම

පතනං

කායලනයනා

විෂනී

ඡතනං

විවරං

උතතරාසඩිගං	-	තතිපට සිවුර	අනතරවාසකං	-	අදනය
දිදුකසාටකං	-	නානාකඩය	අංසබනයනා	-	අංසකඩය
සුතතගොලං	-	නුල්ලේබ්ල	කතතරයටියේ	-	සැරයටිය
බුරං	-	දුලිපිහිය	පතතථිවිකා	-	පාතු පසුම්ලිය
කතතරි	-	කතුර	මලහාරකං	-	කන්හැන්ද
බෙලමලලකං	-	පඩික්කම	තාම්බූලපව්‍ය	-	දැහැත් වට්ටිය
පරිස්සාවනං	-	පෙරහන්කඩය	උපක්කියුගං	-	කෘෂ්ණාචිය
වමමඛණඩං	-	පත්කඩය	දිනතකටයිං	-	දැහැටි දඩු

පනතිගලේහා - පන්ති කාමරය තුළ දක්නට ලැබෙන උපකරණ

අකබරල්ලක්

ලේඛනවූණණානී

ලේඛනථලක්

පියා

පොත්කානී

වණණලේඛනී

- පාට පැන්සල

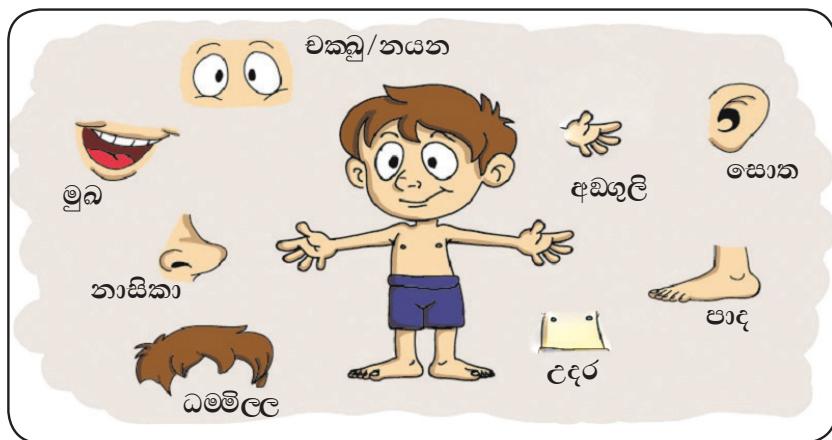
පනතක්

- කඩදාසිය

ලේඛනී

- පන්හිදු, පැන

සරීරාවයවානී - ශරීරයේ අවයව

කණෝ	- උගුර	කණ්මූල	- කම්මූල
හිවා	- බෙල්ල	මටය	- තොල
දිනත	- දත්	ඡේවහා	- දිව
නබ	- නියපොතු	පිට්සී	- පිට
බාහු	- බාහුව	මුබ	- මුහුණ
මසසු	- රවුල	සිස	- හිස

වත්ප්‍රදාන නාමානි - සිව්පා නාම

සිහො

සඳුලො

බ්ලාලො

මිගො

සුනබා

ගොණො	- ගොනා	ගුහො	- කොට්ටවා
නකුලො	- මුගටියා	මහිසො	- මීමා
සලුකො	- ඉත්තැවා	අසේසා	- අශ්වයා
හන්සී	- අැතා	සුකරෝ	- උරාරා
ලුර්සී	- එළුදෙන	මටයන	- ඔවුවා
සිගාලො	- කැනහිලා	සුංසුමාරෝ	- කිමුලා
සඳුලො	- දිවියා	මුසිකො	- මීයා
සිසො	- සාවා	ලුරධෙහා	- බැට්ට්වා

පක්විනාමානී - කුරුල් නාම

කාකො

මයුරෝ

කුලාලො

ඡතුකා

කුකකුටො

සාරසො	- විල්ලිහිණීයා
ලට්ටිකිකා	- කැටකිර්ලි
බකො	- කොකා
වාතකො	- කැදිත්තා
කොකිලො	- කොවුලා
කපොතො	- පරෙවියා
උලුකො	- බකමුහුණා

රුක්කනාමානි - ගස්වල නාම

අමෙමා

කදිලි

ලබුජේ

පනසො

සනතීරු

නිගොදො	-	නුග ගස	අස්සයේවා	-	අැසටු ගස
කතමාලී	-	අැසිල ගස	සාලො	-	සල් ගස
වලපකා	-	සපු ගස	නීප	-	බක්මි ගස
වනුනො	-	සදුන් ගස	තිමලරු	-	තිකිරි ගස
සිමලි	-	ඉහුල් ගස	පාලිහදුදා	-	එරබදු ගස
අරුණුන	-	කඩුක් ගස	තාලො	-	තල් ගස
ප්‍රචිමනේදා	-	කොහොම් ගස	දිදුම්බරෝ	-	දිහුල් ගස
ප්‍රනතාගො	-	දොඹ ගස	පූගො	-	පුවක් ගස
මධුකා	-	මී ගස	නාලිකෙරෝ	-	පොල් ගස

අභ්‍යාස

1. පහත ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.

- i. දින නාම පාලියෙන් ලියන්න.
- ii. මාස නාම පාලියෙන් ලියන්න.
- iii. හිසුව පරිහරණය කරන පිරිකර නාම දහයක් පාලියෙන් ලියන්න.
- iv. ගරීරයේ අවයව නාම දහයක් පාලියෙන් ලියන්න.
- v. සිවිපා සත්ව නාම දහයක් පාලියෙන් ලියන්න.
- vi. කුරුල් නාම දහයක් සෞයා පාලියෙන් ලියන්න.
- vii. වෘක්ෂ නාම පහලාවක් පාලියෙන් ලියන්න.

2. පහත දැක්වෙන පාලි වාක්‍ය සිංහලට තගන්න.

- i. මනති හක්කීන් ආරුහිස්සනි.
- ii. මයි සෙට්දීනා ගෙහෙ ගම්ස්සාම.
- iii. බලිනා සුබිනා හවිස්සනි.
- iv. පාපකාරී භාගින් මාරෝස්සනි.
- v. සාරලී අසේස ගාමමහා හරිස්සනි.

3. පහත දැක්වෙන සිංහල වාක්‍ය පාලියට තගන්න.

- i. සිටුතෙම දීර්ශ ජීවිත ඇත්තෙක් (දිස්ත්‍රික්) වන්නේ ය.
- ii. පවිකාරයේ සැප ඇත්තේ නොවෙති.
- iii. මන්ත්‍රී තෙම ස්වාමියාගෙන් මොනරකු ලබන්නේ ය.
- iv. අපි ආගන්තුකයාගෙන් මුවකු මිළුට ගන්නෙමු.
- v. වදුරා ගසෙන් නොවැවෙන්නේ ය.

ධමමවාරී සුබං සෙති, අසම්. ලොකේ පරමිත ව
ඩරමයෙහි හැසිරෙන තැනැත්තා මෙලොවත් පරලොවත්
සුවසේ වසයි.

(ධමමපද පාලි, ලොකවග, 3 ගාරාව)

කටපාඩම් ගැනීම

පළමුවන වාරය

බාලාවතාරය සඳහා කාණ්ඩය
අැණුවම් පිරිත
මිතතානිසිංස සූත්‍රය (ගණ සජ්‍යායනා සඳහා පමණි)
දෙව, අගි, හිකුතු ගබිද (පෙළපොත ඇසුරු කර ගන්න)

දෙවන වාරය

අඩුගැලීමාල පිරිත
ඡය පිරිත
කස්සපමේන්තර බොජකඩිග (ගණ සජ්‍යායනා සඳහා
පමණි)
වුන්දෙන්තර බොජකඩිග (ගණ සජ්‍යායනා සඳහා
පමණි)
අතත, රාජ, ගුණවනතු ගබිද
අජ්‍යතනී ආඩ්‍යාතය (පෙළපොත ඇසුරු කර ගන්න)

තෙවන වාරය

ශ්‍රීනපසුජරය
තදී, විතත ගබිද (පෙළපොත ඇසුරු කර ගන්න)
ධජගෙ පිරිත (ගණ සජ්‍යායනා සඳහා පමණි)
පසුවම් ආඩ්‍යාතය

බාලාවතාරෝ

බුදධිං තිබාහිවන්දිනා - බුදධමූල්‍යවිලොචනං,
බාලාවතාරං හාසිසසං - බාලානං බුද්ධිවූදියා.

1. අකබරාපාදයෝ එකවත්තාලීසං

අකබරා'පි අකාරාදයෝ එකවත්තාලීසං සුතතනතොපකාරා
තං යථා,

අ ආ ඉ ඊ උ උ උ ඔ
ක බ ග ප ඩ
ව ජ ජ කු දේ
ට ය ඩ ඩ ත
ත එ ද ධ න
ප එ බ ඩ ම
ය ර ල ව
ස ඩ අ අ ඇ , ඉති

2. තතෝදනකා සරා අටයි

තත් අකබරෙසු ඔදනකා අටයි සරා නාම, තතෝති වතතතේ.

3. ලඛුමත්තා තයෝ රසසා

තත් සරෙසු ලඛුමත්තා අ,ඉ,ල ඉති තයෝ රසසා.

4. අකේදුකුදු දීසා

තත් සරෙසු රසස්හකේදුකුදු දීසා. සංයෝගතො පුබෙබ එ, ඔ රසසා
ඉවොවවතෙන් ක්වවී (අනතරා බ්‍යකුජර්තා සංයෝගෝ) එත්, සෙයෝයා, ඔවෝයා,
සෝයා,

5. සේසා බ්‍රහ්මතනා

සරු යිපෙකා සේසා 'කා'දයා නිගහීතනතා බ්‍රහ්මතනා.

6. වගා පක්ෂව පක්ෂවසා මනතා

බ්‍රහ්මතනාන් 'කා'දයා 'ම'කාරාතනා. පක්ෂව පක්ෂවසා අකඩුවනෙනා වගා. වගාන් පයුමුදුතියා සො වාසේසා. 'ල' තතාකෝක්ද සොසා. සොසා'සොස සක්කුදා ව.

7. පරසමකුදා පයොගේ ති සඛිගහීතා

එව්. ලිඛි සබඳනාම පද උපසගා නිපාත තදිත ආධාර කමම්පූවනීයාදී සක්කුදා ව.

8. අං ඉති නිගහීතා

'අ' ඉති අකාරතෙකා පරං යො බිජු සුයතෙක තං නිගහීතං නාම.

බිජු වූලාමණාකාරෝ - නිගහීතනති වුවතෙ,
කෙවලසසාපියොගතනා - අකාරෝ සනනිධීයතෙ.

අ කවගහා	කණෝජා
ඉ වවගය යා	තාලුජා
උ පවගා	මට්ඨජා
එ වග ර ලා	මුදුජා
ත වග ල සා	දනතජා
ඌ	කණෝජාතාලුජා
ඔ	කණෝජාට්ඨජා
වො	දනෙනතාට්ඨජා

අැණුවුම් පිරින

යෙ සතකා සතත්වීතකා තිසරුසරණා එක් ලොකනකරේ වා
හුමමා හුමමා ව දෙවා ගුණගණනාභාවටා සබඩාලා,
එතේ ආයතනු දෙවා වරකනකමයේ මෙරුරාජේ වසනෙනා
සනෙනා සනෙනා සහෙතු මූනිවරවවන් සෞතුමගෝ සමගා.

සබේසු වකකවාලේසු, යකඩා දෙවා ව බුහමුනෙනා,
යි අමෙහහි කතං පුදුකුද්දං, සබඩසමපතනිසාධකං,
සබේ තං අනුමොදිතකා, සමගා සාසනේ රතා,
පමාදරහිතා හොනතු, ආරකඩාසු විසේසතා

සාසනසස ව ලොකසස, වුද්ධී හවතු සබඩා,
සාසනමපි ව ලොකකුව, දෙවා රකඩනතු සබඩා,
සදිං හොනතු සුඩී සබේ, පරිවාරේහි අතතනා,
අනීසා සුමනා හොනතු, සහ සබේහි ක්‍රුතිහි

රාජතා වා චොරතා වා මනුස්සතා වා අමනුස්සතා වා අගහිතා වා
උදුකතා වා පිසාවතා වා බාණුකතා වා කණ්ඩකතා වා නකඩතතතා
වා ජනපදරාගතා වා අසදුමමතා වා අසන්ධිවිතා වා අසපුරිසතා
වා වණධින් අසස මිග ගොණ කුකකුර අහි විව්‍යක මණිසපදිඵී අවශ
තරව්‍ය සූකර මහිස යකඩ රකඩසාදීහි නානාහයතා වා නානාරාගතා වා
නානාලපදුවතා වා ආරක්ං ගණනතු, පණිධානතා පට්ටාය තථාගතසස
දසපාරමියා දසලපපාරමියා දසපරමත්පාරමියා පක්දවමහාපරිවවාගේ
තිසේසා වරියා පවත්මහවේ ගහාවකකනතිං ජාතිං අහිතිකඩමණං
පධානවරියා බොධිපලලභික මාරවිජයා සබඩුකුදුතක්දාණපරිවෙදං
නවලොකුතතරධමෙති සබේපිමේ ලුදුගුණෙනා ආවජ්ජ්නවා වෙසාලියා තීසු
පාකාරනතරෙසු තියාමරතනිං පරිතතං කරොනෙනා ආයසමා ආනන්දනේරා
විය කාරුකුදුවීතතං උපට්ඨපෙනවා.

මිතතානිස්ස සූත්‍රය

(ගණසජ්ඡියනය සඳහා පමණි)

1. පහුතහකෙබා භවති
විප්පවුනෝ සකා සරා,
බහුන් උපජ්වනති
යො මිතතාන් න දුහති.
2. යං යං ජනපද් යාති
නිගමේ රාජධානියො,
සබඩු පුළුල්තො හොති
යො මිතතාන් න දුහති.
3. නාස්ස වොරා පසහනති
නාතිමලකුදුකුති බතතියො,
සබඩු අමිතෙත තරති
යො මිතතාන් න දුහති.
4. අකකුලදා සසරං එති
සහාය පටිනඟිතො,
කදාතීන් උතතමො හොති
යො මිතතාන් න දුහති.
5. සකකනවා සකකතො හොති
ගරු හොති සගාරවො,
වණණකිතතිහතො හොති
යො මිතතාන් න දුහති.

6. පුජකා ලහතේ පුජ。
වනුකා පටිවනුන්,
යසා කිතිකුව පපොති
යො මිතකාන් න දුහති
7. අගි යථා පණ්ඩලති
දෙවකාව විරෝධති,
සිරයා අජහිතා හොති
යො මිතකාන් න දුහති
8. ගාවා තසස පජායනති
බෙතෙක වුත්තා විරැහති,
පුතකාන් එලමසනාති
යො මිතකාන් න දුහති.
9. දිරිතා පබඩතාතාවා
රුක්කාතා පතිතා නරෝ,
වුතා පතිච්ං ලහති
යො මිතකාන් න දුහති.
10. විරැළුමූලසනකාන්
නිග්‍රාධම්ව මාලුතා,
අමිතකා තපිසහනති
යො මිතකාන් න දුහති'ති.

අඩුලිමාල පිරින

පරිතකං යං හණනකස්ස, නීසිනනවයානධොවනං,
දේකම්පි විනාසේති, සබේමෙව පරිසසයිං,
සොත්තීනා ගබහවුවයානං, යං ව සාදෙති තං බණෙ,
පෙරසසඩුලිමාලස්ස, ලොකනාලේන හාසිතං,
කපපටයායිං මහාතේත්ං, පරිතකං තං හණාමහෙ.
යතො'හං හගිනි අරියාය ජාතියා ජාතො නාහිජානාමි සංවිචච පාණු ජීවිතා
වොරොපෙතා, තෙන සවේවන සොත්තී තේ ගොතු සොත්ශී ගබහසසා'ති...

ඡය පිරිත

සිරි ධිති මති තෙපේ ජයසිද්ධි මහිද්ධි මහාගුණං අපරීමිත ප්‍රක්ශ්‍රාධිකාරස්ස සබැනතරාය නිවාරණසම්පූර්ණ හගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

අත්තිනිංසමහාපුරිසලකඩණානුහාවෙන අසීත්ත්‍යනුබ්‍යාක්ෂ්‍රාත්‍යනාලකඩණානුහාවෙන අටුන්තතරසත මඩිල ලකඩණානුහාවෙන ජබාණාරංසයානුහාවෙන කෙතුමාලානුහාවෙන දසපාරමිතානුහාවෙන දසලපපාරමිතානුහාවෙන දසපරම්පාරමිතානුහාවෙන සිලසමාධිපක්ෂ්‍රානුහාවෙන බුද්ධානුහාවෙන ධම්මානුහාවෙන සඩසානුහාවෙන තෙපානුහාවෙන ඉද්ධ්‍යානුහාවෙන බලානුහාවෙන ගේදයසමමානුහාවෙන වතුරාසීතිසහස්සයමකඩණානුහාවෙන නවලොකුතතරධමමානුහාවෙන අට්ට්‍යඩිගිකමගානුහාවෙන අට්ට්‍යසමාපත්‍යානුහාවෙන ජළුහික්ෂ්‍රානුහාවෙන මෙතතා කරුණා මුදිඳතා උපෙකඩානුහාවෙන සබැඩපාරමිතානුහාවෙන රතනතතයසරණානුහාවෙන තුයේ සබැරෝගසාකලපදුව දුක්ඛිදේමනසුපායාසා විනස්සනතු, සබැසිංකප්පා තුයේ සම්ජකිනතු දීසායුකො හොතු සතවස්ස්වෙන සමඟිකො හොතු සබැදා.

ආකාසපබනතවනහුමිතටාකගඩා මහාසමුද්දාජාරකඩකදේවතා සදා තුමෙහි අනුරකඩනතු, සබැබුදානුහාවෙන සබැධමමානුහාවෙන සබැසඩානුහාවෙන බුද්ධරතනං ධම්මරතනං සඩසිරතනං තිණානං රතනානං ආනුහාවෙන වතුරාසීතිසහස්සයමකඩණානුහාවෙන පිටකතතයානුහාවෙන ජ්නසාවකානුහාවෙන සබැඩ තෙ රෝගා, සබැඩ තෙ හයා, සබැඩ තෙ අනතරායා, සබැඩ තෙ උපදුවා, සබැඩ තෙ දුනතිමිතතා, සබැඩ තෙ අවමඩිලා විනස්සනතු.

ආයුවච්චිකො ධනවච්චිකො සිරිච්චිකො යසවච්චිකො බලවච්චිකො වණණවච්චිකො සුබවච්චිකො හොතු සබැදා

දුක්ඛිරෝගහයා වෙරා, සොකා සබැඩ උපදුවා,
අනෙකා අනතරායාපි, විනස්සනතු ව තෙජසා.
ඡයසිද්ධි ධනං ලාං, සොත්තීහාගාසං සුබං බලං
සිරිආයු ව වණණයා ව, හොගං වුද්ධි ව යසවා
සතවසේසා ව ආයු ව ජ්වසිද්ධි හවනතු තෙ.

මහා කස්සපතෝරු බොජකඩවිගා

(ගණසජ්ඡධායනය සඳහා පමණි)

යෝ මහාකස්සපතෝරු, පරිතත් මූනිසනතිකා
සුත්‍ර තසමී බණෙයෙට, අහොසි නිරුපදුවා
බොජකඩබලසංයුතත්, පරිතත් තම හණාමහේ.

එවම මෙ සුත්‍ර, එකම සමයෙන හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළවනේ
කලන්දකනිවාපේ. තෙන බො පන සමයෙන ආයසමා මහාකස්සපො පිප්පේලී
ගුහාය විහරති ආබාධිකො දුක්ක්විතො බාළුගිලානො. අප බො හගවා සායණෙහි
සමය පතිසලානා වුවයිතො යෙනායසමා මහාකස්සපො තෙනුපසඩකම්.
උපසඩකම්ත්ව පක්ෂක්දතෙන ආසත්ත නිසිදි. නිස්සුරු බො හගවා ආයසමනත්
මහාකස්සප එතදෙවාව.

කවචි තෙ කස්සප බමනීයං? කවචි යාපනීයං? කවචි දුක්ක්වා වෙදනා පටිකකමනති
තො අහිකකමනති. පටිකකමොසානං පක්ෂක්දායති තො අහිකකමොති. න මෙ
හනෙන බමනීයං න යාපනීයං, බාළුහා මෙ දුක්ක්වා වෙදනා අහිකකමනති තො
පටිකකමනති, අහිකකමොසානං පක්ෂක්දායති තො පටිකකමොති.

සතත්මේ කස්සප බොජකඩවිගා මයා සමමදක්කාතා හාවිතා බහුලිකතා
අහික්දක්දාය සමෙබාධාය නිබාණාය සංවතතතති.

කතමේ සතත? සතතිසමෙබාජකඩවිගා බො කස්සප, මයා සමමදක්කාතා
හාවිතා බහුලිකතා අහික්දක්දාය සමෙබාධාය නිබාණාය සංවතතති.

ධමම්වයසමෙබාජකඩවිගා බො කස්සපො, මයා සමමදක්කාතා හාවිතා බහුලිකතා
අහික්දක්දාය සමෙබාධාය නිබාණාය සංවතතති.

විරියසමෙබාජකඩවිගා බො කස්සප, මයා සමමදක්කාතා හාවිතා බහුලිකතා
අහික්දක්දාය සමෙබාධාය නිබාණාය සංවතතති.

පීතිසමෝජකවේගා බො කසස්ප, මයා සමමදකඩාතො හාවිතො බහුලිකතො අහිකුණුදාය සමෝජධාය නිබ්ඩාණාය සංවතතති.

පසස්දියිසමෝජකවේගා බො කසස්ප, මයා සමමදකඩාතො හාවිතො බහුලිකතො අහිකුණුදාය සමෝජධාය නිබ්ඩාණාය සංවතතති.

සමාධිසමෝජකවේගා බො කසස්ප, මයා සමමදකඩාතො හාවිතො බහුලිකතො අහිකුණුදාය සමෝජධාය නිබ්ඩාණාය සංවතතති.

ලැපකඩාසමෝජකවේගා බො කසස්ප, මයා සමමදකඩාතො හාවිතො බහුලිකතො අහිකුණුදාය සමෝජධාය නිබ්ඩාණාය සංවතතති.

ඉමෙ බො කසස්ප, සතත බොජකවේගා මයා සමමදකඩාතා හාවිතා බහුලිකතා අහිකුණුදාය සමෝජධාය නිබ්ඩාණාය සංවතතති.

තගස හගව බොජකවේගා, තගස සුගත බොජකවේගාති.

ඉදමටොව හගවා, අතතමනො ආයසමා මහාකසසපො හගවතො හාසිතං අහින්හඳි. උච්චාහි වායසමා මහාකසසපො තමහා ආබාධා, තර්ථ පහිතො වායසමතො මහාකසසපසය සො ආබාධා අහොසිති.

මහා ව්‍යුනදතේර බොජ්කඩබිගා

(ගණසජ්ඡධායනය සඳහා පමණි)

හගවා ලොකනාරෝයෙ, ව්‍යුනදතේරසු සනතිකා සුභවා තසමී බණෙයෙව, අහොසි නිරුපදුවා බොජ්කඩබලසංපුරුතන් පරිතත් ත් හණාමහේ.

එච්. මේ සුත්, එකං සමයෙහි නිරුපදුවා වේ එවතෙන් කළඟුතනිවාපේ. තෙන බො පන සමයෙන හගවා ආබාධිකො හොති දුකඩිතො බාලහගිලානො.

අප බො ආයසමා මහාවුනේදා සායණෙහිසමයෙ, පතිසලානා වූටධීතො යෙත හගවා තෙනුපසඩිකම්. උපසඩිකම්කා හගවනත් අහිවාදේකා එකමනත් නිසිදි. එකමනත් නිසිනත් බො ආයසමනත් මහාවුන්දා හගවා එතදෙවාව.

පටිහනත් ත් ව්‍යුනද බොජ්කඩබිගාති.

සතතිමේ හනෙන බොජ්කඩබිගා, හගවතා සමමදකඩාතා හාවිතා බහුලීකතා අහිකුදුකුදාය සමෙබාධාය නිබාණාය සංවතතතත්.

කතමේ සතත්? සති සමෙබාජ්කඩබිගා බො හනෙන, හගවතා සමමදකඩාතා හාවිතා බහුලීකතා අහිකුදුකුදාය සමෙබාධාය නිබාණාය සංවතතත්.

ධමම්විය සමෙබාජ්කඩබිගා බො හනෙන, හගවතා සමමදකඩාතා හාවිතා බහුලීකතා අහිකුදුකුදාය සමෙබාධාය නිබාණාය සංවතතත්.

විරිය සමෙබාජ්කඩබිගා බො හනෙන, හගවතා සමමදකඩාතා හාවිතා බහුලීකතා අහිකුදුකුදාය සමෙබාධාය නිබාණාය සංවතතත්.

පිති සමෙබාජ්කඩබිගා බො හනෙන, හගවතා සමමදකඩාතා හාවිතා බහුලීකතා අහිකුදුකුදාය සමෙබාධාය නිබාණාය සංවතතත්.

පසසුද්ධි සමෙකාර්ජකවේගා බො හනෙනත, හගවතා සමමදකඩාතො හාවිතො බහුලිකතො අභිකුෂුදාය සමෙකාධාය නිබ්බාණාය සංවතතත්.

සමාධි සමෙකාර්ජකවේගා බො හනෙනත, හගවතා සමමදකඩාතො හාවිතො බහුලිකතො අභිකුෂුදාය සමෙකාධාය නිබ්බාණාය සංවතතත්.

ලැපනකා සමෙකාර්ජකවේගා බො හනෙනත, හගවතා සමමදකඩාතො හාවිතො බහුලිකතො අභිකුෂුදාය සමෙකාධාය නිබ්බාණාය සංවතතත්.

ඉමෙ බො හනෙනත, සතත බොර්ජකවේගා හගවතා සමමදකඩාතා හාවිතා බහුලිකතා අභිකුෂුදාය සමෙකාධාය නිබ්බාණාය සංවතතනත්.

තගස වුනු බොර්ජකවේගා, තගස වුනු බොර්ජකවේගාති.

ඉදමටවාවායසමා මහාවුනේදා, සමනුකෙකුදා සතු අහොසි. වුව්‍යාහි ව හගවා තමහා ආබාධා, තථා පහීතො ව හගවතො සේ ආබාධා අහොසීති.

අතත, රාජ, ගුණවනතු ගබිදු

අකාරාන්ත පුල්ලිංග 'අතත' ගබිදය

විහත්ති	ඒකවචන	බහුවචන
පයමා විහත්ති	අතතා	අතතානො
ආලපන විහත්ති	(හෙ) අතත, අතතා	(හවනේනා) අතතානො
දුතියා විහත්ති	අතතානං, අතතානං	අතතානො
තතියා විහත්ති	අතතානහ, අතතනා	අතතනෙහි, අතතනෙහි
කරණ විහත්ති	අතතානහ, අතතනා	අතතනෙහි, අතතනෙහි
වතුත් විහත්ති	අතතනො	අතතානං
පක්‍රේච්ච් විහත්ති	අතතනා	අතතනෙහි, අතතනෙහි
ඡට්ටී විහත්ති	අතතනො	අතතානං
සත්‍යම් විහත්ති	අතතනි	අතතනෙසු

අකාරාන්ත පුල්ලිංග 'රාජ' ගබිදය

විහත්ති	ඒකවචන	බහුවචන
පයමා විහත්ති	රාජා	රාජානො
ආලපන විහත්ති	(හෙ) රාජ, රාජා	(හවනේනා) රාජානො
දුතියා විහත්ති	රාජානං, රාජං	රාජානො
තතියා විහත්ති	රක්කුදා, රාජේන	රාජේහි, රාජේහි, රාජුහි, රාජුහි
කරණ විහත්ති	රක්කුදා, රාජේන	රාජේහි, රාජේහි, රාජුහි, රාජුහි
වතුත් විහත්ති	රක්කුදා, රාජීනො	රක්කුදාං, රාජුනං, රාජානං
පක්‍රේච්ච් විහත්ති	රක්කුදා, රාජමහා, රාජසමා	රාජේහි, රාජේහි, රාජුහි, රාජුහි
ඡට්ටී විහත්ති	රක්කුදා, රාජීනො	රක්කුදාං, රාජුනං, රාජානං
සත්‍යම් විහත්ති	රක්කුදා, රාජීනි, රාජමහි, රාජසමිං	රාජේසු, රාජුසු

ලකාරාන්ත පුල්ලිංග ‘ගුණවනකු’ ශබ්දය

විහත්ති	ඒකචන	බහුචන
පධමා විහත්ති	ගුණවා, ගුණවනෙනා	ගුණවනෙනා, ගුණවනකා
ආලපන විහත්ති	(හේ) ගුණවං, ගුණව, ගුණවා	(හවනෙනා)ගුණවනෙනා, ගුණවනකා
දුතියා විහත්ති	ගුණවනකා	ගුණවනෙනා
තතියා විහත්ති	ගුණවතා, ගුණවනෙනන	ගුණවනෙනහි, ගුණවනෙනහි
කරණ විහත්ති	ගුණවතා, ගුණවනෙනන	ගුණවනෙනහි, ගුණවනෙනහි
වතුන් විහත්ති	ගුණවතා, ගුණවනතසසි	ගුණවතං, ගුණවනකානා
පක්‍රූවම් විහත්ති	ගුණවතා, ගුණවනතමහා, ගුණවනතසමා	ගුණවනෙනහි, ගුණවනෙනහි
ඡටයී විහත්ති	ගුණවතා, ගුණවනතසසි	ගුණවතං, ගුණවනකානා
සත්‍යම් විහත්ති	ගුණවති, ගුණවනෙන, ගුණවනතමහි, ගුණවනතසමිං	ගුණවනෙනසු

ඡේනපක්‍රස්ථය

1. ජයාසනගතා විරා, ජේත්‍රා මාරං සවාහිනී, වතුසවවාමතරස්, යෙ පිවිංසු නරාසහා.
2. තණෑඩිකරාදයා බුද්‍යා, අධිචිස්ති නායකා, සබඳ පතිචිතා තුයෙන්, මත්‍යකේ තේ මුනිසිසරා.
3. සිරෝ පතිචිතා බුද්‍යා, ධමෙමා ව තව ලොවනේ, සබිසා පතිචිතා තුයෙන්, උරෝ සබැගණාකරෝ.
4. හදයේ අනුරුදේදා ව, සාරිපුත්‍රතා ව දක්ඩිලේ, කොණ්ඩිකේකුක්දා පිට්‍යිහාගසම්, මොගෙල්ලානො'සි වාමකේ.
5. දක්ඩිලේ සවලේ තුයෙන්, ආහු ආනනුරාහුලා, කස්සපා ව මහානාමො, උහො'සු වාමසොතකේ.
6. කෙසනේත පිට්‍යිහාගසම්, සුරියා විය පහඩිකරෝ, නිසිනෙනා සිරිසමපනෙනා, සොහිතා මුනිපුඩිවෝ.
7. කුමාරකස්සපා නාම, මහෙසි විත්වාදකා, සො තුයෙන් වදනේ නිවල්, පතිචියාසි ගුණාකරෝ.
8. පුණෙනා අඩුග්‍රැලීමාලො ව, උපාලි තනුසීවලී, එරා පකුව ඉමෙ ජාතා, ලොටෙ තිලකා තව.
9. සෙසා'සීති මහාලේරා, විජ්‍යතා ජේනසාවකා, ජ්‍යෙනතා සිලතෙතෙන්, අඩුම්බේගසු සණ්ධිතා.

10. රතනං පුරතො ආසි, දක්වීණ මෙතනසුතතකං,
ද්‍රේගය පවත්තා ආසි, වාමේ අඩුලිමාලකං.
11. බඡුමොරපරිතත්ත්වී, ආචානාටියසුතතකං,
ආකාසව්‍යදනං ආසි, සෙසා පාකාරසක්කිතා.
12. ජ්‍යෙනානාබලසිංහිතතෙත, ධමමපාකාරලඩිකතෙ,
වසතො තේ වතුකිවෙවන, සදා සම්බුද්ධපක්ෂරේ.
13. වාතපිතතාදිසක්ස්ථාතා, බාහිරජ්‍යෙනතුපදුවා,
අසෙසා විලයං යතුතු, අනනතුරුණතේජසා.
14. ජ්‍යෙනපක්ෂරමජ්‍යෙටයිං, විහරනතං මහිතලේ,
සදා පාලෙනතු තුවං සබැඳ, තේ මහාපුරිසා'සහා
15. ඉවෙවවමවතනතකතො සුරකෙබා
ජ්‍යෙනානුහාවෙන ජ්‍යුපපදුවා,
ඛුදානුහාවෙන හතාරිසබිසා
වරාහී සදාමමනුහාවපාලිතො.
16. ඉවෙවවමවතනතකතො සුරකෙබා
ජ්‍යෙනානුහාවෙන ජ්‍යුපපදුවා,
ඇමමානුහාවෙන හතාරිසබිසා
වරාහී සදාමමනුහාවපාලිතො.
17. ඉවෙවවමවතනතකතො සුරකෙබා
ජ්‍යෙනානුහාවෙන ජ්‍යුපපදුවා,
සබිසානුහාවෙන හතාරිසබිසා
වරාහී සදාමමනුහාවපාලිතො.
18. සදාමපාකාරපරික්වීතො'සී
අටයා'රියා අටයිදිසාසු හොනති,
එත්තත්තාරේ අටයනාරි සවනති
ලද්ධං විතානං'ව ජ්‍යෙනා දීතා තේ.

19. හිඳුනෙකා මාරසේනා තව සිරසි දීතො, බොධිමාරුයෙන් සහ්‍යා මොගෙලුනො'සි වාමෝ වසති භුජතටේ, දකුවිණු සාරිපුතෙකා, ධමෙමා මත්ස්‍ය උරස්මිං විහරති හවතො, මොකඩතො මාරයොනි. සම්පතෙකා බොධිසතෙකා වරණයුගගතො භාඛුලොකෙකනාරෝ.
20. සබඳා'වමඩගලමුපදුවදුනන්නිමිතතා. සබඳා'තිරෝගගහදේසමසේසනිඳා, සබඳා'නතරාය හයදුස්සුපින්. අකනතා. බුද්‍යා'නුහාවපවරෙන පයාතු නාසිං.
21. සබඳා'වමඩගලමුපදුවදුනන්නිමිතතා. සබඳා'තිරෝගගහදේසමසේසනිඳා, සබඳා'නතරාය හයදුස්සුපින්. අකනතා. ධමෙමා'නුහාවපවරෙන පයාතු නාසිං.
22. සබඳා'වමඩගලමුපදුවදුනන්නිමිතතා. සබඳා'තිරෝගගහදේසමසේසනිඳා, සබඳා'නතරාය හයදුස්සුපින්. අකනතා. සඩිසා'නුහාවපවරෙන පයාතු නාසිං.

ධර්ග සූත්‍රය

(ගණසජක්‍යායනය සඳහා පමණි)

යස්සානුස්සරණෙනාපි, අනතලිකේබැඩී පාණිනො,
පතිච්චමධිගව්‍යනති, භුමියෝ විය සබඳපා,
සබුපදුවජාලමා, යක්බලෝරාරි සම්බවා,
ගණනා න ව මූත්‍රතානං, පරිතතනං තං හණාමහෙ.

එවං මේ සූත්‍රං, එකං සමයෝ හගවා,සාවන්තීයෝ විහරති ජේතවනේ
අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමේ. තතු බො හගවා හිකුත් ආමනෙනසි හිකුබලෝති,
හදනෙතති තෙ හිකුත් හගවතෙනා පවත්සේසාසුං, හගවා එතදුවෝව.

භුතපුෂ්‍රං හිකුබලේ දෙවාසුරසඩ්ගාමො සමුපබුලෙනා අහොයි. අප්
බො හිකුබලේ සකෙකා දෙවානම්පෙදා දෙවෙත තාවතිංසේ ආමනෙනසි, සවේ
මාරිසා දෙවානං සඩ්ගාමගතානං උප්පෙෂ්‍රයා හයෝ වා ජමහිතතතං වා
ලොමහංසේ වා මමෙවත තස්මිං සමයේ දැජගං උලෙලාකේයාප්. මමං හි වො
දැජගං උලෙලාකේයතං, යෝ හට්ස්සති හයෝ වා ජමහිතතතං වා ලොමහංසේ
වා සේ පහියිස්සති.

නො වෙ මේ දැජගං උලෙලාකේයාප්, අප් පජාපතිස්ස
දෙවරාජස්ස දැජගං උලෙලාකේයාප්. පජාපතිස්ස හි වො දෙවරාජස්ස
දැජගං උලෙලාකේයතං, යෝ හට්ස්සති හයෝ වා ජමහිතතතං වා ලොමහංසේ
වා සේ පහියිස්සති.

නො වෙ පජාපතිස්ස දෙවරාජස්ස දැජගං උලෙලාකේයාප්,
අප් වරුණස්ස දෙවරාජස්ස දැජගං උලෙලාකේයාප්, වරුණස්ස හි වො
දෙවරාජස්ස දැජගං උලෙලාකේයතං, යෝ හට්ස්සති හයෝ වා ජමහිතතතං වා
ලොමහංසේ වා සේ පහියිස්සති.

නො වෙ වරුණසස දෙවරාජසස ධජගය උලෙලාකෙයාපි, අප්‍රසානසස දෙවරාජසස ධජගය උලෙලාකෙයාපි. ර්සානසස හි වො දෙවරාජසස ධජගය උලෙලාකෙයත්, යෝ හටිසසති හයෝ වා ජමහිතතත් වා ලොමහංසො වා සො පහියිසසති.

තං බො පන හිකබවේ සකකසස වා දෙවානම්ඇසස ධජගය උලෙලාකෙයත් පජාපතිසස වා දෙවරාජසස ධජගය උලෙලාකෙයත්, වරුණසස වා දෙවරාජසස ධජගය උලෙලාකෙයත්, ර්සානසස වා දෙවරාජසස ධජගය උලෙලාකෙයත්, යෝ හටිසසති හයෝ වා ජමහිතතත් වා ලොමහංසො වා සො පහියෝපි නොපි පහියෝ, තං කිසස හොතු?

සකකා හිකබවේ දෙවානම්ඇදා අවිතදාසො අවිත මොහා හිරුව්‍යමහි උතුසි පලායිති. අහසුද්‍රව බො හිකබවේ එවං වදාම්. සවේ තුමහාකම හිකබවේ අරකුදුකුගතානං වා රැකබමුලගතානං වා සුකුදුදාගාරගතානං වා උප්පජ්‍රත්‍යා හයෝ වා ජමහිතතත් වා ලොමහංසො වා මමෙව තසමිං සමයේ අනුසසරයාපි, ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසමුද්‍රධී විජ්‍රාවරණසම්පතෙනා සුගතො ලොකවිදු අනුතතරෝ පුරිසදමමසාරථී සත්‍ය දෙවමනුසසානං බුද්ධා හගවාති.

මමං හි වො හිකබවේ අනුසසරත්, යෝ හටිසසති හයෝ වා ජමහිතතත් වා ලොමහංසො වා සො පහියිසසති. නො වෙ මමං අනුසසරයාපි, අප්‍ර ධමමං. අනුසසරයාපි: සවාක්‍රාතො හගවතා ධමමා සහිතියිකො අකාලිකා එහි පසසිකො මපනයිකො පවතතත් වෙදිතබේවා විකුදුහිති.

ධමමං හි වො හිකබවේ අනුසසරත්, යෝ හටිසසති හයෝ වා ජමහිතතත් වා ලොමහංසො වා සො පහියිසසති. නො වෙ ධමමං අනුසසරයාපි, අප්‍ර සඩඩං. අනුසසරයාපි: සුපටිපතෙනා හගවතො සාචකසබිසා, උප්පපටිපතෙනා හගවතො සාචකසබිසා, කුදායපටිපතෙනා හගවතො සාචකසබිසා, සාචකසබිසා, සාම්විපටිපතෙනා හගවතො සාචකසබිසා, යදිදං වතතාරි පුරිසයුගාති අයිපුරිසපුගාලා, එස හගවතො සාචකසබිසා, ආහුණෙයෙයා පාහුණෙයෙයා දක්වීණෙයෙයා අකුජ්‍රලිකරණීයා අනුතතරං පුකුදුකෙබතත් ලොකසසාති.

සඩිසිං හි වො හිකඩවේ අනුස්සරතා, යෝ හට්ස්සති හයි වා ජමහිතතකා වා ලොමහංසො වා සො පහිදිස්සති. තං කිස්ස හෙතු? තථාගතො හිකඩවේ අරහං සමමාසම්බුද්ධා විතරාගො විතදෙශා සො විතමොහා අහිරැ අව්‍යුත්පනී අනුත්‍රාසි අපලායිති.

ඉදමවොව හගවා, ඉද් වත්තා සුගතො අර්ථරං එතදූවොව සත්‍යා:

1. අරණෙකුදු රැකඩමුලෙල වා
පුකුදුකුදාගාරේව හිකඩවො,
අනුස්සරේ සම්බුද්ධා
හයි තුමහාක නො සියා.
2. නො වේ බුද්ධා සරෙයාථා
ලොකපේත්වයි නරාසහං,
අථ ධමම් සරෙයාථා
නීයාණීකං සුදේසිතා.
3. නො වේ ධමම් සරෙයාථා
නීයාණීකං සුදේසිතා,
අථ සඩිසිං සරෙයාථා
පුකුදුකෙකඩතතා අනුතතරං.
4. එවා බුද්ධා සරනතානා
ධමම් සඩිසිකුද්ධා හිකඩවො
හයි වා ජමහිතතතා වා
ලොමහංසො න හෙස්සති ති.

පක්‍රාවම් ආධ්‍යාතය

කතකරී පරස්පරද ප්‍රතිං මාලාව
(තු, අනතු, හි, එ, මි, ම)

ඡකවවන				බහුවවන		
පුරිස	සර්වනාමය	ප්‍රතිං	ආධ්‍යාත පදය	සර්වනාමය	ප්‍රතිං	ආධ්‍යාත පදය
පයිම	සේ	තු	පවතු	තෙ	අනතු	පවතු
මජ්ජිම	කුං	හි	පච, පචාහි	තුමෙහ	එ	පචල
ලතකම	අහං	මි	පචාමි	මයං	ම	පචාම

කතකරී අනතනොපද ප්‍රතිං මාලාව
(තං, අනතං, සසු, වෙහා, එ, ආමසේ)

ඡකවවන				බහුවවන		
පුරිස	සර්වනාමය	ප්‍රතිං	ආධ්‍යාත පදය	සර්වනාමය	ප්‍රතිං	ආධ්‍යාත පදය
පයිම	සේ	තං	පචතං	තෙ	අනතං	පචතං
මජ්ජිම	කුං	සසු	පචසසු	තුමෙහ	වෙහා	පචවෙහා
ලතකම	අහං	එ	පචෙ	මයං	ආමසේ	පචාමසේ

